

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky

Sborník činností pro práci v centrech aktivit v mateřské škole

diplomová práce

Autor: Bc. Miroslava Masařová

Studijní program: N0112A300001 Pedagogika předškolního věku se zaměřením na děti se speciálními potřebami

Studijní obor: Pedagogika předškolního věku se zaměřením na děti se speciálními potřebami

Vedoucí práce: PhDr. Yveta Pohnětalová, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor:	Bc. Miroslava Masařová
Studium:	P21K0372
Studijní program:	N0112A300001 Pedagogika předškolního věku se zaměřením na děti se speciálními potřebami
Studijní obor:	Pedagogika předškolního věku se zaměřením na děti se speciálními potřebami
Název diplomové práce:	Sborník činností pro práci v centrech aktivit v mateřské škole
Název diplomové práce AJ:	Collection of activities for activity centres in kindergarten

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce se zaměřuje na práci v centrech aktivit v mateřské škole. Cílem práce je navrhnout, ověřit a reflektovat sborník činností, jehož obsah je koncipovaný do center aktivit. První část práce se zabývá centry aktivit jako jedním z východisek individualizace ve vzdělávání, naplnění potřeb dítěte a tvoření podnětného prostředí v mateřské škole. Dále navazuje na teorii mnohočetných inteligencí Howarda Gardnera odrážející se v myšlenkách programu Začít spolu. Obsahem praktické části je návrh sborníku činností pro práci v centrech aktivit. Činnosti jsou zrealizovány v konkrétní třídě mateřské školy s heterogenním uspořádáním a následně reflektovány.

KARGEROVÁ, J., KREJČOVÁ, V., SYSLOVÁ, Z. (2015). *Individualizace v mateřské škole*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0812-9.

Kolektiv autorů. (2020). *Předškolní vzdělávání orientované na dítě*. Praha: Step by Step ČR, o.p.s. ISBN 978-80-907802-0-0.

ŠKARDOVÁ, Miroslava. (2020). *Plánujeme spolu. Průvodce plánováním s respektem k potřebám každého dítěte v mateřské škole*. Praha: Step by Step ČR, o.p.s. ISBN 978-80-907802-1-7.

Zadávací pracoviště:	Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	PhDr. Yveta Pohnětalová, Ph.D.
Oponent:	PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	31.1.2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci Sborník činností pro práci v centrech aktivit v mateřské škole vypracovala pod vedením vedoucí závěrečné práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 12.5. 2023

Podpis studenta:

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Yvetě Pohnětalové, Ph.D. za odborné vedení, poskytování rad a pomoci při zpracování diplomové práce. Děkuji také Mateřské škole Kampanova za spolupráci při ověřování sborníku. Dále děkuji své rodině, partnerovi a blízkým za trpělivost a nekonečnou podporu.

Anotace

MASAŘOVÁ, Miroslava. Sborník činností pro práci v centrech aktivit v mateřské škole. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2023. s. 150

Diplomová práce se zaměřuje na práci v centrech aktivit v mateřské škole. Cílem práce je navrhnout, ověřit a reflektovat sborník činností, jehož obsah je koncipovaný do center aktivit. První část práce se zabývá programem *Začít spolu* a centry aktivit, jako jedním z východisek individualizace ve vzdělávání a realizace kooperativní výuky. Dále práce navazuje na teorii mnohačetných inteligencí Howarda Gardnera. Obsahem praktické části je návrh sborníku činností pro práci v centrech aktivit. Činnosti jsou realizovány v konkrétní třídě mateřské školy a následně reflektovány.

Klíčová slova: vzdělávací program *Začít spolu*, centra aktivit, Teorie mnohačetných inteligencí, kooperativní výuka, individualizace ve vzdělání, sborník činností

Annotation

MASAŘOVÁ, Miroslava. Collection of activities for activity centres in kindergarten. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2023. 150 pp. Diploma Thesis.

The thesis focuses on the work in activity centres in kindergarten. The aim of the thesis is to design, validate and reflect on a collection of activities, the content of which is conceived into activity centres. The first part of the thesis deals with the Step by Step and activity centres as one of the starting points for individualisation in education and the implementation of cooperative learning. Furthermore, the work builds on Howard Gardner's theory of multiple intelligences. The content of the practical part is the design of a corpus of activities for work in activity centres. The activities are implemented in a specific kindergarten classroom and then reflected upon.

Keywords: educational program Step by Step, activity centers, Theory of Multiple Intelligences, cooperative learning, individualization in education, collection of activities

Obsah

Obsah	7
Úvod.....	9
1 Program Začít spolu.....	11
1.1 Teoretická východiska programu.....	12
1.2 Principy programu Začít spolu.....	13
1.2.1 Komunikace	13
1.2.2 Rodina a komunita	13
1.2.3 Inkluze, rozmanitost a demokratické hodnoty	14
1.2.4 Hodnocení a plánování výuky	14
1.2.5 Výchovně vzdělávací strategie	14
1.2.6 Učební prostředí.....	15
1.2.7 Profesní rozvoj.....	15
1.3 Profesní rámec kvality kompetentního učitele v návaznosti na program Začít spolu	15
2 Struktura dne v programu Začít spolu	19
3 Teorie mnohačetných inteligencí.....	22
3.1 Typy inteligence dle H. Gardnera	22
4 Centra aktivit.....	26
4.1 Charakteristika jednotlivých center aktivit	27
4.1.1 Ateliér	29
4.1.2 Dílna.....	30
4.1.3 Divadlo.....	31
4.1.4 Domácnost	32
4.1.5 Hudba.....	33
4.1.6 Knihy, písmena a čísla	34
4.1.7 Kostky/Stavebnice	35
4.1.8 Manipulační a stolní hry	36
4.1.9 Pokusy a objevy	37
4.1.10 Pohyb	38
4.1.11 Voda a písek.....	39

4.2	Možnosti vybavení center	39
5	Individualizace ve vzdělání	41
6	Kooperativní učení mateřské školy	43
7	Konstruktivismus	45
8	Sborník činností pro práci v centrech aktivit v mateřské škole	48
8.1	Záměr a zdůvodnění tématu	48
8.2	Stanovení kritérií	49
8.3	Plánování	49
8.4	Realizace	50
9	Tematický blok Zima	52
9.1	Popis činností a reflexe autorky sborníku	66
9.2	Reflexe dětí	77
9.3	Evaluace výsledků	78
10	Tematický blok Jaro	80
10.1	Popis činností a reflexe autorky sborníku	94
10.2	Reflexe dětí	106
10.3	Evaluace výsledků	107
11	Tematický blok Léto	109
12	Tematický blok Podzim	122
13	Závěrečná evaluace Sborníku činností pro práci v centrech aktivit	136
14	Doporučení	138
	Závěr	140
	Použitá literatura	142
	Seznam zkratk	147
	Seznam obrázků	148
	Seznam Příloh	150
	Přílohy	151

Úvod

V posledních letech prochází české školství proměnami, které směřují k přijímání inovativních metod a způsobů výuky, mezi které patří také program Začít spolu. Principy tohoto programu nebo jeho prvky jsou čím dál častěji využívány v mateřských i základních školách po celé České republice, naplňují standarty Rámcových vzdělávacích programů a splňují požadavky na vzdělání 21. století, kdy je kladen důraz na respektující přístup k dítěti, otevřenost školy pro rodinu a z ní vyplývající spolupráci a humanitní a demokratický přístup (Step by Step ČR, 2016).

Kooperativní metody, které děti vytrhávají z učebních stereotypů, nabízí možnost spolupráce při výuce, nabízí nové způsoby řešení problémů a podporují iniciativu. Tyto body jsou základem organizační vzdělávací formy center aktivit. Dětem dáváme do rukou zodpovědnost za své rozhodnutí a tím jim říkáme, že věříme v jejich schopnosti. Zažít pocit úspěchu, je jistě přání každého člověka a u dětí je tato potřeba dvojnásobná. Nejen, že pocit úspěchu naplňuje lidskou potřebu sebedůvěry a pocitu vlastní hodnoty v pyramidě lidských potřeb (Cakirpaloglu, 2012), ale u dětí formuje další přístup k učení, vzdělávání a k vlastnímu rozvoji na půdě mateřských, základních, středních i vysokých škol.

Mateřská škola dává základní stavební kameny celému vzdělávacímu systému, kterým děti, žáci a studenti postupně prochází. Proto si myslím, že je důležité, aby děti v mateřských školách měly možnost nacházet a podporovat své silné stránky a budovat na nich své nynější i budoucí úspěchy. Do mateřské školy dochází děti z různých druhů prostředí a úkolem předškolních pedagogů by mělo být vytvořit v mateřské škole takové podnětné prostředí, kde by každé dítě mohlo nalézt svůj potenciál a objevit samo sebe. Vzhledem k výše popsaným důvodům se v diplomové práci zabývám programem Začít spolu s hlubším zaměřením na práci v centrech aktivit, která naplňuje tento požadavek a podporuje děti v rozvoji vloh a nadání. Zároveň dětem dáváme odpovědnost za svá jednání, vedeme je dokončení započaté činnosti a schopnosti zamyslet se nad svou dokončenou prací z čehož plyne rozvoj dovedností poskytnout zpětnou vazbu ke své aktivitě.

Cílem diplomové práce je navrhnout sborník činností, který je plánován do prostředí center aktivit v mateřské škole. Činnosti vychází z dílčích vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Sborník činností do center aktivit podporuje u dětí schopnost kooperace, spolupráce, samostatnost, iniciativy a navazuje na podmínky individualizace ve vzdělávání.

1 Program Začít spolu

Vzdělávací program Začít spolu, v mezinárodním označení Step by Step, prezentuje kvalitativní změny českých mateřských a základních škol kladoucí si za cíl rozvoj klíčových kompetencí dětí, potřebných pro úspěšný a spokojený život a to nejen v dnešní době, ale také v budoucím životě. Jedná se o rámec edukačního působení respektující individualitu dětí, pedagogů i rodičů, který je postaven na partnerství mezi školou a rodinou, orientací na dítě, umožňující inkluzi dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (Poche Kargerová a kol., 2019).

Začít spolu nabízí ucelený didaktický systém ukazující pedagogům způsob, jak mohou uvažovat o své práci, jakými principy se řídit, jak rovnocenně komunikovat s dětmi, jak umožnit rozvoj každého dítěte a navazovat spolupráci s rodinou a kolegy. Jedná se tedy o komplexní přístup výchově a vzdělávání orientované nikoli na učivo nýbrž na dítě (Babanová, 2022).

Vznikl v 90. letech 20. století, jako reakce na požadované změny, rozvíjející se demokratické společnosti a touhy po posunu vzdělávání dětí a žáků. Na situaci reagovaly nadace George Sorose v New Yorku, které podporovaly nové demokracie ve střední a východní Evropě s cílem vytvořit program předškolní výchovy, který by zohlednil bohaté evropské tradice ve výchově dětí při využití teorií a praktických postupů programu Head Start z USA, do kterého se zapojilo celkem 17 zemí střední a východní Evropy. Na úspěšné implementaci tohoto projektu se podílela finanční podpora Sorosových nadací a také zapojení učitelek mateřských škol, které byly otevřeny novému způsobu smýšlení o dítěti, navazující na konstruktivistické principy, sebevzdělávání a osobní růst (Dujková a Gardošová, 2012).

Program Začít spolu se souhlasem MŠMT přichází do České republiky v roce 1994, kdy byl nejprve realizován v mateřských školách a o dva roky později, v roce 1996, se dostal také do škol základních. Jeho implementací, evaluací a monitorováním se zabývá organizace Step by Step ČR, o.p.s., která patří do mezinárodní vzdělávací sítě International Step by Step Association, směřující k humanizaci, demokratizaci, otevřené společnosti a vyšší efektivitě vzdělávání v České republice (Poche Kargerová a kol. 2019).

Kromě implementace programu Začít spolu se organizace Step by Step ČR, o.p.s. zabývá vzděláváním a podporou profesního a osobnostního rozvoje pedagogů, vzájemnou kolegiální spoluprací, zapojením rodičů a širší komunity do vzdělávání a také

zprostředkováním zahraničních zkušeností do českého prostředí. Školám při realizaci Začít spolu pomáhají zbudovaná metodická ZaS centra, která poskytují odborné zázemí pro podporu a profesní rozvoj pedagogů (Babanová, 2022).

V dnešní době je v České republice do programu Začít spolu zapojeno více než 150 mateřských škol, 80 základních škol a 12 metodických center, které staví na podpoře samostatnosti, kritického myšlení, schopnosti rozhodovat se a být za svou volbu odpovědný, tvořivosti, umění zvládat změny, zájem o ostatní a zodpovědnost vůči světu (Krejčová, 2022).

Program Začít spolu v mezinárodním označení Step by Step, se těší oblibě a uplatnění v mnoha státech po celém světě, přičemž neustále probíhají zahraniční výzkumy.

1.1 Teoretická východiska programu

Teoretická východiska programu s sebou nesou vědecky získané pedagogické a psychologické poznatky týkající se osvědčených vzdělávacích postupů. Navazují na přirozené vzdělávání formou hry Jana Amose Komenského, reformní myšlenky a praktické zkušenosti o podnětném prostředí Marie Montessori nebo důležitost spolupráce dětí a převzetí odpovědnosti za své vlastní učení, kterým se zabývala Helen Parkhurst. Z hlediska propojení učení s reálným životem nachází program východiska v pragmatismu Johna Dewey, přijetí dítěte a vytvoření empatického vztahu, které je klíčové pro Začít spolu, navazuje na myšlenky Carla Rogerse. Z hlediska psychologie, poznatků o fungování mozku a procesech učení nachází program svá východiska v dílech Jeana Piageta, Erika Eriksona a Howarda Gardnera (Babanová, 2022).

Významným zdrojem pro vyučování Začít spolu jsou myšlenky Susan Kovalik popisované v publikaci Integrovaná tematická výuka, která je postavena na smysluplném propojení výuky s již získanými zkušenostmi dětí, navazující na vytvoření bezpečného prostředí pro učení (Kovalik, 1995).

Východiska Programu Začít spolu můžeme tedy shrnout do teorií a vědeckých poznatků vycházejících z humanistické filozofie, poznatků kognitivní psychologie druhé poloviny 20. století, pedocentrismu a pedagogického konstruktivismu (Babanová, 2022).

1.2 Principy programu Začít spolu

Program Začít spolu buduje své principy na základě nároků na vzdělávání a potřeby dětí 21. století. Staví základy na demokratickém smýšlení, rozvoji schopností, dovedností a postojů, které napomáhají dítěti vytvořit si kompetence, které uplatní v budoucím životě. Principy programu začít spolu podporují kritické myšlení, schopnost rozpoznat problém a řešit jej, mít vzájemnou odpovědnost vůči společenství, zemi a prostředí, ve kterém žije (Pecháčková a Václavík, 2014). Konkrétní principy programu jsou postaveny na následujících sedmi oblastech:

1.2.1 Komunikace

Komunikace je základním a neopomenutelným nástrojem každého dne, ať už se jedná o komunikaci mezi dítětem a dospělým nebo mezi dětmi navzájem, dochází k ovlivnění vývoje fyzická, sociální oblasti, emocionality i kognice dítěte. Prostřednictvím komunikace pedagog navazuje kontakt s dětmi, sděluje, poskytuje zpětnou vazbu, inspiruje, sdílí zkušenosti, podporuje u dětí pocit identity a sounáležitosti. Aby došlo k efektivní podpoře učení dětí, pedagog používá partnerský přístup v komunikaci jak směrem k dětem, tak k dospělým a poskytuje takové komunikační příležitosti, aby se mohly zapojit všechny děti (Poche Kargerová a kol., 2019).

1.2.2 Rodina a komunita

Navázat spolupráci s rodinou a širší komunitou si Začít spolu klade za důležitý cíl. Spolupráce mezi rodinou a školou se odvíjí od každodenní komunikace, sdělování důležitých informací o dítěti nebo programu. Spolupráce se v Začít spolu podporuje prostřednictvím pravidelných setkání rodičů a pedagoga v podobě třídních schůzek a individuálních konzultací. Takové setkání se stává prostorem ke stmelení rodičů, vzájemnou komunikaci a sdělování informací (Poche Kargerová a kol., 2019). Třídní schůzky by neměly sloužit pouze ke sdělení informací, ale také k navázání kontaktu s rodičem, posílení komunity, mělo by jít o příjemně strávený čas s pozitivní atmosférou s partnerským přístupem a otevřeností pro diskuzi, sdělení vzájemných představ, požadavků nebo také obav či vysvětlení. Z třídních schůzek či konzultací by měl rodič odcházet s pocitem dobře a kvalitně stráveného času. Tento pocit se odráží ve smýšlení dítěte, které vycítí, jak rodič na pobyt v mateřské škole reaguje (Lažová, 2013). Dalším způsobem je týdenní zpráva, která rodičům shrnuje uplynulý týden a učitel ji ve formě

dokumentu zasílá rodičům. Další forma spolupráce s rodinou a také širší veřejností jsou slavnosti uspořádané mateřskou školou jako událost pro setkání rodin a navázání sociálních vztahů. (Poche Kargerová a kol., 2019).

1.2.3 Inkluze, rozmanitost a demokratické hodnoty

Každé dítě má právo na společné vzdělávání, které bude dítěti poskytovat dostatečný prostor pro rozvoj bez ohledu na etnickou nebo náboženskou příslušnost nebo úroveň schopností. Vyučující v Začít spolu by měli podporovat rozmanitost a vnímat ji jako nedílnou součást společnosti. Základem je respekt k individuálním potřebám dětí, budování vzájemné důvěry a vytvoření takového prostředí, které je přátelské ke všem dětem a dovoluje jim být samy sebou (Babanová, 2022). Role učitele by měla spočívat v podpoře akceptace a tolerance k individuálním rozdílům a rozmanitosti.

1.2.4 Hodnocení a plánování výuky

RVP PV nám k plánování činností říká, že didaktický styl vzdělávání dětí by měl korespondovat s principem založeným na individuální volbě a aktivní účasti dítěte. Zapojení do činností by mělo být podmíněno vnitřní motivací, chutí k naslouchání, pozorování okolního světa, objevování, bádání a nacházení vlastních řešení nikoli na základě vědomí, že ho bude někdo po aktivitě kontrolovat nebo vynášet subjektivní hodnocení. Takový způsob plánování vyžaduje znalost silných a slabých stránek dětí, příležitostí i rizik. Pedagog usiluje o vědomé rozvíjení práce se svobodnou volbou a využívání konkrétních a autentických situací a příležitostí k učení (Škardová, 2020). Na základě stanovených strategií, kurikulárních dokumentů, individuálních potřeb a možností dětí, sestavuje pedagog krátkodobé a dlouhodobé vzdělávací plány, na základě kterých vyhodnocuje pokroky v učení. Vzdělávací plány respektují učební styly a podporují flexibilitu a prostor pro iniciativu dětí (Poche Kargerová a kol., 2019).

1.2.5 Výchovně vzdělávací strategie

Princip výchovně vzdělávacích strategií říká, že učitel volí takové druhy výchovné strategie, které odpovídají vývojové úrovni dětí, podporují smysluplné a aktivní učení, jsou rozmanité a efektivně volené, podněcují individuální rozvoj i vzájemnou spolupráci. Pedagog tyto strategie vždy volí s ohledem na rozvoj celé osobnosti a umožňuje, aby bylo každé dítě úspěšné v dosažení cílů stanovenými kurikulárními dokumenty i cílů individuálních. Strategie, které pedagog využívá, se stávají základem pro budování

vztahu dítěte ke vzdělání a buduje postoj dítěte k celoživotnímu učení (Poche Kargerová a kol., 2019).

1.2.6 Učební prostředí

Vzhledem k tomu, že učební prostředí značně ovlivňuje kognitivní, sociální i emocionální vývoj dítěte, věnuje se mu také jeden z principů Začít spolu. V návaznosti na dané kritérium by měl pedagog přemýšlet nad uspořádáním učebního prostředí, zvážit rozložení prostoru, které bude poskytovat možnost bezpečně pracovat skupinově i samostatně. Pedagog přizpůsobuje prostředí vzhledem k respektu potřeb různých věkových skupin nebo jednotlivých dětí. Učební klima by se mělo zakládat na uznávání demokratických hodnot založených na aktivní účasti dětí při vyvozování a tvorbě pravidel i jejich dodržování. Pedagog u dětí posiluje schopnost samostatného rozhodování a volby a vytváří situace umožňující spolupracovat, vzájemně si pomáhat a dosáhnout pozitivních výsledků (Kolektiv autorů, 2011).

1.2.7 Profesní rozvoj

Princip profesního rozvoje hovoří o důležitosti celoživotního procesu vzdělávání pedagoga, posouvání jeho profesních kvalit, které představuje klíčovou součástí procesu. Pedagog své zkušenosti a efektivitu práce průběžně zaznamenává, vyhodnocuje, evaluuje a posuzuje. Je si vědom svých silných i slabých stran, na kterých pracuje a stále posouvá své profesní kvality a systematicky pracuje na seberozvoji. Pedagog, věnující se profesnímu rozvoji, studuje literaturu, metodiky, navštěvuje vzdělávací semináře, sleduje inovace ve vzdělávání a nejnovější pedagogické a psychologické poznatky. Spolupracuje s dalšími pedagogy, kteří si vzájemně sdílejí informace, poznatky či tipy pro profesní a osobnostní rozvoj (Kolektiv autorů, 2011).

1.3 Profesní rámec kvality kompetentního učitele v návaznosti na program Začít spolu

Kompetence učitele jsou neodmyslitelně spjaty s poskytováním kvalitního vzdělávání napříč všemi stupni škol. Změnami, efektivitou a novými nároky na profesní kompetence učitelek mateřských škol, se zabýváme v průběhu časů na základě příchodu nových pedagogických směrů a přístupů. S ohledem na proces přeměny vzdělávání 21. století, které tíhne k demokratickým postojům, přístupu orientovanému na dítě a spolupráci

mateřské školy a rodiny, se mnoho publikací a autorů zabývá profesními kompetencemi učitelů.

Například důležitostí inovativních metod a přístupů se zabývalo Centrum pro vzdělávací výzkum a inovace, mezivládní organizace OECD, která v publikaci *Teachers as Designers of Learning Environments*, poukazuje na význam inovativních přístupů v pedagogice v návaznosti na budování kompetencí pedagogů, které označuje za tvůrce učebního prostředí (Paniagua, Istance, 2018). V českých poměrech se profesními kompetencemi zabývala autorka Zora Syslová (2013), která mluví o proměnách role učitele, rozvoji profesních kompetencích se zaměřením na sebereflexi a hodnocení práce učitele, jakožto podpory profesního růstu.

V návaznosti na program *Začít spolu* a asociaci ISSA byl vytvořen Mezinárodní profesní rámec kvality, který se zabývá kompetencemi učitelů 21. století. Vzhledem k faktu, že kompetence učitele mají neodmyslitelný vliv na efektivní učení dětí, žáků a studentů, se následující kapitola věnuje kritériím popsáním v publikaci *Kompetentní učitel 21. století: Mezinárodní profesní rámec kvality ISSA* (Kolektiv autorů, 2011). Tato kritéria vychází z výše uvedených principů programu *Začít spolu*, které jsou uvedeny výše v kapitole *Principy programu Začít spolu*.

V návaznosti na princip **komunikace**, profesní rámec kvality říká, že by učitel měl s dětmi komunikovat zdvořile, přátelským způsobem, prostřednictvím kterého podporuje pozitivní sebevědomí dítěte. Svým jednáním pedagog usiluje o to, aby se každé dítě v komunitě cítilo být přijímáno a podporováno v rozvoji svého potenciálu. V návaznosti na komunikaci s dospělými, učitel jedná s respektem a úctou a stává se příkladným vzorem, čímž podporuje prosociální chování dětí (Kolektiv autorů, 2011).

Z hlediska **spolupráce s rodinou a komunitou** je v kompetencích pedagoga utvářet partnerský vztah s rodinami dětí a nabízet rodinám i ostatním členům komunity příležitosti pro podílení se na výchově a vzdělávání a podporovat jejich zapojení do života učící se společnosti. K tomuto naplnění učitel užívá jak formálních, tak neformálních komunikačních strategií prostřednictvím kterých sděluje informace týkající se pokroků v učení a poskytuje další informace o dítěti. K obohacení vzdělávací nabídky učitel využívá zdrojů, které mu rodiny dětí nebo širší komunita poskytne a i tímto způsobem navazuje vzájemnou spolupráci a rozvíjí spoluúčast na vzdělávání dětí (Kolektiv autorů, 2011).

Na **inkluzi, rozmanitost a demokratické hodnoty**, v Mezinárodním profesním rámci kvality, navazuje kompetence k vytváření rovných příležitostí ke vzdělávání každému dítěti a jeho rodině a to bez ohledu na pohlaví, věk, etnickou příslušnost, kulturu, rodný jazyk, náboženství, rodinné zázemí, ekonomický statut a speciální vzdělávací potřeby. Individuální potřeby a potenciál dětí ve třídě se stává hlavním předmětem, ze kterého učitel vychází a pomáhá dětem v porozumění, respektu a oceňování odlišností a rozmanitosti. Pedagog vede děti k porozumění občanských hodnot a k dovednostem směřujícím k participaci v občanské společnosti (Kolektiv autorů, 2011).

Mezinárodní profesní rámec kvality v návaznosti na princip **hodnocení a plánování výuky** uvádí následující kompetenční kritéria: „*Učitel systematicky sleduje, zaznamenává vývoj, proces učení dítěte a učební výsledky, přičemž se vyhýbá předpojatosti a stereotypům. Učitel plánuje výuku systematicky s ohledem k cílům stanovených v kurikulárních dokumentech a vzhledem k individuálním možnostem a potřebám dětí. Učitel do procesu plánování a hodnocení zapojuje děti, rodiče a zainteresované odborníky*“ (Kolektiv autorů, 2011, s 35).

Z hlediska principu **výchovně vzdělávacích strategií** je v kompetencích učitele využívat takových výchovně vzdělávacích strategií, které vedou k rozvoji vědomostí, dovedností a postojů dítěte navazující na vzdělávací cíle, definované kurikulárními dokumenty, a na potřeby dětí. Dále pedagog využívá širokou škálu výchovně vzdělávacích strategií, které jsou zaměřeny na sociální a emocionální rozvoj dětí a nabízí jim aktivity, vycházející z jejich předchozích zkušeností a dovedností. Navazuje na využívání kooperativního učení, které povede k dosažení vyššího stupně porozumění a podpoře rozvoje sociálních dovedností (Kolektiv autorů, 2011).

K utváření **učebního prostředí** se váže požadavek na učitele vytvářet vstřícné, bezpečné a inkluzivní, podnětné materiální prostředí, které rozvíjí pozitivní sociální klima třídy a kde se dítě cítí přijímáno. Učitel zde podněcuje děti ke zkoumání, experimentování a samostatnosti. V takovém druhu prostředí učitel podporuje aktivní spoluúčast na utváření školního společenství a kultury třídy (Kolektiv autorů, 2011). Budování učebního prostředí, jakožto kompetence učitele, se také věnuje níže uvedená zahraniční publikace, *Teachers as Designers of Learning Environments* (Paniagua a Istance, 2018), v překladu *Učitelé jako tvůrci učebních prostředí*, která uvádí, že jádrem

tvorby učebního prostředí je citlivý přístup k přirozeným sklonům dětí a žáků při výuce, kreativita, spolupráce a diskuze.

Oblast profesního rozvoje, Mezinárodní profesní rámec kvality ISSA vymezuje následovně: „*Učitel pravidelně hodnotí a zvyšuje kvalitu a efektivitu své práce, neustále zvažuje své profesní kompetence, reaguje na požadavky měnícího se světa a potřeby společnosti z toho vyplývající*“ (Kolektiv autorů, 2011, s 55). Dle mého názoru je analyzování a vyhodnocování kvality vlastní pedagogické práce důležitým bodem pro poskytnutí reflexe a zpětné vazby, které vedou ke zkvalitňování výuky a zvyšování profesionality pedagoga.

2 Struktura dne v programu Začít spolu

Den v mateřské škole, využívající program Začít spolu, probíhá dle denních režimových momentů, přičemž den začíná tzv. ranním úkolem pro děti a jejich rodiče, následují volné hry, průběžná dopolední svačina, ranní kruh, činnosti v centrech aktivit, hodnotící kruh, oběd a stolování, odpočinek a klidové činnosti. Den uzavírá průběžná odpolední svačina a volné hry v prostředí center aktivit. V následujícím textu jsou jednotlivé prvky dne prezentovány.

Ranní úkol

Ranní úkol slouží jako forma sblížení rodiče, dítěte a mateřské školy. Vztahuje se k aktuálnímu tématu a usnadňuje vstup dítěte do třídy. Většinou bývá situován ke vstupu do třídy nebo do šatny. Ranní úkol plní děti společně se svými rodiči. Dává tedy příležitost pro spolupráci rodiče s dítětem a otevírá spolupráci mezi mateřskou školou a rodinou (Krejčová, 2022).

Volné hry

Po příchodu dítěte do třídy je čas na volnou hru, která probíhá v centrech aktivit. Dítě si volí centrum, do kterého si jde hrát. Podle vybavenosti center má možnost stavět z kostek, stavebnic, hrát divadlo, hrát na hudební nástroje, prohlížet si dětské encyklopedie, pracovat s lupou, zkoumat přírodniny, postavit si překážkovou dráhu, opracovávat dřevo, zatloukat hřebíky a mnohé jiné činnosti, které vybavenost center nabízí. Děti si hru volí dle vlastního zájmu a svých zálib (Krejčová, 2022). Hra je jednou z nejdůležitějších činností dítěte a stává se pro něj učením, prací i zábavou a proto také program Začít spolu klade na volnou hru důraz.

Svačina

Svačina se odehrává v průběhu ranních her, jedná se tedy o svačinu průběžnou. Děti svačí podle toho, kdy mají hlad, mohou se nasvačit hned po příchodu do třídy, nebo později v průběhu rána podle vlastního pocitu. Děti si svačinu volí podle svých aktuálních potřeb a chutí. Mají k dispozici pečivo, pomazánku, zeleninu a ovoce a mohou si vybrat čaj, mléko či vodu. Po svačině si děti uklízí nádobí samostatně a jsou tím vedeny k samoobslužným činnostem (Krejčová, 2022).

Ranní kruh

Po svačině se děti schází v komunitním kruhu. Je to místo pro společné setkávání, rituály, oslavy, pohybové chvílky. Děti zde dostávají prostor pro vyjádření zážitků a jsou vedeny k naslouchání. Prostor pro sdílení a vyjádření vlastních pocitů je důležitým prvkem psychohygieny a pozitivně působí na emocionální i duševní prožívání dítěte. Důležité pravidlo komunitního kruhu zní: Když někdo mluví, ostatní naslouchají. Tím jsou děti vedeny k empatii a posílení pocitu sounáležitosti. Děti se zde seznamují s tématem, může zde proběhnout prvotní motivace (Dujková a Gardošová 2012). Na konci komunitního kruhu pedagog seznámí děti s činnostmi v centrech aktivit. Děti si v komunitním kruhu vyslechnou nabídku a následně si volí z činností, které by je zajímaly a svoji volbu potvrdí umístěním kartičky se svou fotografií a jménem k centru, které si vybraly. Pokud je centrum vzhledem ke kapacitě již obsazené, vybírají si děti z dalších volných míst jiného centra. V případě, že jsou činnosti v centrech pro děti zajímavé, mohou v nich pokračovat i při odpoledních činnostech (Krejčová, 2022).

Činnosti v centrech aktivit

Nabídka činností v centrech aktivit navazuje na integrované vzdělávací bloky dané mateřské školy. Aktivity v centrech spojuje dané téma, na kterém děti v daném období pracují. Pedagog nabídky do center připravuje tak, aby byly zohledněny individuální potřeby jednotlivých dětí a vedly ke spolupráci, kooperaci a vzájemnému učení. V jednu chvíli tak pracují děti na různých činnostech v různých centrech dle svého zájmu. *„Aktivní metody učení, ale také předem nastavená pravidla pro spolupráci a skupinové role umožňují dětem relativně samostatně pracovat a vyučujícím pozorovat děti při práci, průběžně jim poskytnout zpětnou vazbu, pomáhat tam, kde děti narazí na problém“* (Babanová, 2022, s. 21).

Hodnotící kruh

V prostředích hodnotícího kruhu dochází ke zpětné vazbě, reflexi a hodnocení. Probíhá většinou bezprostředně po centrech aktivit. Děti zde prezentují svoji práci, přináší do kruhu své výtvary nebo o nich vypráví ostatním. Děti dostávají prostor sdělit, ve kterém centru pracovaly a s kým, vyhodnotit, jak se jim pracovalo, co se jim podařilo, co nového se naučily, zda si v centru pomáhaly a spolupracovaly, kdo jim při práci pomohl.

Prostřednictvím hodnotícího kruhu jsou děti vedeny k sebereflexi a oceňování práce druhých (Krejčová, 2022).

Pobyt venku, pohyb, spontánní učení v přírodě

Pobyt venku v Začít spolu probíhá na zahradě mateřské školy, kde se děti věnují především přirozenému pohybu prolézáním a zdoláváním různých překážek, šplháním, skákáním, běháním, houpáním, nebo se děti učí míčovým hrám. Poznávají přírodu, experimentují s vodou, pískem a mohou sem být přeneseny také venkovní aktivity vztahující se k probíranému tématu. Je také možné vytvořit centra aktivit ve venkovních prostorech a využívat je při vzdělávání (Krejčová, 2022).

Oběd a stolování

Po pobytu venku následuje oběd a stolování, při kterém jsou děti vedeny k samostatnosti v sebeobsluze, když si chystají prostírání a rozdávají příbory. Děti by měly mít možnost vzít si takovou porci jídla, kterou sní. Děti nejsou do jídla nuceny a měli by mít stolování spojeno s příjemnou atmosférou a sociálním a kulturním prožitkem (Krejčová, 2022).

Odpočinek a klidové činnosti

Odpočinek probíhá formou klidových činností, je to čas pro uvolnění, relaxaci a odpočinek. Děti poslouchají pohádku, relaxační hudbu, mohou odpočívat s oblíbenou plyšovou hračkou, s knížkou nebo vlastním polštářkem. Individuální potřebu spánku respektujeme a dáváme možnost dětem, které neusnuly věnovat se klidovým činnostem například prohlížení knih a časopisů, malování, skládání stavebnice (Krejčová, 2022).

Svačina a volné hry v prostředí center aktivit

Odpolední svačina probíhá obdobně jako svačina ranní. Děti postupně vstávají a mají možnost se nasvačit v průběhu odpoledních her. Děti si hrají v prostředí center aktivit nebo zahrady, mají možnost pokračovat v dopoledních činnostech v centrech, nebo si volně hrát dle svých zájmů. Při vyzvedávání dětí hovoří pedagog pravidelně s rodiči, kdy si vzájemně sdělují důležité informace o dítěti či o uskutečněném programu (Krejčová, 2022).

3 Teorie mnohačetných inteligencí

Na začátku dvacátého století se psycholog a neurolog, Howard Gardner, začal zabývat typologií inteligence, ve které můžeme i dnes nacházet východisko průběhu a výsledků vzdělávání dětí a žáků. Inteligenci definuje jako „všeobecnou mentální kapacitu tj. jako vybavenost člověka abstraktně myslet, podávat kreativní výkony v různých oblastech a účelně se adaptovat na podmínky prostředí“ (Křováčková a kol., 2014, s. 35). Danou typologii inteligence nazval *The Theory of Multiple Intelligences*, v překladu Teorie rozmanitých inteligencí (Gardner, 2018), uváděno také jako Teorie mnohačetných inteligencí (Havigerová, 2011).

Daná teorie vychází z poznatků vývojové psychologie a psychologie myšlení a říká, že existuje několik nezávislých druhů inteligence, která je lidem vrozena v různé míře. Nejdříve bylo definováno sedm druhů, (Gardner, 2018), přičemž se v roce 1999 přidaly další 2 typy. Můžeme tedy říci, že existuje minimálně devět druhů inteligence (Křováčková a kol., 2014). Daná míra inteligence v určité oblasti ovlivňuje průběh učení a jeho výsledky. Výzkumy Howarda Gardnera a jeho kolegů poukazují na skutečnost, že je věnována velká míra pozornosti při měření intelektu jazyku a logice, avšak opomíjeny jsou další složky inteligence. Gardner uvádí, že při výzkumu inteligence nečerpal pouze z intelektuálních výsledků ze školního prostředí, ale sbíral údaje i z přirozeného prostředí, které považoval za stejně důležité a spolupracoval s vědními disciplínami, jako jsou neurologie, genetika a antropologie (Gardner, 2020). Proto se Gardner zaměřuje na individuální zohledňování inteligenčních typů při výuce. Na daném principu je postaveno také vzdělávání v centrech aktivit, kdy jednotlivá centra nabízí dětem činnosti zaměřující se na konkrétní typ inteligence a umožňují tak dětem individuální rozvoj dle jejich konkrétních vzdělávacích potřeb.

Gardnerovu teorii inteligencí zapracovala do svého školního kurikula například Kalifornie a východiska v ní našlo mnoho zemí světa, na základě čehož byl vytvořen nový pedagogický přístup. *České školství přejalo a přejímá celou řadu metod a přístupů, které z Gardnerovy teorie vycházejí (respektování učebních stylů, individualizace, portfoliové hodnocení, hledání nových cest spolupráce s rodinou aj.)* (Jančaříková, 2011).

3.1 Typy inteligence dle H. Gardnera

Kapitola se zabývá rozdělením inteligence na základních osm druhů a jejich charakteristikou. Každá z jednotlivých inteligencí podmiňuje, na jaký typ činností, úloh,

aktivit má člověk vrozené předpoklady a tím pádem se může stát v daných ohledech úspěšný.

Jednotlivými druhy inteligencí se ve svých publikacích či odborných článcích zabývají Havigerová (2011), Kargerová a Maňourová (2013), Armstrong (2011), tématu se také věnují Daněk (2021) a Frýbová (2017). Na základě těchto autorů kapitola charakterizuje jednotlivé druhy následovně:

Jazyková inteligence

Jazykovou inteligenci můžeme definovat jako schopnost ovládnout všechny stránky jazyka (Kargerová a Maňourová, 2013). Děti, které mají rozvinutou jazykovou inteligenci, jsou vnímavé ke zvukům, významu slov a jazyka, umí argumentovat, debatovat a zdařile vypráví příběhy, vynikají ve slovních hříčkách a mají bohatou slovní zásobu. Publikace Každý je na něco chytrý, která se zabývá teorií mnohačetných inteligencí a je určena především dětem a žákům k rozpoznání vlastní chytrosti, označuje tuto inteligenci jako Chytrost na slova (Armstrong, 2011).

Logicko-matematická inteligence

Za logicko-matematickou inteligenci můžeme považovat schopnost uvažovat logicky, systematicky, vědecky, na základě čehož dítě lehce zvládá matematické operace, zajímá se o čísla, která si dobře vybavuje (Kargerová a Maňourová, 2013). Má zájem o číselnou řadu. Vyniká v hlavolamech, deskových hrách a také v používání digitálních technologií (Daněk, 2021). Dítě vytváří hypotézy, formuluje teorie, vnímá matematické a logické vztahy.

Prostorová inteligence

Prostorovou inteligenci vnímáme jako schopnost postřehnout, pochopit, uložit si do paměti a následně vybavit tvary a uspořádání předmětů v prostoru (Dujková a Gardošová, 2012). Dítě s rozvinutou prostorovou inteligencí myslí v obrazech, vnímá věci v prostorových souvislostech. Děti se rády věnují modelování, prostorovému tvoření, mají vlohy pro výtvarné činnosti a objevují výtvarné techniky. Rády si hrají s kostkami a stavebnicemi, ze kterých lze postavit trojrozměrné objekty. Myšlení v obrazech a rozvinutou prostorovou inteligenci často mají děti, kterým byla diagnostikována dyslexie či jiná specifická porucha učení, což znamená, že tyto děti

mohou velmi dobře využít svůj potenciál v uměleckých, výtvarných, kresebných, modelářských činnostech (Armstrong, 2011).

Hudební inteligence

Hudební inteligence vychází ze schopnosti porozumět rytmickým a intonačním modelům hudby, kvalitám tónů a zvuků a paměti informací ve zvukové podobě (Kargerová a Maňourová, 2021). Děti s danou inteligencí rozpoznají písně již po prvních taktech, mají velmi dobrou paměť na melodie, zvládají hudební hádanky, nacházejí zálibu ve zpěvu, poslechu hudby, vydávání a napodobování zvuků, skládání vlastních písniček. Silnou stránkou je hudební představivost a kreativita v hudebních činnostech.

Tělesně-kinetická inteligence

Tělesně-kinetickou inteligenci můžeme definovat jako schopnost obratně používat své tělo, jak pro sebevyjádření, tak pro činnosti zaměřené k určitému cíli (Havigerová, 2011). Tyto děti vynikají ve sportu, herectví, dokáží zacházet s předměty určenému k pohybové činnosti (sportovní náradí a náčiní). Tento druh inteligence se projevuje nadáním k tanci, hraní rolí, dramatice, pantomimě, ale také k obratnému zacházení s pracovními předměty a s tím spojeným kutilstvím.

Interpersonální inteligence

Interpersonální inteligence je schopnost všimnout si chování a pocitů jiných lidí, rozpoznat a chápat rozdíly v jejich temperamentu a náladách (Havigerová, 2011). Patří sem také schopnost empatie, tedy vcítění se do druhého člověka. Děti s interpersonální inteligencí si snadno najdou přátele, rády nabízejí pomoc ostatním, snaží se být oporou, rádi pro sebe a své přátele vymýšlejí aktivity. Tyto děti si hrají ve skupině, preferují komunikaci, rozhovory a diskuze a mohou být také dobrými lídry kolektivu.

Intrapersonální inteligence

Intrapersonální inteligenci vymezujeme jako schopnost rozvíjet a ovládat vlastní pocity, které člověk umí popsat a orientovat se v nich (Havigerová, 2011). Děti s intrapersonální inteligencí věří vlastnímu názoru a úsudku, přemýšlejí o sobě a o svých silných a slabých stránkách. Preferují samostatnou práci před kolektivní, rády si hrají

sami a kladou si vlastní cíle, na kterých s chutí pracují. Děti dumají nad svým prožíváním, často se noří do svých myšlenek a přemýšlí o tom, čím by jednou chtěly být.

Přírodní inteligence

Přírodní inteligence je schopnost vnímat změny v přírodě, lidé s přírodní inteligencí mají zvýšenou citlivost k percepci přírodních jevů a dokáží se z nich učit (Kargerová a Maňourová, 2013). Tyto děti rády pobývají v přírodě, mají kladný vztah ke zvířatům, rostlinám, zajímají se o zahradničení. Angažují se v ekologii, třídí odpady, cítí sounáležitost s planetou Zemí. Přírodní inteligence se může u dětí projevit také v zájmu o vesmír, hvězdy, astrologii, mineralogii, živou i neživou přírodu.

Existenciální inteligence

Tento typ inteligence můžeme definovat jako schopnost filozoficky a světonázorově se zabývat základními otázkami lidské existence. Lidé s tímto typem inteligence se často zabývají například otázkami nad životem a smrtí, smyslem života, původem člověka a řeší otázky svobody a odcizení. Tento typ inteligence se projevuje až ve vyšším věku, kdy nachází své uplatnění ve filozofii, sociologii nebo teologii (Havigerová, 2011).

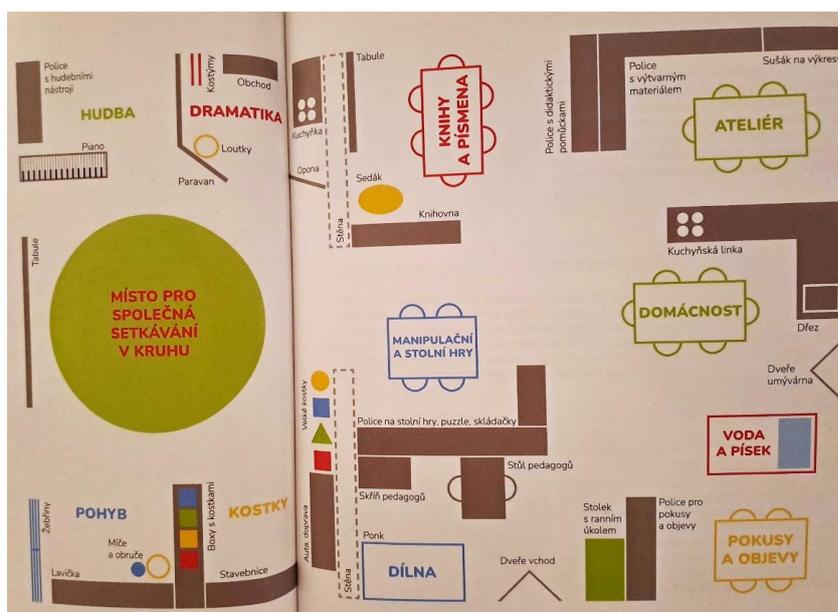
4 Centra aktivit

Prostředí, které je bohaté na podněty a činnosti a zároveň nabízí dítěti možnost objevovat a bádát, formuje dítě a intenzivně rozvíjí jeho schopnosti a dovednosti, přičemž dopomáhá efektivnímu učení. Takovýto druh prostředí zajišťuje uspořádání do pracovních koutků, které v programu Začít spolu nazýváme centra aktivit (Krejčová a kol., 2015). Centra aktivit tvoří specifické prostředí třídy, které zajišťuje vhodné podmínky pro učení a rozvoj kompetencí a zároveň působí útulně, poskytuje dětem pocit bezpečí, nabízí soukromí a zároveň podporuje skupinové a kooperativní formy výuky. *„Centra poskytují příležitost ke konstruktivisticky pojaté výuce, která propojuje předchozí zkušenosti dětí s příležitostmi získat nové znalosti a zkušenosti. Umožňuje dětem učit se prožitkem, všemi smysly, objevovat, využívat k učení reálné předměty. V centrech aktivit se děti učí pozorovat svět z různých úhlů pohledu.“* (Babanová, 2022, s. 27).

Uspořádáním třídy do center aktivit jsou děti hlavními aktéry svého učení, učitel se posouvá do pozadí a iniciativa je přenesena z učitele na dítě, které využívá nově získané kompetence a učí se přímou zkušeností skrze hru, experimentování, manipulaci s různými předměty a materiály. Důležitým faktem je, že se v centrech aktivit děti učí od sebe navzájem, předávají si zkušenosti, přichází na řešení problémů, přirozeně komunikují, učí se rozhodovat a argumentovat a tím rozvíjí své vyjadřovací schopnosti (Babanová, 2022).

Jednotlivá centra aktivit při výuce spojuje dané téma, které figuruje ve všech rozmanitých činnostech, které centra aktivit dětem nabízí. Vzdělávací nabídka dává dětem možnost volby na základě jejich skutečných potřeb, zájmů a stává se klíčovým nástrojem individualizace ve vzdělání. Práci v centrech aktivit se děti dostávají do situace, kdy se v témže čase věnují různým činnostem a pracují na jiných zadáních, které jsou plánovány tak, aby odpovídaly vývojové úrovni dětí, aby je děti zvládly samostatně bez řízení dospělého, aby mezi dětmi docházelo ke vzájemné spolupráci, diskuzi, komunikaci, experimentování a hledání způsobů řešení dané problematiky. Za důležité pokládáme nejen výsledek aktivity dětí, ale také průběh cesty, kterou děti skrze práci v centrech aktivit absolvují, ze které se učí a nabývají rozvoje kompetencí klíčových pro další učení a život (Krejčová, 2022). Vytvoření podnětného prostředí a aktivního zapojení dětí je jednou z důležitých podmínek k naplnění myšlenek a požadavků, které jsou obsaženy v dokumentu Kompetentní učitel 21. století.

Centra aktivit jsou prostorově jasně ohraničené, nesou svůj název a svá pravidla pro práci. Označení center je graficky jasně znázorněno, k označení mohou být použity piktogramy, které jsou pro děti srozumitelné a napovídají jim, v jakém centru se nachází a co je možné v daném centru dělat. Každé centrum je vybaveno pomůckami a materiály podle svého specifického zaměření, které navazuje na inteligenční typy, viz kapitola Teorie mnohačetných inteligencí. Pomůcky jsou přehledně uloženy v nízkých otevřených skříňkách, kontejnerech na hračky nebo otevřených boxech tak, aby byly dětem jednoduše k dispozici a aby děti měly o uložení pomůcek a hraček přehled. Neprůhledné boxy či krabice jsou označeny fotografií svého obsahu, která dětem ukazuje, co na daném místě najdou. Takové označení přispívá k budování pocitu bezpečí a jistoty, protože děti přesně vědí, kde co mohou najít a nalézají v ukládání pomůcek svůj řád. Rozmístění center aktivit ve třídě může vypadat následujícím způsobem:

Obrázek 1 Rozmístění center aktivit ve třídě mateřské školy (Krejčová, 2022, s. 17)

4.1 Charakteristika jednotlivých center aktivit

Činnosti v centrech aktivit zajišťují skutečnou realizaci individualizace ve výuce. Pedagog děti uvede do tématu či řešeného problému a zadává úkol, přičemž se dítě rozhodne, jakým způsobem problém vyřeší. Tak si dítě snáze uplatní svůj styl učení, který mu vyhovuje pro dosažení cíle. Po ukončení činnosti následuje reflexe, která se odehrává v komunitním kruhu, kde děti prezentují svoji práci a mají možnost ostatním říci, ve kterém centru pracovaly, ukázat výstupy své práce, vyhodnotit, jak se jim pracovalo, co

se jim podařilo, co nového se naučily, jaký uplatnily postup a kdo z dětí jim při činnosti poradil, pomohl.

Třídu mateřské školy zpravidla tvoří 11 center s následujícími názvy: Knihy a písmena, Domácnost, Manipulační a stolní hry, Pokusy a objevy, Voda a písek, Ateliér, Dílna, Kostky, Hudba, Pohyb, Dramatika. Kapitola se následně zabývá charakteristikou jednotlivých center aktivit.

4.1.1 Ateliér

Centrum Ateliér vychází z poskytnutí možnosti vyjádřit své pocity, dojmy a zážitky skrze výtvarné činnosti. Děti mají prostor pro rozvoj fantazie, představivosti a tvořivosti, přičemž se seznámí s různými druhy výtvarných technik a postupů. Zde se děti učí vyjadřovat své myšlenky pomocí výtvarného umění (Krejčová a kol., 2015).

V daném centru děti rozvíjejí vztah k umění, estetičnosti, vnímání prostoru a barev. Dochází k rozvoji motorických schopností a dovedností, spolupráce a komunikace. Děti se zde věnují malování, modelování, kreslení, lepení a stříhání, zapouštění barev, kaširování, vrstvení papíru a také se mohou seznamovat s výtvarným uměním a výtvarnými díly. Centrum Ateliér často preferují děti s prostorovou inteligencí.

Obrázek 2 Ukázka centra Ateliér

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.1.2 Dílna

Centrum Dílna poskytuje dětem činnosti, které jsou rukodělně zaměřené. Děti zde pracují s opravdovým pracovním nářadím, které bývá svou velikostí přizpůsobeno dětem, ale je plně funkční, aby se děti mohly věnovat tvoření a kutilství. Dílna děti vede k rozvoji manipulace s předměty, zručnosti, technické představivosti a konstrukčnímu myšlení. Děti se zde učí pracovat s návody a pracovními postupy.

Centrum nabízí aktivity jako je zatloukání hřebíků, šroubování, řezání, vrtání, pilování, montování a demontování dílů a předmětů. Děti zde pracují se dřevem, korkem, plastem, kartony, drátky, provázky, polystyrenem, nebo také zbytkovým materiálem (Krejčová, 2022). Uplatnění v centru Dílny často nachází děti s logicko-matematickou inteligencí, tělesně-kinetickou inteligencí ale také s prostorovým typem inteligence.

Obrázek 3 Ukázka centra Dílna

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.1.3 Divadlo

Koutek Divadlo je zaměřen na vyjadřování prostřednictvím pohybu a ovládnání vlastního těla, nebo hrou s loutkami či jinými předměty. Děti zde rozvíjí své komunikační schopnosti, učí se vlastní prezentaci, sociálním dovednostem, podporují tvořivost a sociální citění. Získávají zde dovednosti k vyjádření emocí, pocitů, prožitků a mají možnost jejich interpretace. Dané centrum podporuje rozvoj paměti, slovní zásoby a kultivaci verbálního i neverbálního projevu.

Centrum Divadlo může být vybaveno divadlem s oponou nebo být zařízeno jako koutek s křesílky, obchodem, kuchyňkou, kadeřnictvím či jiným nábytkem souvisejícím s podporou námětových her. Děti zde mají k dispozici šátky, šaty, převleky, klobouky a rekvizity sloužící k rozehrání her, kdy se dostávají do role. Probíhají zde námětové hry na rodinu, lékaře, kadeřníky a jiné hry vycházející z dětské zkušenosti závislé na situačním učení. Centrum je ideálním místem pro dramatizaci pohádek a příběhů (Krejčová, 2022). Centrum Divadlo si často volí děti s verbální inteligencí, tělesně-kinetickou inteligencí nebo také interpersonální inteligencí.

Obrázek 4 Ukázka centra Divadlo

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.1.4 Domácnost

Domácnost je centrum, kde se děti setkávají s aktivitami směřující k praktickým činnostem spojenými s péčí o domácnost. Děti zde rozvíjí schopnost věnovat se praktickým činnostem úměrným svému věku, dochází k podpoře jemné i hrubé motoriky a komunikačních dovedností.

Domácnost je vybavena kuchyňskou linkou se dřezem a tekoucí vodou. Děti zde pracují s reálnými funkčními předměty jako jsou struhadlo, váleček, ruční šlehač, kráječ na vajíčka. Také zde pracují s recepty, návody a popisy pracovního postupu, které jsou přizpůsobeny věkové kategorii dětí a jsou opatřeny obrázkovými návody.

V Domácnosti mohou děti připravovat různé druhy pokrmů jako pomazánky, obložené zeleninové talíře, ovocné špízy, palačinky, pletou housky, nebo mohou upéct cukroví. Učitel zde figuruje jako poradce, na požádání může pomoci při četbě postupů a receptů. Učitel zde dohlíží na bezpečnost a hygienu (Krejčová a kol., 2015).

V rámci péče o domácnost mohou děti přesazovat květiny, věšet prádlo, párovat ponožky, učit se skládat oblečení nebo umývat nádobí. Centrum Domácnost mají v oblíbenosti děti se všemi druhy inteligence, avšak často si ho volí děti s tělesně-kinetickým typem inteligence, intrapersonálním typem.

Obrázek 5 Ukázka centra Domácnost

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.1.5 Hudba

Centrum Hudba je místo, kde děti rozvíjejí své hudební citění, dochází zde k podpoře vnímání rytmu, tempa, dynamiky a dalších hudebních vlastností. Centrum Hudby u dětí podněcuje rozvoj abstraktního myšlení, hudební paměť, motoriku, koordinaci pohybů, schopnost improvizace a další hudební schopnosti. Rozvíjí prostředky komunikace a také nese relaxační funkci (Krejčová, 2022).

Centrum Hudba bývá ve třídě většinou umístěno v blízkosti klavíru a místa pro společná setkávání komunitního kruhu. Koutek bývá vybaven Orffovými nástroji, melodickými i rytmickými hudebními nástroji, nebo také nástroji vyrobené samotnými dětmi např. makovice, různá chrastítka, dešťová hůl, plechovky a znějící láhve. Děti se zde věnují činnostem jako je zpěv, skládání doprovodů, interpretace rytmu, hru na rytmické i melodické hudební nástroje, učí se naslouchat hudbě různých žánrů, včetně klasické hudby a řešit hudební hádanky. Centrum jim nabízí prostor pro tanec, či hudebně pohybové hry (Krejčová a kol., 2015). V centru Hudba často nachází zálibení děti s hudební inteligencí.

Obrázek 6 Ukázka centra Hudba

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.1.6 Knihy, písmena a čísla

Knihy, písmena a čísla je název nesoucí centrum, které se zaměřuje na psanou i mluvenou formu jazyka, číselnou řadu, podobu čísla a počty. Děti zde rozvíjí řečové schopnosti a jazykové dovednosti jako vnímání, naslouchání, porozumění a vytváření pojmů. Děti si osvojují poznatky, předcházejí čtení i psaní a rozvíjí zájem o psanou podobu jazyka. Centrum u dětí podporuje poznávací funkce, představivost, fantazii a myšlenkové operce.

Děti se zde věnují aktivitám spojenými s prací s knihou a časopisy, seznamují se s písmeny, které napodobují, kreslí, sestavují slova podle vzoru, nebo vytvářejí tematické plakáty doplněné nápisy. Aktivity v centru podporují představivost a fantazii prostřednictvím vymýšlení příběhů a pohádek. Centrum se zaměřuje také na podporu grafomotoriky a seznamování s písmeny prostřednictvím didaktických pomůcek či tiskátek (Krejčová, 2022).

Logické uvažování děti podporují v návaznosti na řešení rébusů, hlavolamů, třídění a počítání a také prostřednictvím digitálních pomůcek, jako například tablet, interaktivní tabule či robotické hračky na základy programování. V centru Knihy, písmena a čísla nachází své silné stránky děti s verbální inteligencí a logicko-matematickou inteligencí.

Obrázek 7 Ukázka centra *Knihy, písmena a čísla*

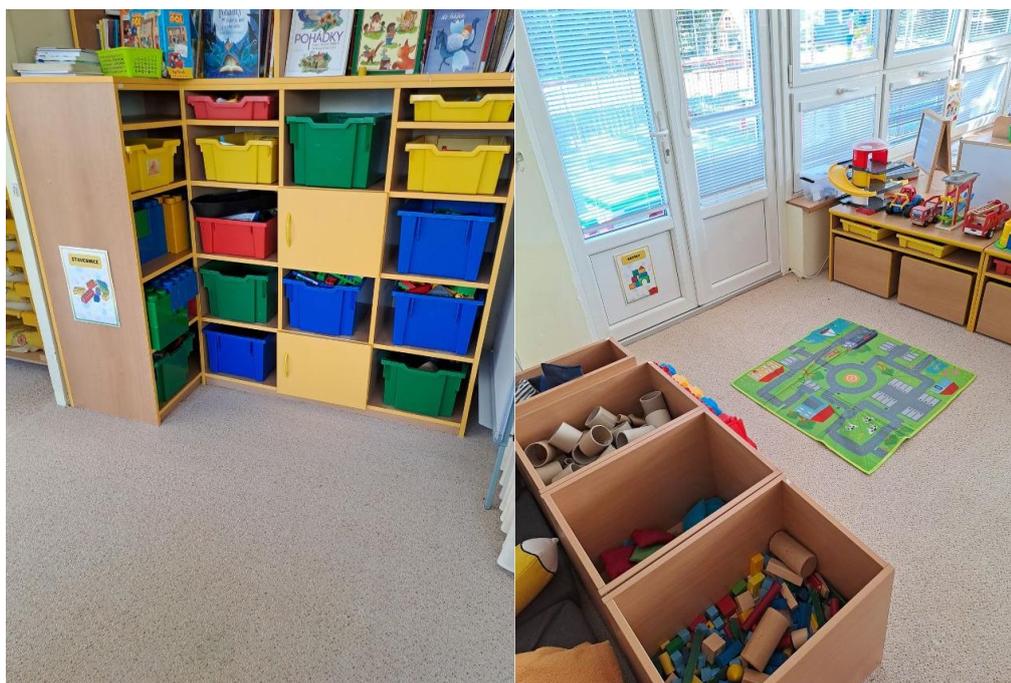
(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.1.7 Kostky/Stavebnice

Centrum Kostky/ Stavebnice dětem nabízí prostředí vybavené nejrůznějšími druhy stavebnic a kostek různých velikostí a materiálů. Uvést můžeme například dřevěné a molitanové kostky, Polikarpova stavebnice, stavebnice lego, či díly magnetických stavebnic. Děti se zde věnují stavbě dle vlastní fantazie nebo tvoří dle dané předlohy, plánek či návodů. Vytvořená díla děti doplňují auty, silnicemi nebo také figurkami lidí či zvířat.

Centrum dětem nabízí podnětné podmínky a podporuje v kooperaci, vzájemné spolupráci za rozvoje jemné i hrubé motoriky, tvořivosti, zdokonalování svých matematických, logických a technických představ a také rozvoje prostorové představivosti (Krejčová, 2022). Hry a činnosti v centru Kostky může navazovat na aktuální téma, nebo může mít konstruktivní charakter, jehož námět si volí děti sami. Centrum Kostky/ Stavebnice podporuje především rozvoj prostorové inteligence a logicko-matematické inteligence.

Obrázek 8 Ukázka centra Stavebnic a centrum Kostek

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.1.8 Manipulační a stolní hry

Prostory centra Manipulační a stolní hry, někdy zkráceno na název Manipulace, jsou vybaveny pomůckami, hrami a didaktickými hrami, které děti vedou ke kritickému myšlení, řešení problémů a rozvíjí jemnou motoriku. Manipulační a stolní hry se stávají místem pro rozvoj smyslového vnímání a předmatematické gramotnosti. Děti si zde prostřednictvím činností všímají vlastností a znaků předmětů jako tvar, barva, velikost či množství. Řeší zde rébusy, hlavolamy, skládky, domina, puzzle nebo mozaiky. Děti zde mají možnost také hrát společenské a deskové hry. Centrum podporuje logicko-matematickou inteligenci.

Obrázek 9 Ukázka centra Manipulační a stolní hry

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.1.9 Pokusy a objevy

Centrum pokusy a objevy dětem nabízí činnosti týkající se bádání a experimentování. Děti v něm naleznou činnosti jako chemické, biologické a fyzikální pokusy a objevují přírodní zákonitosti. Součástí daného centra může být také živé zvíře, o které se děti starají např. rybičky, morče, křeček, želva, andulka apod.) nebo se zde děti mohou starat o rostliny.

Centrum je vybaveno pomůckami k pokusům, jako jsou zkumavky, kapátka, kádinky různého objemu, filtrační papír, zrcátka, magnety, potravinářské barvy aj. (Krejčová a kol., 2015). U dětí centrum rozvíjí schopnost zkoumání a objevování, děti zde ověřují své hypotézy, pozorují živou i neživou přírodu, seznamují se měrami váhy a délky (Krejčová, 2022). Centrum podporuje především rozvoj přírodní inteligence a logicko-matematické inteligence.

Obrázek 10 Ukázka centra Pokusy a objevy

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.1.10 Pohyb

Koutek Pohyb je zaměřen na rozvoj motoriky dětí. Do centra pohybu jsou plánovány činnosti jako překážkové dráhy, cvičení s cvičebním náčiním i nářadím, cvičení s oporou pohybových videí či obrázkového materiálu. Děti zde hrají pohybové hry a uvolňují své tělo i mysl a zlepšují si fyzickou i psychickou zdatnost, vytrvalost, obratnost a koordinaci. Centrum pohybu dětem umožňuje poznávat a ovládat své tělo, nacházet možnosti pohybu a jeho rozsah (Krejčová, 2022). Centrum je vybaveno pomůckami na cvičení, cvičebním nářadím a náčiním i netradičními pomůckami, které se dají ke cvičení použít jako např. noviny, textilní pytlíky naplněné rýží, ortopedické podlahy k masáži nožní klenby aj.

V centru pohybuje především rozvíjena tělesně-kinetická inteligence, intrapersonální inteligence, ale také interpersonální inteligence či hudební inteligence v návaznosti na pohybově-hudební aktivity.

Obrázek 11 *Ukázka centra pohyb*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.1.11 Voda a písek

Voda a písek je centrum typické pro svůj experimentální charakter. Děti zde dělají pokusy s vodou, kterou přelévají pomocí různých odměrek a nádob, odhadují, co poplave a co se naopak potopí, foukají do papírových lodiček, nebo si hrají s vodními mlýnky. Z písku děti tvoří stavby, otiskují do něj předměty, píší a kreslí do něj, hledají objekty schované v písku, nebo písek doplňují přírodninami (Krejčová, 2022).

Centrum u dětí rozvíjí smyslové vnímání, jemnou motoriku, schopnost analyzování a logické úvahy a podněcuje chápání přírodních zákonů. Centrum Voda a písek u dětí rozvíjí přírodní inteligenci, logicko-matematickou inteligenci i tělesně kinetickou inteligenci.

Obrázek 12 Ukázka centra Voda a písek

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

4.2 Možnosti vybavení center

Vybavení center aktivit je různorodé a mělo by vycházet z vytváření podnětného prostředí, které přispívá ke spontánnímu a přirozenému učení. Vzhledem k tomu, že myslíme také na ekologii a recyklaci materiálů, lze pomůcky a vybavení do center aktivit zajistit vlastní jednoduchou výrobou, využitím přebytků materiálů např. při vybavení centra Dílna.

Všechny pomůcky do center by měly být uloženy tak, aby byly dětem dobře dostupné. Tedy neschovávat je do uzavřených skříní, ale nabídnout je dětem tak, aby byly

přehledně a systematicky uloženy. Důležité je, aby každá věc měla své místo a děti, v případě že budou mít o danou pomůcku zájem, vždy věděly, kde ji najdou a kam ji zase po činnosti uloží nazpět. Takovýto způsob ukládání věcí je velmi efektivní pro vytváření podnětného prostředí ve třídě.

Toho, aby byly pomůcky jednoduše dostupné a na první pohled dobře viditelné, docílíme tím, že na místo, kam pomůcka patří, připevníme její fotografii. Takto označená pomůcka dává dítěti jasnou informaci, že patří právě na dané místo a zároveň podporuje pocit bezpečí a jistoty ve třídě. Dítě ví, že vždy, když bude pomůcku či hračku potřebovat, přijde na dané místo, jednoduše si ji vypůjčí a po činnosti ji zase vrátí zpět. Dopomáháme tím také plynulejší organizaci jak při řízených činnostech, tak i při spontánních hrách dětí. Konkrétní tipy na pomůcky a předměty, kterými by se mohla jednotlivá centra vybavit, najdete v příloze (Příloha 1). Autorka čerpala z vlastní praxe a zdrojem inspirace jí bylo také školení nadačního fondu Eduzměna: Letní škola 2022, Na cestě k individualizaci ve výuce pod vedením lektorek Začít spolu.

5 Individualizace ve vzdělání

Humanizace školství přinesla do vzdělávání řadu změn spojenou s odklonem od kolektivistické výchovy, která byla zaměřena na potřeby společnosti, a příchodem osobnostně orientovaného modelu, zaměřeném na dítě, jeho potřeby, zájmy a záliby. S humanistickými tendencemi dále vstupuje do popředí vzdělávání orientované na dítě (child-centered education) a respektující přístup ve vzdělání (Krejčová a kol., 2015).

„Individualizaci lze chápat jako přístup, kdy výuka odpovídá jedinečným potřebám žáka a současně z nich vychází, přičemž jejím cílem je individuální pokrok žáka. Takový přístup zvyšuje motivaci žáků k učení, podporuje jejich iniciativu a nápaditost skrze výchovně-vzdělávací cíle. Výuka je koncipována způsobem, který umožňuje zapojení každého žáka do dané aktivity (na úrovni vlastního vývoje schopností a dovedností).“ (Pivarč, 2020, s. 26). Individualizaci ve vzdělání můžeme definovat také, jako společné vzdělávání s respektem ke genetickým předpokladům i sociokulturního prostředí. Je to jeden z principů kvalitní výuky v prostředí běžné školy umožňující rozvoj všech jednotlivců (Křováčková a kol., 2014).

Autoři Průcha a kol. (2013) individualizaci vymezují jako způsob diferenciaci vzdělávání, přičemž se zachovává heterogenní třídy dětí, jako základní sociální jednotka a dochází k diferenciaci vnitřní, obsahové i metodické v sounáležitosti s respektem individuálních zvláštností dětí. RVP PV pojem individualizace definuje jako *„způsob vzdělávacího a výchovného působení zaměřený na svobodný rozvoj dítěte, respektující jeho potřeby a zájmy, vzdělávání a výchova zaměřená na dítě, diferenciovaný přístup učitele k jednotlivému dítěti“* (MŠMT, 2021, s. 48).

I přesto, že na první pohled vypadá, že vývoj jedinců ze stejného či podobného sociokulturního prostředí probíhá stejně, opak je pravdou. Rozvoj každého člověka probíhá individuálně a jedinečně po vlastní ose v návaznosti na jedinečnou výchovu každé rodiny a osobnostní předpoklady. Je povinností tento přístup respektovat také v mateřské škole, která se k aplikaci individuálního přístupu zavazuje naplňováním specifík předškolního vzdělávání v návaznosti na metody i formy práce uvedené v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání. Pedagogové přizpůsobují své působení vývojové úrovni dítěte, jeho schopnostem a dovednostem v návaznosti na své znalosti a schopnosti (Mertin, 2016).

Na východiska individualizace navazuje také program Začít spolu, kdy konstruktivistický přístup koresponduje s principy individualizovaného učení a klade si

za cíl zabezpečit individuální vzdělávání, ke kterému dochází prostřednictvím posuzování individuálního stavu rozvoje dítěte, individuálního přístupu a plánu a také respektování vlastní volby dítěte. Vše za předpokladu s propojením odpovídajícího způsobu pedagogického působení a integrováním individuálních cílů do týdenních i denních plánů (Koťátková, 2014).

6 Kooperativní učení mateřské školy

Kooperace, tedy schopnost spolupráce a součinnosti člověka s druhými lidmi je základní dovedností, kterou člověk nevyhnutelně používá v nejrůznějších situacích, kdy přichází do styku s druhými lidmi. Na kooperaci jsou postaveny různé činnosti, které člověka v průběhu života potkávají a začínají již v rodině a posouvají se s dítětem do prostředí mateřské školy. Dříve byla výuka a vzdělávání dětí založena spíše na individuální činnosti jednotlivců, kteří se učili a pracovali pod vedením učitele. Tradiční škola často vnímala spolupráci jako překážku a důvod pro postih (např. napovídání, vzájemná komunikace při výuce). Vzdělávací cíle 21. století však tento pohled na kooperaci změnilo a kooperace se stala jedním z nepostradatelných bodů Rámcového vzdělávacího programu. Potřeba kooperace, rozvoj schopnosti spolupráce patří k předškolnímu vzdělávání a má v ní významné místo (Křováčková a kol., 2014).

RVP PV říká: *„Pro naplnění předpokladů a možností optimálního rozvoje osobnosti každého dítěte je nutné uplatňovat v předškolním vzdělávání odpovídající metody a formy práce. Vhodné je využívání prožitkového a kooperativního učení hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcují radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nové, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti.“* (MŠMT, 2021, s. 8). Kooperativní učení, ať už ve dvojicích nebo ve větších skupinách, představuje jeden z dílčích vzdělávacích cílů.

Autorky Hájková a Strnadová (2010), ve své publikaci vymezují kooperativní učení jako soubor vzdělávacích metod, při kterých malé skupiny dětí spolupracují na společné činnosti. Za hlavní rysy kooperativního učení označují heterogenitu a nezávislost dětí, jasné definování a rozdělení rolí. Do popředí staví také řešení problémů, jakožto prostředek k učení se. Za základní složky kooperativního učení pokládají pozitivní vzájemnou závislost členů učební skupiny, vzájemné bezprostřední interakce, osobní zodpovědnost, použití skupinových dovedností a skupinové komunikace, které jsou završeny reflexí skupinové práce.

RVP PV kooperativní učení definuje, jako *„učení založené na vzájemné spolupráci dětí při řešení společných složitějších problémů a situací“* (MŠMT, 2021, s. 49).

Děti mají prostřednictvím kooperativního učení rozvíjet schopnost rozdělit si role a úkoly, plánovat činnosti, spolupracovat, pomáhat si, radit si, vyvíjet společné úsilí,

kontrolovat a hodnotit společnou práci. Základem kooperace je spolupráce na jednom společném úkolu, nelze nad ní přemýšlet ve smyslu, kdy děti pracují vedle sebe, ale každý na jiném úkolu. O kooperaci v pravém slova smyslu se hovoří ve chvíli, kdy dvě či více dětí přichází spolu do interakce, diskutují, hovoří, pomáhají si, tvoří, společně kriticky myslí a přichází na společné řešení problému a každý z členů skupiny má na činnosti svůj podíl (Kretková, 2007).

Za kooperativní učení můžeme označit takové učení, kdy dochází při aktivitě k podpoře:

- vzájemné pozitivní závislosti
- individuální odpovědnosti vůči skupině
- vzájemné interakci
- reflexi průběhu práce skupiny na daném úkolu

Aby se skupině docházelo ke kooperaci, je nutné s dětmi procvičovat dovednost aktivního naslouchání, schopnost střídání se v mluveném projevu a vést děti k vyjednávání a řešení konfliktu. V mateřské škole dochází ke kooperativnímu učení například skrze společné stavění stavby z kostek, hraní divadla, tvoření společného výtvarného díla přičemž každé dítě nějakým způsobem přispívá k vytvoření finálního produktu. Kooperativní činnosti nemusí probíhat pouze v početnější skupině, ale také ve dvojici (Kolektiv autorů, 2020).

7 Konstruktivismus

Následující kapitola se zabývá pedagogickým konstruktivismem, který usiluje o to, aby se pedagogové oprostili od pojetí role učitele jakožto vševědoucí entity a dali volný průchod zkušenostem svých dětí a žáků. Zkušenosti, které děti v průběhu svého života nabývají, tvoří pevný základ pro navázání dalších kognitivních struktur, na které se postupně napojují další řetězce informací, znalostí, schopností i dovedností, které jsou tolik důležité pro všestranný a svobodný rozvoj dítěte. Vzdělávací program Začít spolu nese také tyto náležitosti, které vychází z konstruktivistických myšlenek a způsobů vyučování, proto se konstruktivismu věnuje následující kapitola.

Konstruktivismus ve vyučování je odvozen od slova konstrukt, který chápeme jako vybavení si něčeho, co je již uloženo v paměti, tedy opětovné konstrukci zkušenosti, myšlenky a vědomostí. Poznávání dítěte je založeno na aktivní spoluúčasti při tzv. „výstavbě“ vlastního poznání. i přesto, že již vytvořené poznatky, které vychází ze subjektivních životních zkušeností, mohou být vytvořeny zkresleně, nepřesně či mylně, konstruktivismus všechny tyto poznatky přijímá a nabízí dítěti zisk objektivních poznatků, které však znovu pramení z vlastní aktivity a prožívání (Dvořáková a kol., 2015).

Pedagog nezastává roli garanta pravdy, ale stává se tzv. garantem metody poznání, tedy poskytovatelem možnosti být hlavním účastníkem ve výchovně-vzdělávacím procesu. Při konstruktivistickém vyučování se učitel nesnaží předstírat, že ví vše, má vždy pravdu a dokáže odpovědět na všechny dotazy a hypotézy, ale přijímá roli profesionála, jehož dovedností se stává nalezení zájmů dětí, použití vhodné motivace a schopnost podnítit děti k aktivitě a součinnosti.

Charakteristikou daného přístupu je kladení důrazu na aktivitu a zvyšování motivace dětí a žáků, systematický přístup k řešení problémů, hledání souvislostí a asociací. K dalším důležitým náležitostem patří také udržování principu kontinuity, aplikace výukových metod dle typologie dětí z čehož vyplývá plánování vycházející z typů inteligence, osobnostních předpokladů a preferovaných stylů učení (Juvová a kol., 2015).

Konstruktivismus, v publikaci Vališové a Kasíkové (2011) je nazývaný taktéž jako didaktický konstruktivismus či sociální konstruktivismus vychází z tvorby poznatků a rozvoje poznávacích procesů na základě sociálních vztahů. Tím je míněna důležitost spolupráce, využití kooperativního učení a součinnosti dětí a žáků při vzdělávání.

Konstruktivismus můžeme shrnout do stěžejních bodů, kterými se zabýval autor Jan Činčera (2007) v publikaci *Práce s hrou Pro profesionály*.

- Představa o realitě je konstruována skrze vlivy společnosti, příslušné kultury a jazyka.
- „Poznávání je proces aktivního konstruování světa“ (Činčera, 2007, s. 23).
- Poznávání světa a tvoření konstrukcí dětmi je podmíněno vnitřní motivací, kterou je třeba podpořit a dát jí prostor.
- Za výsledek vyučování nemůžeme označit samotné učení, nýbrž to, jak dítě, žák či student naloží s novými informacemi, kterých se mu dostalo.
- Děti nepřichází do škol jako nepopsané tabule, bez zkušeností a přechozího poznání, ale každý z nich přichází s určitou subjektivní představou o tématu, kterou nazýváme prekoncept, od něhož se odvíjí přijímání nových poznatků.
- Nabyté prekoncepty se začnou vytrácet a nahrazovat prekoncepty novými ve chvíli, kdy člověku přestávají stačit ke srozumitelnému vysvětlení světa.
- Podstatou učení se stává vybízení dětí a žáků k polemice nad dosavadními prekoncepty a vzbuzení touhy po dosažení nových prekonceptů.
- Cílem učení je vést děti k aktivnímu přehodnocování svého způsobu porozumění světu. Tímto způsobem pedagog opouští pouhé předávání znalostí a prezentování informací jako dogmatické pravdy.
- V procesu učení hrají důležitou roli sociálních vztahy, spolupráce a kooperace dětí
- Aby došlo k efektivnímu učení, je třeba, aby činnosti vycházely z reálných životních situací.

Následující tabulka popisuje rozdíly mezi transmisivním způsobem vyučování, který převládal v tradiční škole a konstruktivním způsobem vyučování, který staví do popředí moderní škola a požadavky na vzdělání 21. století. Tabulka vychází z publikace autorů Dvořákové a kol. (2015), kteří se odkazují na model dle Tonucciho.

Tabulka 1 *Rozdíl mezi Transmisivním vyučováním a Konstruktivním vyučováním*

Transmisivní vyučování	Konstruktivní vyučování	
Vyučování vychází z těchto předpokladů		
Žák nic neví a do školy přichází, aby se všemu naučil.	Žák, který přichází do školy	Dítě přichází do školy, aby přemýšlelo nad svými poznatky, aby je organizovalo a obohatilo.
Učitel ví (umí) a do školy přichází, aby vše naučil toho, kdo nic neví.	Učitel	Učitel zajišťuje, aby každý žák mohl dosáhnout co nejvyšší možné úrovně za účasti a přispění všech.
Intelligence je prázdná nádoba, která se postupně naplňuje kladením poznatků na sebe.	Intelligence	Intelligence je určitá oblast, která se modifikuje a obohacuje restrukturováním toho, co žák ví.

(Dvořáková a kol., 2015, s. 68)

Navazování nových poznatků na již získané schopnosti, dovednosti a vědomosti, potřeba spolupráce, kooperace a navazování sociálních vztahů, přenechání zodpovědnosti a aktivního zapojení do procesu vlastního učení, učitel v roli průvodce a rádce je výčet východisek konstruktivního způsobu vzdělávání a také východisek práce v centrech aktivit, na kterých je postaven sborník činností, jež je předmětem této diplomové práce.

8 Sborník činností pro práci v centrech aktivit v mateřské škole

8.1 Záměr a zdůvodnění tématu

Cílem sborníku je vytvořit soubor činností, které jsou využitelné pro práci v centrech aktivit. Činnosti jsou postaveny tak, aby rozvíjely kooperaci mezi dětmi, vycházely z prožitkového učení a učení hrou a činnostmi s ohledem na vytyčené klíčové kompetence a stanovené dílčí cíle (MŠMT, 2021). Aktivita ve sborníku dále navazují na typy inteligence dle Teorie rozmanitých inteligencí (Gardner, 2018). Činnosti byly plánovány v návaznosti na integrované bloky v ŠVP PV (Mateřská škola Kampanova, 2023) mateřské školy, ve které byl sborník činností realizován.

Téma sborníku vychází s přirozeného střídání čtyř ročních dob, na které jednotlivé části sborníku navazují. Každá ze čtyř částí sborníku nese svoji motivaci a uvádí dítě do příběhu postavy, která je daným ročním obdobím provází. Dané téma a zaměření sborníku bylo zvoleno vzhledem ke skutečnosti, že střídání ročních období je v našem podnebném pásu jeden z nejpřirozenějších přírodních dějů, které od útlého věku dítě sleduje, poznává, zkoumá a učí se mu přizpůsobovat. Dítě skrze sborník na tyto změny reaguje, řeší situace s nimi spojené a vytváří si pozitivní vztah k místu, kde žije. Děti také skrze sborník poznají čtyři druhy ekosystému, kterými je les, polární krajina, zahrada a rybník.

Zaměření na roční období je také zvoleno pro využitelnost a uchopitelnost tématu pro učitelky různých typů mateřských škol, které by měly zájem činnosti využít při práci s dětmi a navázat na různorodé školní vzdělávací plány. Přínos pro mě, jakožto autorku sborníku, spočívá v hlubším zaměření na program Začít spolu, jehož prvky využívám v mateřské škole, kde působím, z čehož se odvíjí rozvoj dovednosti plánovat činnosti do center aktivit tak, aby byly provázané, vedly k naplňování klíčových kompetencí a respektovaly individualitu každého dítěte.

Přínos pro ostatní pedagogy mateřských škol spatřuji ve vytvoření zásobníku činností, které navazují na příběh, motivaci a vychází z RVP PV a jsou v souladu s požadavky k učení 21. století. Pedagogové si mohou sborník stáhnout i s přílohami a využívat jej při práci. Výhodou je, že si každý může zařadit pouze centra, která má k dispozici.

Přínos pro děti spočívá v poskytnutí možnosti aktivního podílení se na vlastním vzdělávání při využití moderních výukových metod, kooperace ve výuce a aplikace prožitkového učení a konstruktivistického přístupu. Vzdělávací nabídka v centrech aktivit dává

dětem možnost volby, kdy dochází k rozvoji silných stran osobnosti každého dítěte v souvislosti s rozmanitými typy inteligencí, zájmů a preference odlišných stylů učení.

8.2 Stanovení kritérií

Návrh činností do center aktivit byl navržen tak, aby práce v centrech aktivit rozvíjela u dětí:

- kooperaci mezi dětmi a spolupráci ve skupině
- individuální přístup ke schopnostem dětí
- individuální přístup k zájmům dětí navazující na různé typy inteligence
- samostatnost a iniciativa

Uvedená kritéria související s výběrem tématu vychází z cílů RVP PV a jsou v souladu s aktuálním přístupem ke vzdělání 21. století. Tento fakt podporuje Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ (MŠMT, 2020) a také publikace Kompetentní učitel 21. století (Kolektiv autorů, 2011). Naplnění kritérií bude v závěru práce evaluováno.

8.3 Plánování

Sborník činností byl plánován v návaznosti na vzdělávací program Začít spolu a organizaci vzdělávací nabídky do center aktivit, které jsou jeden s hlavních pilířů programu. Na centra aktivit bude navazovat využití individualizace ve vzdělání podpořená plánováním s ohledem na inteligenční typy teorie Howarda Gardnera. Dalším cílem plánování činností sborníku je podpora kooperativních dovedností, spolupráce a přenechání iniciativy aktivního učení dětem.

Činnosti jsou plánovány tak, aby odpovídaly materiálnímu vybavení třídy mateřské školy, a součástí sborníku činností do center aktivit jsou také materiály vytvořené v programu Canva, kde jsem zaregistrovaným uživatelem. Tyto materiály jsou součástí příloh (Přílohy 3-6). V kapitole je představena myšlenková mapa, která znázorňuje tematické bloky Jaro, Léto, Podzim a Zimu.

Obrázek 13 Myšlenková mapa

8.4 Realizace

Sborník byl realizován v průběhu školního roku 2022/2023 v měsících leden až březen. Realizace proběhla v mateřské škole Kampanova v Hradci Králové, která využívá prvky programu Začít spolu. Sborník činností byl ověřen ve třídě Žlutá pastelka, s heterogenním uspořádáním, kam docházely děti ve věku od 4 do 6 let. Ve třídě bylo přihlášeno 28 dětí a v době realizace sborníku se ve třídě nacházelo 13 až 21 dětí. V rámci realizace činností Sborníku činností do center aktivit byly pořízeny fotografie, které jsou součástí práce. Vzor souhlasu s poskytnutím fotografií je přiložen v příloze (Příloha 2).

Mateřská škola Kampanova je státní mateřská škola zřizovaná městem Hradec Králové. Sídli v ulici Kampanova, č. p. 1488 na Pražském Předměstí. Mateřskou školu navštěvují děti všech věkových kategorií, které nachází své místo v celkem 6 třídách. Všechny děti mají rovnocenné postavení ve skupině s respektem k potřebám jednotlivých dětí a to jak na úrovni vývojové, tak osobní. Mateřská škola staví na vstřícném jednání, laskavém a partnerském přístupu a spolupráci mezi rodinou a mateřskou školou.

Vybavení mateřské školy je moderní s množstvím pomůcek a hraček, které mají děti denně volně k dispozici a odpovídající současným trendům předškolního vzdělávání. Součástí školy je účelně vybavená zahrada, kterou děti aktivně využívají pro pohybové, spontánní i vzdělávací činnosti. Vize mateřské školy zní: „*Odcházím z MŠ a jsem samostatný, otevřený informacím a změnám, umím žít společně s ostatními a v souladu se zemí.*“

Realizovány byly dvě části sborníku a to část Zima a Jaro. Bylo tak učiněno s ohledem na rozsah sborníku s předpokladem, že výsledky ověření budou obdobné pro celý sborník, jehož všechny čtyři části jsou postaveny na práci v centrech aktivit, kooperaci, spolupráci a vychází z individualizace ve vzdělání.

Tabulka 2 *Orientační denní režim třídy Žlutá pastelka*

6:30–8:15	Příchod dětí do mateřské školy, předávání dětí pedagogům do třídy, spontánní zájmové aktivity
8:15–8:30	Zdravotní cvičení a pohybové hry
8:30–8:50	Dopolední svačina
8:50–9:30	Dopolední vzdělávací nabídka, komunikační kruh, práce v centrech aktivit
9:30–11:15	Pobyt a vzdělávací a zájmové činnosti venku
11:30–12:15	Oběd a osobní hygiena
12:15–14:00	Četba, spánek a odpočinek dětí respektující rozdílné potřeby dětí, individuální práce s dětmi s nižší potřebou spánku
14:10–14:25	Odpolední svačina, osobní hygiena
14:25–17:00	Volné činnosti a aktivity dětí neřízené pedagogickými pracovníky zaměřené především na hry, zájmové činnosti a pohybové aktivity dětí, v případě pěkného počasí mohou probíhat na zahradě mateřské školy

9 Tematický blok Zima

V následujícím textu je nejprve představen tematická blok Zima obsahující činnosti do center Ateliér, Divadlo, Dílna, Domácnost, Hudba, Knihy písmena a čísla, Kostky a stavebnice, Manipulace, Pohyb, Pokusy a objevy, Voda a písek. Činnosti tematického bloku jsou propojeny společnou motivací a navazují na klíčové kompetence, vzdělávací oblasti, dílčí vzdělávací cíle a rozlišné typy inteligencí. Kapitola se následně zabývá popisem činností s reflexí autorky a na závěr evaluací výsledků.

CENTRA AKTIVIT	ČINNOSTI a AKTIVITY
	<p style="text-align: center;">Integrovaný vzdělávací blok: LEDOVÁ KRÁLOVNA Téma: „Zima a počasí“</p> <p>Zimní sborník činností dětem nabízí prožitkové seznámení se zimním obdobím, skrze pokusy se sněhem a ledem, pozorování počasí a zkoumání vlastností a účinků sněhu, ledu a mrazu. Zimním sborníkem u dětí rozvíjíme badatelské schopnosti, cit pro objevování a kooperativní dovednosti.</p> <p style="text-align: center;">Motivace:</p> <p>Dostáváme se do Sněhové říše, kde vládne Ledová královna, která nás přenese do prostředí plné sněhu a mrazu. Její kouzelnou ledovou moc si na vlastní kůži vyzkoušíme v centrech aktivit, ve kterých nás čeká mnoho úkolů, které nám Ledová královna připravila.</p>
ATELIÉR	Název činnosti: Malování ledem
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: zamražená barva v tvořítkách na led, velkoformátový papír

	<p>Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, přírodní inteligence, interpersonální inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost</p>
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému ❖ vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
	<p>Instrukce pro děti: Ledová královna velmi ráda maluje, avšak čeho se dotkne, to rychle změni svoji teplotu. Stejně tak barva, která byla dříve tekutá, se pod její mocí změnila na kostky ledu. Vyzkoušej si, jaké to je malovat barvou, která je zamrzlá. Namalujte portrét (podobu) Ledové královny. Pracujte ve skupině, vyberte zimní barvy a pusťte se do</p>

	společného díla. Ve skupině se domluvte, jak by mohl portrét vypadat, rozdělte si práci a spolupracujte.
DIVADLO	Název činnosti: Zvířátka v říši Ledové královny
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 3–6
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: demonstrační obrázky lesních zvířat
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý
Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ uvědomění si vlastního těla ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé, ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí ❖ rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit ❖ získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci 	

	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>V říši Ledové královny žije mnoho zvířátek jako například zajíci srnky, jeleni, lišky, veverky, sovy nebo také vlci. Zvířátka si vesele pobíhají po lese, jakmile však Ledová královna upře zrak na zvířátka, změní je svou kouzelnou mocí v kus ledu. Pohlazením je však může zase oživit. Rozdělte si role, jedno z dětí bude představovat Ledovou královnu, která je k ostatním otočená zády. Ostatní děti si vyberou roli jednoho lesního zvířete, které budou představovat. Snažte se vcítit do zvířátka, pohybovat se jako toto zvířátko, nemluvit, ale používat zvuky, které zvíře vydává. Lesní zvířátka se pohybují za zády Ledové královny, jakmile se Ledová královna otočí, všechna zvířátka se změní v led (sochy). Pohlazením, Ledová královna zvířátka oživí a hádá, jaké zvířátko to je.</p>
DÍLNA	Název činnosti: Ledové sochy
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: zbytkové materiály – molitan, polystyren, pilka, špejle, fixy
	Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, logicko-matematická inteligence, interpersonální inteligence
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí:</p> <p>kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět</p>
<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (rozsahu pohybu, koordinace ruky a oka ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách ❖ pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit ❖ seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>V říši Ledové královny se pořádá sochařská výstava. Sochaři však nepracují s kamenem, ze kterého bývají sochy vytvořeny, ale používají led. Staňte se sochaři a vytvořte na výstavu sochu. Pro vyřezávání sochy, použijeme polystyren, který bude po vyřezání připomínat led. Promyslete, si co budete vyřezávat a pusťte se do díla. Pro dokončení sochy můžete použít fixy a namalovat na sochu detaily.</p>
DOMÁCNOST	Název činnosti: Sněhové kuličky
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2–3
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: měkký tvaroh (v papíru), strouhaný kokos, med, mísa, talířky, sěrka
	Rozvoj typu inteligence: tělesně kinetická, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý

	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ❖ vytváření základů pro práci s informacemi ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností <p>Instrukce pro děti:</p> <p>Sněhové kuličky jsou nejoblíbenější pochoutka Ledové královny, protože vypadají stejně jako koule uválené ze sněhu. Vytvořte v kuchyni tuto dobrůtku. Budete k tomu potřebovat tvaroh, který smícháte s medem a kokosem. Kuličky uválejte a dejte je do papírových košíčků. Nakonec uspořádejte pro své kamarády ochutnávku.</p>
HUDBA	Název činnosti: Hra na rampouchy
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: barevné zvonky nebo zvonky označené danou barvou (samolepka), rampouchy a suchém zipu s notovou osnovou (Obrázek 21)
	Rozvoj typu inteligence: hudební inteligence, přírodní inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho psychika, Dítě a společnost, Dítě a ten druhý
	Dílčí vzdělávací cíle:

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (hudební) ❖ rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ vytváření základů pro práci s informacemi ❖ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení ❖ vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Rampouchy jsou jedním z hlavních znaků zimy. Jakmile se kapičky vody skutálí po střeše dolů a Ledová královna na ně dýchne svým ledovým dechem, kapička se změní v led, a tak rampouch stále roste a roste. Každý rampouch je jinak dlouhý a každý má jiný tón, vyzkoušejte si to. Přiřaďte obrázky rampouchů podle barvy ke zvonečkům se stejnou barvou a poslechněte si, jak rampouchy zvoní. Nakonec si zkuste složit svou vlastní rampouchovou písničku. Udělejte s obrázků rampouchů řadu a potom si zkuste na zvonky zahrát v takovém pořadí, v jakém jste obrázky seřadily.</p>
KNIHY, PÍSMENA a ČÍSLA	<p>Název činnosti: Drahokamy Ledové královny</p> <p>Věk: 4–6 let</p> <p>Počet dětí: 2</p> <p>Časová dotace: 20–30 minut</p> <p>Pomůcky: Kamínky v různých odstínech modré barvy, papíry s písmeny (Z, I, M, A)</p>

	<p>Rozvoj typu inteligence: verbální inteligence, interpersonální inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý</p>
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky ❖ osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda) ❖ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální ❖ rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování) ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
	<p>Instrukce pro děti: Ledová královna při procházce svou Ledovou říší poztrácela drahokamy. Najděte je a vytvořte z nich nápis ZIMA. Seznámíte se tak s podobou písmen Z, I, M, A. Nejdříve si zkuste drahokamy skládat na již předepsaná písmena, až si budete jistí, jak písmeno vypadá, poskládejte nápis na koberci bez písmenového podkladu.</p>
<p>KOSTKY/ STAVEBNICE</p>	<p>Název činnosti: Ledový zámek Věk: 4–6 let</p>

Počet dětí: 3–4
Časová dotace: 20–30 minut
Pomůcky: dřevěné kostky, stavebnice, lego stavebnice, polštářky
Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, logicko-matematická inteligence, interpersonální inteligence
Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět
Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
Instrukce pro děti: Cestování Sněhovou říší Ledovou královnou unavilo a ráda by si odpočinula. Postavte Ledové královně její komnatu, kde by se mohla vyspat a odpočinout si. Zvolte si materiál pro stavbu a pamatujte na

	to, že komnata je součástí ledového paláce, podle toho vyberte barvu dílků stavebnic.
MANIPULACE	Název činnosti: Zimní šperkovnice
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 3
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: mix drobných předmětů inspirovaných zimou (papírové vločky, flitry (větší rozměr), plyšové kuličky, kuličky z alobalu, korálky, kamínky, PET víčka, skleněné kuličky atd.), krabice, tkanice na navlékání
	Rozvoj typu inteligence: tělesně-kinetická inteligence, prostorová inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý
Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky- manipulace s drobnými předměty ❖ rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Ledová královna se ráda zdobí náhrdelníky, náramky, prsteny a všemožnými šperky. Když jde spát, ukládá si své klenoty do šperkovnice. Jednou se však její korálkový náhrdelník roztrhnul a ve šperkovnici zůstaly pouze rozsypané korále, které se zakutálely mezi další klenoty. Klenoty ze šperkovnice rozřídíte, potom najděte korále a znovu je královně navlékněte na tkanici. Děti si při manipulaci s drobnými předměty všimají jejich vlastností, zda jsou měkké, tvrdé, hladké, strukturované. Společně si v centru o materiálech povídají, říkají si, co by předměty mohly ve skutečnosti představovat. Děti rozvíjí kooperativní dovednosti, spolupráci, toleranci a respektování názoru druhého.</p>
POHYB	Název činnosti: Tanec vloček
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 3
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: šátky, látky, textilie v barevných odstínech, které můžeme vidět v zimní přírodě
	Rozvoj typu inteligence: tělesně-kinetická inteligence, hudební inteligence, přírodní inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ uvědomění si vlastního těla

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí ❖ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) ❖ rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání ❖ posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Sněhové vločky jsou pomocnice Ledové královny. Představíme si, jak sněhové vločky, vypadají, když se sypou z nebe. Jsou všechny stejné? Jedna je velká druhá menší, jedna má ostré tvary, jiná je zase kulatá. Jedna poletuje pomaloučku, jinou vítr rozfouká na všechny strany a vznikne velká metelice a všechny dohromady tvoří krásný třpytivý sníh. Zkuste si na takové vločky zahrát. Zatančete si na hudbu, jako sněhové vločky. K tanci si vezměte šátky nebo látky, abyste se cítili více jako poletující vločka. Hudební podkres: Vivaldiho čtvero roční období- Zima- podkres hraný na marimbu (odkaz na youtube: https://www.youtube.com/watch?v=aMvhsFtJ2TU).</p>
POKUSY a OBJEVY	<p>Název činnosti: Záhada šumícího ledu</p> <p>Zdroj: nasedeticky.sk (Zábavný pokus pre deti - záhada šumiaceho ľadu - Nasedeticky.sk)</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>
	<p>Počet dětí: 2–3</p>
	<p>Časová dotace: 20–30 minut</p>
	<p>Pomůcky: miska, voda, jedlá soda, barvy, ocet, pipety</p>
	<p>Rozvoj typu inteligence: přírodní inteligence, logicko-matematická inteligence, interpersonální inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí:</p>

	<p>kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět</p>
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ zdokonalování dovednosti jemné motoriky ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se) ❖ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách ❖ vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Sněhová říše ledové královny je plná kouzel, my se dnes jedno takové kouzlo naučíme. Zahrajeme si na ledovou laboratoř. Obarvíte vodu barvami a přimíchejte do ní prášek, který se jmenuje soda, a zamíchejte. Barevnou tekutinu nalejte do tvořítek na led. Dejte tvořítko za okno nebo do mrazáku. Jakmile budou kostky ztuhlé, pokapejte kostky octem a pozorujte, co se stane.</p>
<p>VODA a PÍSEK</p>	<p>Název činnosti: Cestičky ve sněhu</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>
	<p>Pomůcky: pískovnička nebo obdélníková nádoba s vyšším okrajem naplněná pískem (místo písku lze použít hrubá mouka, krupice, prázdné karty, fix,), karty s grafomotorickými cviky (Příloha 3)</p>

	<p>Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, tělesně-kinetická inteligence, interpersonální inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý</p>
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky (koordinace ruky a oka, rozvoj grafomotoriky) ❖ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální ❖ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností
	<p>Instrukce pro děti: Ledová královna si vyjela na projížďku po zasněžené krajině svými sáněmi. Právě napadl čerstvý sníh a tak sáně za sebou nechaly stopy. Vyzkoušej si projet cestu, kterou Ledová královna jela, a podle karet kreslete do písku prstem. U pískovničky jsou pro děti připraveny kartičky s grafomotorickými cviky (rovná čára, vlnovka, horní oblouk, dolní oblouk, horní klička, dolní klička, spirála...). Na prázdné karty si vymyslete vlastní podobu cesty.</p>

9.1 Popis činností a reflexe autorky sborníku

Činnosti v zimní části sborníku byly realizovány v týdnu od 30. 1. 2023 do 3. 2. 2023 kdy bylo přítomno 16 až 21 dětí ve věku 4–6 let. V úvodu proběhla motivace, kdy jsem vstoupila do role Ledové královny. Děti vyslechly motivační příběh pro uvedení do tématu. Následně jsem dětem představila centra a jejich aktivity. Děti si nejdříve vyslechly celou nabídku a poté se rozdělily do center. K označení centra děti používaly svoje značky na suchém zipu.

Centrum Ateliér

V centru Ateliér děti malovaly Ledovou královnu. K malování měly děti k dispozici zmrzlé barvy, kterými malovaly. V Centru byly čtyři dívky. Děvčata tvořila společně jeden obrázek, proto bylo důležité, aby se domluvila, spolupracovala, komunikovala. Zároveň dívky zkoumaly vlastnosti zamrzlé barvy a seznamovaly se s odlišnými vlastnostmi a způsobem nanášení barvy na papír. Barvy se poměrně rychle rozpouští, proto doporučuji barvy vytáhnout z mrazáku těsně před kreslením.

Obrázek 14 *Malování ledem 1*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 15 *Malování ledem 2*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Manipulační a stolní hry

V centru Manipulace děti čekala aktivita s názvem Zimní šperkovnice, kdy měly děti za úkol manipulovat s drobnými předměty, najít rozsypané korále a nakonec je navléknout na tkanici. V centru spolupracovaly tři děti. Při rozdělování do center zde vznikla situace, kdy na jednoho z chlapců zbylo poslední místo v Manipulaci, o které chlapec příliš nestál. Nakonec se však rozhodl, že činnost vyzkouší, avšak při závěrečném hodnocení uvedl, že i přesto, že se mu práce podařila, nebyl spokojený s výběrem. I když dětem přenecháváme iniciativu a dáváme možnost se samostatně rozhodnout, může nastat situace, že se dítě dostane do centra, které nebylo jeho prioritou. V takovém případě je dobré děti motivovat k tomu, aby si činnost alespoň vyzkoušely. Při závěrečné reflexi a hodnocení pak věnujeme zvýšenou pozornost rozhovoru, povídáme si o tom, zda se činnost dítěti nakonec zalíbila a tím objevilo něco nového, co ho baví, nebo zda se dítě utvrdilo v tom, že takový druh činnosti není pro něj atraktivní. I taková situace pomáhá dětem poznávat samo sebe, své silné i slabé stránky.

Obrázek 16 Zimní šperkovnice 1

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 17 Zimní šperkovnice 2

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Knihy, písmena a čísla

Zde děti čekala činnost s kamínky, při které skládaly písmena tvořící nápis zima. Pro děti byla hra s kamínky zajímavá, děti nejdříve skládaly nápis pomocí předepsaných písmen a poté zkoušely nápis tvořit podle předlohy. Dětem se dařilo spolupracovat, komunikovaly společně a rozdělily si úkoly. Každé dítě pracovalo na jednom písmenu, nakonec je spojily v nápis. Zajímavé pro mě bylo pozorovat, že si děti nejdříve kamínky rozdělily podle barvy a až poté začaly tvořit nápis. Rozvinuly tak kromě poznatků o psanou formu jazyka také schopnost třídit podle barvy.

Obrázek 18 *Drahokamy Ledové*

královny 1

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 19 *Drahokamy Ledové*

královny 2

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Hudba

Centrum Hudba dětem nabídlo aktivitu se zvonkohrou. Děti pracovaly s pomůckou, která představovala barevné rampouchy různé barvy a také různých velikostí. Rampouchy byly spojeny svou barvou a velikostí s výškou tónu daného zvonečku. Děti zde potřebovaly větší podporu učitelky pro vysvětlení principu hry. Proto bych doporučila dětem při představování center činnost názorně předvést. Děti si nejdříve vyzkoušely hrát na rampouchy podle výšky a poté rampouchy skládaly do řady a vnímaly jejich tón. Nakonec ostatním dětem zahrály.

Obrázek 20 *Hra na rampouchy 1*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 21 *Hra na rampouchy 2*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Kostky a stavebnice

V centru Kostky a stavebnice děti tvořily zámek pro ledovou královnu. Spolupracovaly zde čtyři děti. Tři chlapci stavěli zámek společně, dívka, která se nerada přizpůsobuje a má sníženou potřebu sdílení, se rozhodla, že chce postavit svůj zámek a stavěla vedle chlapců sama. V průběhu činnosti jsem pozorovala, že jeden z chlapců, měl v úmyslu dívku zapojit mezi sebe, ta však o to neměla příliš zájem. Proto se rozhodl, že dívce pomůže a v průběhu činnosti se k ní přidal, komunikoval s ní a přirozeně ji zapojil do kolektivu. Zde vidím zajímavý prvek navázání spolupráce a projevu ochoty o kooperaci, která byla iniciována dítětem. Vznikly tak dvě stavby.

Obrázek 22 *Ledový zámek 1*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 23 *Ledový zámek 2*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Domácnost

V centru Domácnosti děti připravovaly kokosové kuličky. V centru spolupracovaly 3 dívky. Nejdříve dívky připravily suroviny, které smíchaly a tvořily z nich kuličky, které obalovaly v kokosu. Komunikovaly a společně se domlouvaly, která z dívek přidá med, tvaroh nebo kokos. Dohodnout se jim nečinilo obtíže.

Pro děti byla činnost přiměřeně náročná, děti si společně vytvořily hmotu v míse. Zkusily si hotovou hmotu zamíchat a poté tvořily kuličky. Nakonec svůj výtvar ochutnaly.

Obrázek 24 *Sněhové kuličky 1*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 25 *Sněhové kuličky 2*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Dílna

V centru Dílny děti tvořily zvířátka z polystyrenu, který spojovaly špejlemi a zdobily hřebíky. Spolupracovaly zde dvě dívky. Jedné z dívek se tvoření dařilo a vytvořila ovečku, druhá dívka byla méně zručná, ale nakonec se jí podařilo vytvořit jednoduchý vůz. Dívky se při tvoření domluvily, že vůz bude sloužit k převážení ovečky, propojily tak svoji aktivitu a vytvořily společné dílo. Výrobky nakonec ukázaly dětem v hodnotícím kruhu.

Obrázek 26 *Ledové sochy 1*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 27 *Ledové sochy 2*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Pokusy a objevy

V centru Pokusů a objevů na děti čekal pokus s ledem, octem a sodou. Centrum se uskutečnilo ve dvou dnech. První den dvě děti pokus připravovaly. Podle návodu smíchaly 3 odměrky sody s vodou a barvou. Směs připravily do tvořítek na led a daly je do mrazáku. Druhý den děti v centru pokus uskutečnily. Pracovaly s kapátky, do kterých nabíraly ocet, který kapaly na ledové kostky a sledovaly reakci octa a sody. Nakonec dívky představily pokus ostatním dětem a předvedly jim reakci. Děti rozvíjely badatelské schopnosti a posilovaly vztah k intelektuálním činnostem. Nacházely řešení problému a rozvíjely zájem o učení.

Obrázek 28 *Záhada šumícího ledu 1*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 29 *Záhada šumícího ledu 2*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Voda a písek

Činnost v centru Voda a písek dětem nabídlo aktivitu s pískovničkou. Děti zde malovaly do písku grafomotorické cviky. Spolupracovaly zde tři děti. Nejdříve malovaly dle předkreslených grafomotorických cviků, později pak děti do písku tvořily vlastní obrázce a hádaly, co je v písku nakresleno. Děti se dokázaly domluvit, spolupracovat, střídat se u činnosti a komunikovat. Navíc si vymyslely nový typ hry, která spočívala v tom, že si jedno dítě zakrylo oči a druhé mezitím nakreslilo obrázek. Nakonec se dítě podívalo na obrázek a řeklo první věc, která mu obrázek připomíná. V případě, kdy si děti aktivitu přetvoří dle vlastní volby, doporučuji děti podpořit a nechat je, aby do činnosti vložily své vlastní nápady a tím rozvíjely tvořivost a iniciativu.

Obrázek 30 *Cestičky ve sněhu 1*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 31 *Cestičky ve sněhu 2*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Divadlo

V centru Divadla spolupracovaly čtyři děti, které hrály hru na Ledovou královnu. Jedno dítě na sebe vzalo roli Ledové královny, zbylé děti se vcítily do role zvířete, které představovaly. Děti se v roli Ledové královny vystřídaly a také vymýšlely nová zvířata, která by mohly předvádět. V případě, že máme děti mladšího věku, doporučuji při této aktivitě dětem pro inspiraci nabídnout obrázky zvířat.

Obrázek 32 *Zvířátka v Říši Ledové královny 1*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 33 *Zvířátka v Říši Ledové královny 2*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Pohyb

Dané centrum představovalo pro děti výzvu, jak pohybovou aktivitu zorganizovat. Zajímalo mě, jak děti přistoupí k hudebnímu doprovodu klasické hudby. Děti si nejdříve nahrávku poslechly a sledovaly na videu hudební nástroj marimba. Po té si vzaly stuhy a šátky a improvizovaně se pohybovaly. V průběhu tance se stuhami jedna z dívek, která je pohybově nadaná, převzala iniciativu a domluvila se s dětmi, že jim bude předvádět. Tím děti vedla a ukazovala jim možnosti, jak by se stuhami mohly tančit. Zde se projevil cíl center aktivit a to přenechání iniciativy dětem, rozvoj silných stránek dětí a zachování role učitele jako průvodce. Při závěrečné reflexi děti tanec vloček předvedly ostatním. Na závěr si všechny děti pohybovou aktivitu na jejich přání vyzkoušely a tím jsme zakončily setkání s Ledovou královnou.

Obrázek 34 *Tanec vloček 1*

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 35 *Tanec vloček 2*

(Foto: M. Masařová) Zdroj: MŠ

Kampanova

9.2 Reflexe dětí

Reflexe se zúčastnilo v prvním dnu 21 a v druhém dnu 16 dětí. Pro reflexi a hodnocení práce v centrech aktivit byly využity dvě metody; rozhovor a názorová škála, která byla definovaná třemi stupni za použití výrazu obličeje (smajlíků). Rozlišení bylo následující: pozitivní hodnocení – usmívající se zelený obličej, neutrální hodnocení – neutrální žlutý obličej a negativní hodnocení – zamračený červený obličej. První část reflexe proběhla při procházení center těsně po závěru činností. Děti vždy řekly, kdo v jednotlivém centru spolupracoval. Jaký zde byl úkol a jak se jim spolupráce dařila, zda se dokázaly domluvit. Zde jsem analyzovala schopnost spolupráce a kooperace. Následoval hodnotící kruh, kdy děti položily své značky na smajlíky podle toho, jak byly spokojené, zda je práce bavila a poté jak jsou spokojení s tím, co v centru vytvořily. Na závěr proběhla improvizáční pohybová hra, která vycházela z centra pohybu – tanec vloček. Děti se pohybovaly při hudbě jako vločky v království Ledové královny.

Na základě kritéria rozvoje kooperace a spolupráce jsem položila otázku:

1. Jak vám šlo spolupracovat v centru, dokázali jste se domluvit?

Formulace otázky vychází z předpokladu, že pokud došlo k rozvoji kooperace a spolupráce děti byly schopny spolu komunikovat, domluvit se a spolupracovat.

Na základě kritéria individuálního přístupu k zájmům jsem položila otázku:

2. Byl jsi v centru spokojený, bavilo tě to?

Formulace otázky vychází z předpokladu, že pokud byl respektován individuální přístup k zájmům dětí, měly děti možnost si vybrat činnost tak, aby byly spokojené, aby pro ně byla činnost obohacující a tím pádem je také bavila.

Na základě kritéria individuálního přístupu k schopnostem jsem položila otázku:

3. Jak se ti dařilo v centru?/ Jsi spokojený s tím co se vám v centru podařilo vytvořit?

Formulace otázky vychází z předpokladu, že pokud byl respektován individuální přístup k schopnostem dětí, činnost pro ně nebyla náročná, ale ani naopak příliš jednoduchá, proto je efektivně rozvíjela a činnost se jim podařila.

První den se hodnocení zúčastnilo 21 dětí a reagovaly následujícím způsobem:

Otázka č. 1: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 13 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 5 dětí a k negativnímu hodnocení 3 děti.

Otázka č. 2: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 17 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 3 děti a k negativnímu hodnocení 1 dítě.

Otázka č. 3: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 16 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 3 děti a k negativnímu hodnocení 2 děti.

Druhý den se hodnocení zúčastnilo 16 dětí a reagovaly následujícím způsobem:

Otázka č. 1: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 12 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 3 děti a k negativnímu hodnocení 1 dítě.

Otázka č. 2: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 13 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 1 dítě a k negativnímu hodnocení 2 děti.

Otázka č. 3: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 13 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 3 děti a k negativnímu hodnocení 0 dětí.

9.3 Evaluace výsledků

Na základě vlastního pozorování dětí při práci v centrech aktivit a hodnocení a reflexe dětí, jsem zjistila, že první den programu byla schopnost kooperace a spolupráce nižší, než jsem očekávala. Význam přikládám tomu, že v daný den při realizaci zimního sborníku činností bylo v naší třídě přítomno 5 dětí z jiné třídy, a tak se děti potýkaly se změnou. Učily se navazovat spolupráci s novými kamarády a zvykaly si na nové sociální prostředí. Daná situace se odrazila v míře schopnosti spolupracovat a kooperovat. Nadcházející den se již ve třídě nacházely pouze děti z jedné třídy, které se navzájem dobře znají, a z hodnocení vyplývá, že se míra kooperace a spolupráce zvedla. Zde vidím příležitost k vedení dětí ke spolupráci a kooperaci napříč třídami v mateřských školách. Řešením by mohlo být propojení výuky např. při ranních hrách, odpoledních hrách, děti by si mohly vyzkoušet centra v jiné třídě, pedagogové by dětem mohli nabídnout možnost volného přecházení mezi třídami. Z toho vyplývá také orientace na vzájemnou spolupráci učitelek napříč třídami mateřské školy.

Dle reflexe a hodnocení dětí, byl dostatečně respektován individuální přístup k zájmům dětí. Nabídka byla vhodně zvolena tak, aby si děti s rozlišnými typy inteligencí a zaměřením mohly najít činnost, která je baví a zajímá a tím jim byla poskytnuta možnost prohlubovat své zájmy. Při pozorování dětí při práci jsem viděla u dětí zájem, zaujetí a radost z činností. První den se objevilo u daného kritéria 1 dítě a druhý den 2 děti, které kritérium hodnotilo negativně. Při rozhovoru jsem se dověděla, že se tak stalo proto, že se děti původně chtěly vydat do jiného centra, ale to již bylo obsazené. Z tvrzení tedy vyplývá, že aby děti měly dostatečný požitek

z činnosti a aktivit, měla by být činnost nenucená a při rozdělování do center by měla být iniciativa ponechána samotným dětem.

Na základě pozorování, reflexí a hodnocení dětí, vidím příležitost v individuálním přístupu ke schopnostem dětí. Vycházím z faktu, že se první den objevilo negativní hodnocení v zastoupení třemi dětmi. Při rozhovoru nad úrovní obtížnosti jsem se dověděla, že většina činností byla naplánována adekvátně k míře schopností dětí, avšak objevily se aktivity, které byly pro některé děti náročnější. Jednalo se o aktivitu v centru Hudba, kde děti potřebovaly podporu učitelky při vysvětlení práce s rampouchy a zvonečky. Z popsaného důvodu bych příště vysvětlila aktivitu již v komunitním kruhu před centry a názorně dětem ukázala, jak s pomůckou pracovat.

Obrázek 36 *Reflexe dětí 1*
(Foto: J. Holubářová)
Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 37 *Reflexe dětí 2*
(Foto: J. Holubářová)
Zdroj: MŠ Kampanova

10 Tematický blok Jaro

V následujícím textu je nejprve představen tematická blok Jaro obsahující činnosti do center Ateliér, Divadlo, Dílna, Domácnost, Hudba, Knihy písmena a čísla, Kostky a stavebnice, Manipulace, Pohyb, Pokusy a objevy a Voda a písek. Činnosti tematického bloku jsou propojeny společnou motivací a navazují na klíčové kompetence, vzdělávací oblasti, dílčí vzdělávací cíle a rozlišné typy inteligencí. Kapitola se následně zabývá popisem činností s reflexí autorky a na závěr evaluací výsledků.

CENTRA AKTIVIT	ČINNOSTI a AKTIVITY
	<p style="text-align: center;">Téma: VÍLA JARNILKA</p> <p style="text-align: center;">Navazuje na tematický blok: „Květiny“</p> <p>Jarní sborník činností navazuje na téma Květiny, dětem otevírá pohled na změny okolo nás pojící se s probouzením přírody po zimě zaměřené na první jarní květiny, klíčením a růstem rostlin. Děti se prožitkem a kooperativním učením seznámí s názvy prvních jarních květin, jejich podobou a rozvinou cit pro ochranu přírody.</p> <p style="text-align: center;">Motivace:</p> <p>Jarní sborník činností děti zavede do zahrady, která se po zimě probouzí k životu. S klíčením a rozkvétáním prvních jarních květin se probouzí i víla Jarnilka, která spala v květu sněženky, který se rozvinul s prvními paprsky hřejivého sluníčka. Víla Jarnilka děti provede jarní přírodou, kde vše kolem pučí, kvete a voní a seznámí děti s krásami jara.</p>
ATELIÉR	<p>Název činnosti: Jarní zahrada</p> <p>Věk: 4–6 let</p> <p>Počet dětí: 2–4</p> <p>Časová dotace: 20–30 minut</p> <p>Pomůcky: černý fix, barevné pastely, nůžky, lepidla, balící papír namalovaným podkladem zahrady</p>

	<p>Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, interpersonální inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět</p>
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané ❖ rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
	<p>Instrukce pro děti: Když sluníčko pošimralo zem prvními teplými paprsky, začaly se probouzet všechny rostliny. i sněženka, ve které víla Jarnilka spala přes celou zimu, se začala pomalu natahovat za sluníčkem a rozvíjet své okvětní lístky. Víla Jarnilka rozvinula okvětní lístky sněženky a uviděla tu krásu. Celá zahrada byla posetá rozvíjejícími poupaty sněženek, petrklíčů, krokusů, tulipánů a narcisů. Vyberte si květinu,</p>

	<p>která se vám nejvíce líbí, a namalujte ji. Nakonec květiny vystříhnete a nalepte do zahrady.</p>
DIVADLO	<p>Název činnosti: Klíčení semínka</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>
	<p>Počet dětí: 2–4</p>
	<p>Časová dotace: 20–30 minut</p>
	<p>Pomůcky: video klíčícího semínka (zdroj: (197) Časosběr klíčícího semene - YouTube), demonstrační obrázky jarních květin</p>
	<p>Rozvoj typu inteligence: verbální inteligence, interpersonální inteligence, přírodní inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět</p>
<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ uvědomění si vlastního těla ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí ❖ rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství ❖ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Víla Jarnilka pozoruje, jak květiny v zahradě pomalu rostou. Není to úžasné? Na začátku jara byly tyto květiny malými semínky, ze kterých začaly růst klíčky, které se pomalu natahovaly za sluníčkem. Vytvořily stonek, lístky a nakonec pupen, který se rozvinul nádherný květ. Zavřete si oči a představte si, jak takové semínko vyrůstá. Zkuste si na klíčící semínko zahrát. Vyberte si květinu a zkuste předvést, jak vaše květina rostla.</p>
DÍLNA	<p>Název činnosti: Zdobení květiny</p> <p>Věk: 4–6 let</p> <p>Počet dětí: 2</p> <p>Časová dotace: 20–30 minut</p> <p>Pomůcky: korková podložka, kladívka, hřebíky, papír, fix</p> <p>Rozvoj typu inteligence: tělesně-kinetická inteligence, interpersonální inteligence, přírodní inteligence</p> <p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p> <p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět</p> <p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj a užívání všech smyslů ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se) ❖ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Víla Jarnilka se rozhlédla po zahradě a viděla, jak se rostliny zelenají a květiny vystrkují své krásné hlavičky. Ráda by si tento pohled uchovala. Proto se rozhodla, že si vytvoří obraz květiny, která nikdy neuvadne. Pomůžete Jarnilce obraz vytvořit? Nakreslete si černým fixem květinu, kterou vyzdobte zatloukáním hřebíků a vytvořte si tak květinový obraz.</p>
DOMÁCNOST	Název činnosti: Jarnilky k jaru klíč – Petrklíč
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 3
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: květináče, zahradní substrát, lopatka, sazenice Petrklíčů
	Rozvoj typu inteligence: tělesně-kinetická inteligence, přírodní inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto

	<p>společensví (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společensví uznávané</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit ❖ osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy ❖ rozvoj a užívání všech smyslů <p>Instrukce pro děti:</p> <p>Víla Jarnilka chodí po své zahradě a pozorně si prohlíží zem, jako by něco hledala v trávě. Hledá v trávě klíč od jara. Kterýpak to je? Je to první jarní květina, která na jaře vykukuje z trávy a zdraví teplé jarní sluníčko. Jmenuje prvosenka jarní, ale říká se jí také petrklíč. Zasad'te do květináčů sazenice petrklíče a pomozte Víle Jarnilce odemknout vrátka jara.</p>
HUDBA	Název činnosti: Písnička víly Jarnilky
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí:
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: nahrávka s písničkou Kudy chodí jaro (odkaz na písničku: https://youtu.be/tA8GiTu91jY), obrázky znázorňující významový obsah písničky (Příloha 4)
	Rozvoj typu inteligence: hudební inteligence, verbální inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost

	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj a užívání všech smyslů ❖ rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) ❖ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (hudební) ❖ rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Když víla Jarmilka pečovala o záhony a zalévala rostoucí květiny, zpívala si krásnou písničku, která se linula přes celou zahrádku. Rozvíjející květinčky se začaly pohupovat do rytmu a písničku se za chvíli také naučily a zpívaly společně s Jarnilkou. Byl to hotový koncert. Písnička se jmenuje Kudy chodí jaro. Poslechněte si písničku na CD a dávejte pozor, co se v ní zpívá. Prohlédněte si obrázky, které k písničce patří. Seřaďte obrázky podle děje písničky, jak jdou v písničce za sebou. Podle obrázků si písničku zazpívejte společně s Vílou Jarnilkou.</p>
<p>KNIHY, PÍSMENA a ČÍSLA</p>	<p>Název činnosti: Od kořínku po kvítek</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>
	<p>Počet dětí: 2–3</p>
	<p>Časová dotace: 20–30 minut</p>
	<p>Pomůcky: laminované obrázky cibulky s kořeny, stonků, lístků, a okvětních plátků (Příloha 5)</p>

	<p>Rozvoj typu inteligence: logicko-matematická inteligence, interpersonální inteligence, přírodní inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět</p>
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným ❖ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení ❖ osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (čísla) ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se) ❖ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
	<p>Instrukce pro děti: Víla Jarnilka pozoruje, jak květiny v její zahradě rostou. Každá květina, nejdříve odpočívá v zemi jako semínko nebo cibulka. Ta pak zapustí kořeny, za sluníčkem se začne vytahovat nad zem stonek s lístky a nakonec vykvete barevný květ. Složte květiny od kořenů,</p>

	přes stonek s lísky až po květy podle počtu, který je napsaný na květině.
KOSTKY/ STAVEBNICE	Název činnosti: Barevné záhony
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2–4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: stavebnice lego, květináče s petrklíči
	Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, logicko-matematická inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost
	Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
Instrukce pro děti: Péče o zahradu je pro vílu Jarnilku velmi důležitá, protože zahrada je jejím domovem. Stará se o všechny záhony květin, zalévá je a taky vysazuje nové mladé sazeničky. Víla Jarnilka si ale zapoměla udělat	

	místo, kam by nové mladé sazenice květin mohla uložit. Pomozte víle Jarnilce problém vyřešit a postavte ze stavebnice záhony pro zasazené květiny.
MANIPULACE	Název činnosti: Květinové vyšívání
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2–4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: děrované kartony ve tvaru květin- sněženka, petrklíč, krokus, tulipán (Obrázek 41) , bavlnky (bílá, žlutá, fialová, červená)
	Rozvoj typu inteligence: tělesně-kinetická inteligence, logicko-matematická inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
	Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ rozvoj schopnosti sebeovládání ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se) ❖ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
Instrukce pro děti:	

	<p>V zahradě víly Jarnilky se objevily zvláštní květiny. Vypadaly, jako květiny, které Víla Jarnilka dobře zná, sněženka, petrklič, krokus a tulipán. Bylo na nich však něco zvláštního, nebyly barevné. Vyšíváním bavlnkami vraťte jarním květinám jejich barvu. Pokud si nebudete vědět, rady, podívejte se na obrázky květin vystavené ve třídě (demonstrační obrázky) ty vám napoví. Děti provlékají bavlnku dírami v květinách z kartonu.</p>
POHYB	<p>Název činnosti: Kudy chodí jaro?</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>
	<p>Počet dětí: 2–4</p>
	<p>Časová dotace: 20–30 minut</p>
	<p>Pomůcky: různé druhy cvičebního náčiní a náradí dle vybavenosti třídy např.: molitanové podložky, říční kameny, ortopedická podlaha, lano, švihadla, žíněnka, PET víčka, tunel, most, koberečky, textilní pytlíky naplněné rýží</p>
	<p>Rozvoj typu inteligence: tělesně-kinetická inteligence, interpersonální inteligence, přírodní inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět</p>
<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj fyzické i psychické zdatnosti ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané ❖ vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Víla Jarnilka se probudila do hřejivého a voňavého dne, roztáhla okvětní lístky Sněženky, ve kterých přes celou zimu spala a spatřila, že to není jen ona, koho teplé sluníčko probudilo. Vstává i jaro, které se prošlo její zahradou. Všude, kde se jaro dotklo země, začala růst tráva a klíčit rostliny. Postavte cestu (překážková dráha), kterou se po zahradě Víly Jarnilky prošlo jaro. Cestu si projděte.</p>
POKUSY a OBJEVY	<p>Název činnosti: Zahradní poklady</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>
	<p>Počet dětí: 2–3</p>
	<p>Časová dotace: 20–30 minut</p>
	<p>Pomůcky: šátek na zavázání očí, přírodniny (květiny, tráva, větvičky, hlemýždí ulita, šišky, větvička zlatého deště), drobné hračky či předměty, barevné papíry (červený, zelený)</p>
	<p>Rozvoj typu inteligence: přírodní inteligence, intrapersonální inteligence, interpersonální inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí:</p> <p>kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost. Dítě a svět</p>

	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj a užívání všech smyslů ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ rozvoj schopnosti sebeovládání ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se) ❖ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu <p>Instrukce pro děti:</p> <p>Víla Jarnilka si pro vás připravila hádanky. Ze své zahrady přinesla několik věcí a chce, abyste uhodli, co to je. Má to však jeden háček, hádat budete pouze hmatem a čichem. Rozdělte si role, kdo bude první hádat a kdo bude jako první podávat přírodniny z Jarnilčiny zahrádky. Role si poté můžete vyměnit. Co všechno Jarnilka přinesla ze své zahrádky? Co do zahrádky naopak nepatří?</p>
VODA a PÍSEK	Název činnosti: Studánka v zahradě
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2–4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: nádoba s vodou, naběračka/sítka, pinzeta, laminované obrázky předmětů nepatřící do přírody, tašky na třídění odpadu (papír, plasty, sklo)
	Rozvoj typu inteligence: přírodní inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět

	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí ❖ získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) ❖ pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit ❖ osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Víla Jarnilka sedí ve své zahradě a je smutná. Studánka, do které vždy chodila pro vodu, je velmi znečištěná. Někdo do studánky naházela smetí a odpadky, které do vody vůbec nepatří. Čím teď bude Jarnilka zalévat? Pomozte víle Jarnilce studánku vyčistit, aby byla znovu průzračná jako zrcadlo. Odpadky vyřídíte. Kam patří papír, sklo a kam plasty?</p>

10.1 Popis činností a reflexe autorky sborníku

Činnosti v jarní části sborníku byly realizovány v týdnu od 27. 3. 2023 do 31. 3. 2023 kdy bylo přítomno 13 až 16 dětí ve věku 4–6 let. V úvodu proběhla motivace, kdy jsem vstoupila do role víly Jarnilky. Pověděla jsem dětem úvodní příběh o zahradě, o přicházejícím jaru a o květinách, které se postupně v zahradě také probouzí k životu. Využila jsem demonstračních obrázků květin, které jsme si pojmenovali. Tento den se náhle změnilo počasí, a i přesto že byl konec března, začalo venku sněžit. Proto jsem na tuhle změnu reagovala a poprosila děti, zda by mi pomohly jarními úkoly přivolat jarní počasí.

Nejdříve jsem dětem představila všechna centra, která se dnes pro ně otevřela. Stručně a jasně jsem popsala, jaké aktivity je v centru čekají, a také jsem uvedla počet dětí, které se dnes do jednotlivých center mohou vydat. Centra mají vždy omezený počet, vzhledem k jejich velikosti a kapacitě. Počet míst mohou děti také dobře vidět srze červené čtverečky, které značí, že dané místo se již nedá obsadit a vědí, že je tedy třeba jít se podívat do jiného centra. Některé děti již v průběhu představování center měly jasno, kam by chtěly jít a sdělovaly mi své preference. Vždy jsem děti požádala, aby si nejdříve vyslechly celou nabídku. Činila jsem tak z důvodu, že děti může zaujmout více center a nakonec mohou svůj výběr přehodnotit, nebo v případě, že není obsazená jejich první volba, mají v záloze další variantu, která by je bavila a zajímala.

Centrum Ateliér

V Ateliéru byly tři dívky, které dobře spolupracovaly. Podělily se o materiál, radily se, kam květiny umístí a povídaly si u kreslení. Děti zde zvolily černý fix pro obrys květiny a pastelky pro vykreslení. Vládla zde příjemná a klidná atmosféra. Děti práci nestihly dokončit v časovém intervalu, v takovém případě doporučuji nabídnout dětem čas pro dokončení po reflexi center například v rámci volné hry. Děti rozvíjely kooperaci a sounáležitost se skupinou. Skrze práci v centru Ateliér rozvinuly jemnou motoriku s ohledem na držení tužky, manipulaci s nůžkami a lepidlem. Dostalo se jim tvořivého vyjádření ve spojení s citem pro přírodu, všímání si přírodních zákonitostí, spojené s jarní přírodou.

Obrázek 38 *Jarní zahrada*

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 39 *Prezentace výkresu*

v hodnotícím kruhu

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Manipulace

V centru Manipulace byly 3 děti, které provlékaly bavlnkou děrované květiny (tulipán, sněženku, petrklič, krokus). Zde si každé z dětí vzalo jednu květinu a pracovaly společně, ale každé na své květině. Spolupráce byla založena na vzájemné dopomoci, vzhledem k různé úrovni manipulačních schopností. Pro některé děti bylo náročné manipulovat s tenkou bavlnkou. V případě práce s mladšími dětmi bych doporučila otvory zvětšit a udělat jich méně. Děti si radily, pomáhaly si, byly poměrně soustředěné vzhledem k náročnosti činnosti, která spočívala v koncentraci pozornosti, rozvoji jemné motoriky a manipulaci s drobnými předměty.

Obrázek 40 Květinové vyšívání 1

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 41 Květinové vyšívání 2

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Knihy, písmena a čísla

Centrum Knihy, písmena a čísla dětem nabídlo činnost s názvem Od kořínku po kvítek, kde pracovaly dva chlapci. Chlapci zprvu nevěděli, jak mají k pomůcce přistupovat. Na základě toho jsem vysvětlila princip na květině s číslem jedna. Poté již chlapci pracovali samostatně. Sestavili tak květiny až po číslo sedm, u kterého se zastavili, protože vyšší číslo pro ně již bylo náročné. Sestavení květin do čísla deset jsem zvolila vzhledem k odlišné úrovni schopností. Z čehož vyplývá doporučení mít připraveny pomůcky jednodušší i náročnější, protože dopředu nevíme, na jaké schopnostní úrovni budou děti, které se do centra přihlásí. Chlapci v centru kooperovali, komunikovali o řešení a rozdělili si role. Jeden chlapec skládal kořínky a listy, druhý přidával okvětní lístky. Oceňuji, že vzhledem k intelektuálnímu charakteru činnosti se oba chlapci zapojili i přesto, že jeden z chlapců většinou preferuje jiný typ aktivit. Pokládám proto za důležité umožnit dětem se samostatně rozhodovat. Chlapce činnost zaujala, vybral si ji a na úkolu pracoval. Je možné, že za jiných podmínek by chlapec intelektuální typ činnosti, která směřuje k podpoře zájmu o učení, odmítal, nebo vykonával s nechtí. Zde jsem spatřovala u obou chlapců vnitřní motivaci a zájem.

Obrázek 42 *Od kořínku po kvítek 1*

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 43 *Od kořínku po kvítek 2*

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Hudba

Centrum Hudba bylo v tento den oblíbené, místo v něm našla dvě děvčata, která zde měla k dispozici tablet s nahrávkou písničky Kudy chodí jaro. Aby bylo nacvičování písničky pro děti bližší, sama jsem písničku nahrála na kanál youtube, skrze který si děti mohly nahrávku opakovaně pouštět. Dále měly děti k dispozici obrázky s dějovým obsahem písničky. Dívky si nejdříve písničku několikrát poslechly a poté obrázky seřazovaly dle posloupnosti. Dle obrázků si písničku společně s nahrávkou zpívaly. Na závěr si dívky s obrázky zahrály pexeso. Plánování činností do centra Hudba bývá náročnější vzhledem cíli přenechat iniciativu dětem a zachování funkce učitele, jako průvodce. Dívky jsem na začátku práce v centru podpořila vysvětlením práce s tabletem a pouštěním písničky, ukázala jsem jim obrázky a vysvětlila, jak s nimi pracovat. Dále jsem je již nechala spolupracovat samostatně bez mé organizace. Dívky nakonec prostřednictvím kooperace a spolupráce prošly společně celou aktivitou, výsledkem byla osvojená píseň Kudy chodí jaro, kterou odprezentovaly zpěvem písně v hodnotícím kruhu.

Obrázek 44 *Písnička vily Jarnilky 1*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 45 *Písnička vily Jarnilky 2*

(foto: J. Holubářová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Kostky a stavebnice

V centru Kostky a stavebnice měly děti za úkol vytvořit záhon pro květinu. Byly zde tři děti, které se rozdělily, dva chlapci tvořili záhon společně a dívka se pustila do samostatné stavby. Vznikl zde tak spor o květinu v květináči. Pozorovala jsem jejich komunikaci a diskuzi. Nakonec se dohodli, že si květinu půjčí, aby mohli jak chlapci, tak dívka vyzkoušet, jak bude květina v záhonu vypadat. Záhony ozdobili zvířátky a figurkami nalezenými ve stavebnici lego. Oceňuji, že se děti i přes počáteční spory nakonec domluvily. V tomto daném centru vidím příležitost k větší podpoře kooperace a smyslu pro spolupráci. Děti prostřednictvím činnosti rozvinuly praktické dovednosti, došlo k rozvoji tvořivosti a rozvoji schopnosti vyjádřit své pocity a dojmy.

Obrázek 46 *Barevné záhony 1*

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 47 *Barevné záhony 2*

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Domácnost

Další den se uskutečnila realizace center Domácnost, Dílna, Pokusy a objevy, Voda a písek a Pohyb. V centru Domácnost děti sázely do květináče petrklíče. Děti měly k dispozici hlínu, sazenice petrklíčů, květináč a lopatky. Spolupracovaly zde 3 děti, které si nejdříve nachystaly podloží hlíny, do kterého následně květiny pokládaly a zasypávaly zbytkem hlíny. V tomto centru byla stěžejní spolupráce a osvojení si praktických dovedností v návaznosti na péči o přírodu. U této aktivity je třeba brát ohled na počet dětí v centru a podle toho mít připraven dostatek materiálu (rostlin, hlíny, lopatek), aby se mohly všechny děti aktivně zapojit. Při spolupráci se děti domlouvaly na postupu, kdo co udělá. Vzhledem k tomu, že měly k dispozici jeden květináč, bylo zapotřebí, aby si rozdělily role (kdo bude nabírat hlínu, kdo vyndá sazenice s obalu, kdo vyhloubí díry pro sazenice. Práce s hlínou děti bavila, zkoumaly ji, její strukturu, čichaly k vůni petrklíčů, čímž zapojovaly více smyslů. Činností děti rozvíjely jemnou i hrubou motoriku a manipulaci s pracovními nástroji. Výsledek činnosti tedy osázený květináč sloužil ve třídě dále jako objekt pozorování a péče o květiny. Činnost s sebou nese příležitost pro využití do dalšího vzdělávání, pozorování, zkoumání a péči o rostliny.

Obrázek 48 *Jarnilky k jaru klíč-*

Petrklíč 1

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 49 *Jarnilky k jaru klíč-*

Petrklíč 2

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Dílna

V centru Dílna spolupracovaly dvě dívky, které tvořily obraz květiny z hřebíků. Dívky byly v manipulaci s kladívkem zdatné a dodržovaly pravidla bezpečnosti. Důležité je tedy poučit děti o bezpečnosti manipulace s nářadím. Dívkám nečinilo problém se domluvit. Vzhledem k zatloukání hřebíků do jednoho objektu si dívky pracovní prostor rozdělily. Spolupracovaly a docházelo ke kooperativnímu učení. Došlo k osvojení praktických dovedností zkoumáním a manipulací s hřebíky různé velikosti a poznáváním vlastnosti korkové podložky. Činnost u dětí rozvíjela kompetence k učení, řešení problémů, sociální a personální i komunikativní.

Obrázek 50 *Zdobení květiny 1*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 51 *Zdobení květiny 2*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Pokusy a objevy

Centrum Pokusy a objevy dětem nabídlo zkoumání pomocí hmatu a čichu a tím podporovalo zapojení často opomíjených smyslů. V centru spolupracovaly dvě děti. Činnost spočívala ve zkoumání předmětů bez zraku a zapojení ostatních smyslů a následném třídění předmětů dle zadaného kritéria (patří do přírody, nepatří do přírody). Nejdříve si jedna z dívek zakryla šátkem oči a druhá dívka jí podávala předměty z krabice, poté se vystřídaly. V centru Pokusy a objevy dívky potřebovaly občasnou asistenci učitelky při zavazování šátku a také při dodržování pravidla zkoumání bez zraku. Doporučila bych u činnosti využít masku na oči s gumičkou, přičemž bychom se vyhnuli manipulaci s šátkem, která odpoutávala pozornost dětí. Činnost byla náročná na koncentraci a vnímání hmatového a čichového vjemu. Třídění předmětů již za pomoci zraku bylo odpovídající schopnostem dětí. Byly u nich rozvíjeny plánované kompetence, přičemž byl u dětí posilován rozvoj a užívání všech smyslů, zvědavost, radost z objevování, schopnost sebeovládání, kooperace a spolupráce.

Obrázek 52 *Zahradní poklady*

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 53 *Reflexe centra Pokusy a objevy*

(foto: J. Holubářová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum Voda a písek

V centru Voda a písek děti čistily Jarnilčinu studánku od odpadků. Spolupracovaly zde čtyři děti, které sítkami a pinzetami lovilily ve vodě obrázky a třídily je podle materiálu, ze kterého jsou vyrobeny. Zde děti kooperovaly při lovení předmětů. Spolupráce zde byla na dobré úrovni, každé dítě se zapojilo. Děti byly schopné diskutovat (na úrovni jejich věku) o materiálech ze kterých jsou předměty vyrobeny a třídít je. Doporučuji v rámci reflexe obrázky znovu s dětmi projít a návodnými otázkami děti navést na případné chyby a vysvětlit si, proč jsme daný předmět přiřadili do příslušného kontejneru. Činností byly u dětí rozvíjeny poznatky o podpoře zdraví, byla podpořena schopnost řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci, rozvoj kooperativních dovedností a pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit.

Obrázek 54 Studánka v zahradě 1

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 55 Studánka v zahradě 2

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum divadlo

V centru Divadlo děti dramatizovaly vývoj květiny a její růst. Sešly se zde 3 děti. Nejdříve se podívaly na krátké video, které zrychleně zachycovalo vývoj a růst semínka. Následně si prohlížely obrázky rostlin a říkaly si, jakou rostlinou by se jim líbilo být, která je pro ně hezká, zajímavá nebo naopak ošklivá, nesympatická. Poté se pustily do dramatizace. Každé dítě si připravilo svoji scénku, jak semínko roste a předvedlo ji ostatním dětem v centru. Děti v centru rozvíjely uvědomění si vlastního těla, rozvíjely pohybové schopnosti v návaznosti na vyjádření děje pohybem. Dále děti procvičovaly řečové schopnosti a jazykové dovednosti, když mluvily o květinách na obrázcích. Dramatizací děti podpořily tvořivost.

Obrázek 56 *Dramatizace růstu
rostliny 1*

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 57 *Dramatizace růstu
rostliny 2*

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Centrum pohyb

V centru Pohyb děti stavily překážkovou dráhu, která byla motivovaná písničkou *Kudy chodí jaro*. V centru Pohybu spolupracovaly čtyři děti, které měly k dispozici různé pomůcky na cvičení, z čehož využily ortopedickou podlahu, tunel, švihadla, lana, říční kameny, kužely, žebřík a molitanové obrázky květin a motýlů. Děti si dráhu společně postavily a poté ji zdolávaly. Děti pro vytvoření dráhy využily celého koberce a dokázaly tak přizpůsobit dráhu velikosti prostoru. Zvolily vhodné cvičební pomůcky a ozdobily dráhu molitanovými obrázky, což dotvářelo atmosféru zahrady a jara. Děti tvořením překážkové dráhy a jejím zdoláváním rozvíjely hrubou motoriku, uvědomění si vlastního těla, zlepšovaly svou fyzickou a psychickou zdatnost. Podporovaly tvořivé myšlení a získávaly prostřednictvím aktivity sebevědomí, sebedůvěru a zároveň prostřednictvím motivace posilovaly pocit sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí.

Obrázek 58 *Kudy chodí jaro?*

(Foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 59 *Kudy chodí jaro?*

(foto: M. Masařová)

Zdroj: MŠ Kampanova

10.2 Reflexe dětí

Reflexe proběhla v kruhu, kam si děti přinesly své výtvary nebo výsledky práce, aby mohly představit činnost v centru ostatním dětem. Reflexe probíhala po skupinkách, kdy děti představily jednotlivá centra, pověděly s kým spolupracovaly a jaký měly úkol. Poté ukázaly výsledek své aktivity.

Pro závěrečné hodnocení jsem využila metodu názorové škály. První den děti hodnotily prostřednictvím úrovně palce. Pohyb palcem nahoru a dolů představoval úroveň, ke které se dítě při hodnocení přiklání. Nešlo pouze o póly pozitivní (palec nahoře) a negativní (palec dole), ale děti mohly využít celé spektrum rozsahu pohybu odshora dolů, tedy ukázat, jestli se přiklání více k pozitivnímu, neutrálnímu či negativnímu hodnocení. Druhý den děti hodnotily pomocí smajlíků, kdy pokládaly své značky na příslušný obrázek. Smajlíci byli barevně rozlišeni; pozitivní hodnocení – usmívající se zelený obličej, neutrální hodnocení – neutrální žlutý obličej a negativní hodnocení – zamračený červený obličej.

Na základě kritéria rozvoje kooperace a spolupráce jsem položila otázku:

1. Jak vám šlo spolupracovat v centru, dokázali jste se domluvit?

Formulace otázky vychází z předpokladu, že pokud došlo k rozvoji kooperace a spolupráce děti byly schopny spolu komunikovat, domluvit se a spolupracovat.

Na základě kritéria individuálního přístupu k zájmům jsem položila otázku:

2. Byl jsi v centru spokojený, bavilo tě to?

Formulace otázky vychází z předpokladu, že pokud byl respektován individuální přístup k zájmům dětí, měly děti možnost si vybrat činnost tak, aby byly spokojené, aby pro ně byla činnost obohacující a tím pádem je také bavila.

Na základě kritéria individuálního přístupu k schopnostem jsem položila otázku:

3. Jak se ti dařilo v centru? (Jsi spokojený s tím co vám v centru podařilo vytvořit?)

Formulace otázky vychází z předpokladu, že pokud byl respektován individuální přístup k schopnostem dětí, činnost pro ně nebyla náročná ale ani naopak příliš jednoduchá, proto je efektivně rozvíjela a činnost se jim podařila.

První den se hodnocení zúčastnilo 13 dětí a reagovaly následujícím způsobem:

Otázka č. 1: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 10 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 2 děti a k negativnímu hodnocení 1 dítě.

Otázka č. 2: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 10 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 2 děti a k negativnímu hodnocení 1 dítě.

Otázka č. 3: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 9 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 2 děti a k negativnímu hodnocení 2 děti.

Druhý den se hodnocení zúčastnilo 16 dětí a reagovaly následujícím způsobem:

Otázka č. 1: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 12 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 3 děti a k negativnímu hodnocení 1 dítě.

Otázka č. 2: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 13 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 3 děti a k negativnímu hodnocení 0 dětí.

Otázka č. 3: ke kladnému hodnocení se přiklánělo 10 dětí, ke spíše neutrálnímu hodnocení 4 děti a k negativnímu hodnocení 2 děti.

10.3 Evaluace výsledků

Z popsanych výsledků můžeme usoudit, že děti kladně hodnotily individuální přístup k jejich zájmům, z čehož vyplývá, že činnosti byly plánovány s ohledem na rozdílné typy mnohočetných inteligencí v návaznosti na silné stránky každého dítěte. Dále pak většina dětí kladně hodnotila kooperaci a spolupráci mezi sebou v centrech aktivit. Děti se dokázaly domluvit a v případě vzniklých sporů je dokázaly řešit a vysvětlit si situaci.

Příležitost spatřuji v individuálním přístupu k schopnostem dětí, kdy většina dětí kladně hodnotila svoji práci, avšak v obou dnech se objevily 2 děti, které vynesly negativní hodnocení. Je tedy na místě přemýšlet o zjednodušení, některých z činností, popřípadě vymyšlení modifikace na jednodušší a těžší variantu.

Po hodnocení následoval rozhovor. Zde pokládám za důležité nevynášet soudy vzhledem k rozhodnutí dítěte i v případě negativního hodnocení. Spíše doporučuji se děti zeptat, proč hodnotily pozitivně či negativně, jaký to mělo důvod, zda by příště udělaly něco jinak nebo zda by učitelka mohla do příště něco změnit, zlepšit, zjednodušit atd. Otázky přizpůsobujeme situacím, které vyplývají z pozorování dětí při práci v centrech a které formulujeme s cílem uvědomění.

Děti skrze tematický blok Jaro pronikly do tématu Květiny a skrze aktivní zapojení do činností v centrech aktivit se seznámily se změnami v přírodě, které s sebou nese přechod ze

zimního do jarního ročního období. Děti si vytvořily poznatky týkající se klíčení a růstu rostlin, ochraně přírody a péči o ni a osvojily si environmentální kompetence a kompetence stanovené v RVP PV. Téma tematického bloku Jaro je založen na vzdělávací oblasti Dítě a svět, avšak skrze kooperativní učení, prožitkové učení a aplikaci individualizace ve vzdělání, tematický blok obsáhl všechny vzdělávacích oblasti Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a umožňuje komplexní rozvoj dětí.

Obrázek 60 Komunitní kruh před centry aktivit (foto: J. Holubářová)
Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 61 Reflexe centra domácnost (foto: J. Holubářová)
Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 62 Hodnotící kruh po centrech aktivit (foto: J. Holubářová)
Zdroj: MŠ Kampanova

Obrázek 63 Názorová škála (foto: J. Holubářová)
Zdroj: MŠ Kampanova

11 Tematický blok Léto

Kapitola představuje tematický blok Léto. Tento blok nebyl realizován autorkou s ohledem na rozsah sborníku a předpoklad, že výsledky ověření budou obdobné pro celý sborník, jehož všechny čtyři části jsou postaveny na práci v centrech aktivit, kooperaci, spolupráci a vychází z individualizace ve vzdělání.

Tematický blok Podzim obsahuje činnosti do center Ateliér, Divadlo, Dílna, Domácnost, Hudba, Knihy písmena a čísla, Kostky a stavebnice, Manipulace, Pohyb, Pokusy a objevy a Voda a písek. Činnosti tematického bloku jsou propojeny společnou motivací a navazují na klíčové kompetence, vzdělávací oblasti, dílčí vzdělávací cíle a rozlišné typy inteligencí.

CENTRA AKTIVIT	ČINNOSTI a AKTIVITY
	<p style="text-align: center;">Téma: HASTRMÁNEK BUBLINKA</p> <p style="text-align: center;">Navazuje na tematický blok: „My děti a řeky, moře, ryby“</p> <p>Letní část sborníku činností do center aktivit se odvíjí od tématu Řeky, moře, ryby přičemž zaměření sborníku směřuje k uvedení dětí do prostředí českého systému vodstva. Děti se seznámí s ekosystémem rybníka, jeho specifiky, rostlinami a živočichy zde sídlícími. U dětí sborník rozvíjí poznávání místa, kde žijí, smysl pro ochranu přírody, sounáležitosti s planetou Zemí. Dále je u dětí prohlubováno sociální cítění, schopnost kooperace a vzájemná spolupráce.</p> <p style="text-align: center;">Motivace:</p> <p>V letním sborníku činností do center aktivit se děti seznamují s postavou hastrmánka Bublínky, který žije v rybníce. Hastrmánek rybník chrání, pečuje o něj a seznamuje děti s kamarády, kteří rybník a okolí osídlují v letních měsících. Jak to u rybníka v létě</p>

	vypadá, se děti dozví prostřednictvím úkolů, které pomáhají hastrmánkovi plnit.
ATELIÉR	Název činnosti: Pod hladinou rybníka
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2–4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: čtvrtka formát A3, rozprašovač s vodou, krepový papír v odstínech modré a zelené barvy, černý fix, kreslicí potřeby
	Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě společnost, Dítě a svět
	Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj společenského i estetického vkusu ❖ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
Instrukce pro děti: Hastrmánek Bublínka by nám rád ukázal, jak to vypadá pod hladinou rybníka. Žije zde mnoho ryb i rostlin. Svůj domov zde mají kapři, štiky, okouni a další ryby. Ze dna rostou vodní traviny a řasy, které vodu barví do zelena. Vytvořte pohled pod vodní hladinu. Na papír	

	vyskládejte pruhy krepového papíru a pokropte je vodou, počkejte, až pruhy pustí barvu a potom je odložte stranou. Mezitím fixem a pastelkami nakreslete ryby a vystříhněte. Ryby poté nalepte na obarvený papír od krepového papíru. (Podzemná, 2017, s. 85)
DIVADLO	Název činnosti: Hádankové křeslo
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 3–4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: křeslo nebo židle
	Rozvoj typu inteligence: verbální inteligence, interpersonální inteligence, přírodní inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
	Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) ❖ rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie ❖ vytváření základů pro práci s informacemi ❖ vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) ❖ rozvoj kooperativních dovedností

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním prostředí, jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Všichni obyvatelé rybníka se rozhodli, že si zahrají hru na hádanky. Vyberte si jedno zvíře, které můžeme vidět u rybníka. Posad'te se do křesla a ostatní budou hádat, jaké zvíře jste. Ostatní se mohou ptát na otázky, tak aby dítě uprostřed mohlo odpovídat pouze ano nebo ne. (např. Umíš létat? Umíš plavat? Máš křídla? Máš ploutev? atd.) V hádání se vystřídejte. Jako podporu pro děti můžeme do centra nabídnout obrázky zvířat.</p>
DÍLNA	Název činnosti: Vážila k nám cestu vážka
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: plastová lahev, měkké drátky, provázek, lihové fixy
	Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, tělesně-kinetická inteligence, interpersonální inteligence
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí:</p> <p>kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět</p>
<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit ❖ rozvoj kooperativních dovedností 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se) ❖ pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Když si hastrmánek Bublínka dával odpolední chvíli odpočinku, probudily ho světýlka, která se odrazila od hladiny rybníka. Nad vodou někdo zatřepotal křídly, která se na sluníčku leskla jako perleť, a odrazily se od vodní hladiny. Byla to vážka, která kroužila nad rybníkem a pyšnila se svými krásnými křídly. Vytvořte z přebytečných materiálů (PET lahve, drátky, chlupatých drátky) vážku.</p>
DOMÁCNOST	Název činnosti: Rybí pomazánka
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2–3
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: konzervované rybičky, tvarohový sýr typu lučina, vidlička, ruční šlehač, plastový nůž, chléb
	Rozvoj typu inteligence: tělesně-kinetická inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj a užívání všech smyslů ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ❖ vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané ❖ osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Hastrmánek Bublinka má domluvu s místním porybným, že mu bude na ryby dávat pozor, aby mu na ně nechodili pytláci. Na oplátku si porybný může občas nějakou rybu ulovit a odnést domů. Co všechno se dá z ryby připravit? Jedli jste někdy rybí pomazánku? Zkuste ji v kuchyňce připravit, namazat na chleba a uspořádejte ochutnávku.</p>
HUDBA	Název činnosti: Zvukové pexeso
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2–4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: plastová vajíčka, přírodniny (rýže, hrách, fazole, čočka, cizrna, kamínky, kukuřice, aj.)
	Rozvoj typu inteligence: hudební inteligence, interpersonální inteligence, intrapersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost
Dílčí vzdělávací cíle:	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj a užívání všech smyslů ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem)
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>V rybníce hastrmánka Bublínky plave mnoho druhů ryb. V Hudbě nás dnes čekají hudební nástroje, které vypadají, jako ryby v rybníce. Vyzkoušejte si s rybičkami zatrást a najděte stejně znějící dvojice ryb. Rybičky – Kinder vajíčka naplněná přírodninami (rýže, hrách, fazole, kamínky, cizrna) – hledejte stejně znějící dvojice</p>
KNIHY, PÍSMENA a ČÍSLA	<p>Název činnosti: Žáby a komáři</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>
	<p>Počet dětí: 2–4</p>
	<p>Časová dotace: 20–30 minut</p>
	<p>Pomůcky: hrací plánek Žába a komáři (Příloha 6), hrací kostka, kamínky</p>
	<p>Rozvoj typu inteligence: logicko-matematická inteligence, interpersonální inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí:</p> <p>kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost</p>	

	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení ❖ osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla) ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se) <p>Instrukce pro děti:</p> <p>Hastrmánek Bublinka má na rybníce mnoho kamarádů, mezi ně patří také žabák a žabka. Jakmile se začnou nad rybníkem líhnout hejna komárů, nastává žabí čas, protože komáři jsou pro žáby velká pochoutka. Zahrajte si deskovou hru na žáby a komáry. Rozdělte si barvy kamínků. Hod'te kostkou a podle čísla, které padne a zakryjte daný počet komárů, ty už žába nebo žabák pořádali. Nakonec spočítejte, kolik jich snědla žabka a kolik žabák. Kdo si dnes pochutnal na větším množství komárů, žabák nebo žabka?</p>
KOSTKY/ STAVEBNICE	<p>Název činnosti: Stavba hráze</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>
	<p>Počet dětí: 2–4</p>
	<p>Časová dotace: 20–30 minut</p>
	<p>Pomůcky: modrá látka stočená do kruhu (představující vodu), kostky, stavebnice</p>
	<p>Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, logicko-matematická inteligence, interpersonální inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí:</p>

	kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ rozvoj schopnosti sebeovládání ❖ vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
	Instrukce pro děti: Hastrmánek Bublínka sedí na vrbě a usilovně přemýšlí. Voda z rybníka se mu začala ztrácet a on neví, proč. Každý rybník má okolo vody postavenou hráz, která rybníku slouží k tomu, aby se nevytlil do všech stran a voda zůstala uvnitř. Postavte okolo rybníka hastrmánkovi hráz z kostek. Pomůžete mu tak vyřešit problém se ztrácením vody.
MANIPULACE	Název činnosti: Lovení ryb
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2–4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: ryby s magnetem, prut s provázkem zakončený magnetem
	Rozvoj typu inteligence: tělesně-kinetická inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí:

	kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí ❖ rozvoj schopnosti sebeovládání ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevit se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>S péčí o rybník je spojen také výlov rybníka, který dělá porybný s rybáři. Hastrmánek Bublínka, se přátelí s panem porybným a při výlovu rybníka porybnému pomáhá, aby se v rybníce ryby nepřemnožily. Pomůžete porybnému ryby ulovit?</p>
POHYB	Název činnosti: Vodní radovánky
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: lavor s vodou (popř. nafukovací bazének), balonky
	Rozvoj typu inteligence: tělesně kinetická- inteligence, verbální inteligence, interpersonální inteligence
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí:</p> <p>kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>

	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět</p>
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ uvědomění si vlastního těla ❖ rozvoj fyzické i psychické zdatnosti ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ rozvoj schopnosti sebeovládání ❖ vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
	<p>Instrukce pro děti: Teplé letní počasí dnes přilákalo k rybníku mnoho dospělých i dětí. Plavali, hráli si a skotačili, celé odpoledne. Hastrmánek bublinka i všichni ostatní obyvatelé rybníka, byli schovaní v rákosí a jen pozorovali, jak si lidé užívají vodních radovánek. Jakmile začalo zapadat sluníčko, všichni lidé odešli, avšak něco po nich v rybníce zůstalo. Děti si hrály s kuličkami, které jim spadly do vody a proud je odnesl až doprostřed rybníka. Pomůžete hastrmánkovi rybník od kuliček vyčistit? Má to však háček, kuličky můžete vyndat pouze s pomocí nohou a to ve dvojici.</p>
<p>POKUSY a OBJEVY</p>	<p>Název činnosti: Rozvíjení leknínu</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>
	<p>Počet dětí: 2–3</p>
	<p>Časová dotace: 20–30 minut</p>
	<p>Pomůcky: papíry, pastelky, nůžky, nádoba s vodou</p>
	<p>Rozvoj typu inteligence: logicko-matematická inteligence, prostorová inteligence, přírodní inteligence, interpersonální inteligence</p>

	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět</p>
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky (koordinace ruky a oka) ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se) ❖ rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
	<p>Instrukce pro děti: Hastrmánek Bublínka se jednoho krásného rána vynořil z hlubiny rybníka a uviděl, že se na hladině objevilo něco, co ještě nikdy před tím neviděl. Ve vodě se houpala krásná bílá koruna. Jak by se však koruna dostala k němu do rybníka? Když Bublínka připlaval blíž, rozzářily se mu oči a zaradoval se. Na vodě neplavala žádná koruna, ale něco daleko krásnějšího. Bylo to poupě velmi vzácné rostliny, která se jmenuje leknín. Nakreslete si leknín, vystříhnete jej a složte okvětní lístky do středu květiny. Položte jej na hladinu vody a pozorujte, co se stane.</p>
<p>VODA a PÍSEK</p>	<p>Název činnosti: Vodní mlýnek</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>

	Počet dětí: 2
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: mlýnek na vodu, nádoby různého objemu, voda
	Rozvoj typu inteligence: přírodní inteligence, intrapersonální inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět
	Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj a užívání všech smyslů ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
	Instrukce pro děti: Voda má velkou sílu a moc, to ví i hastrmánek Bublinka, Voda dokáže rozpohybovat i velké mlýnské kolo, nebo se její síla využívá ve výrobě elektrické energie. Zkuste si vyzkoušet, jak síla vody funguje. Přelévejte vodu různého množství na mlýnek a sledujte, jakou rychlostí se mlýnek bude točit.

12 Tematický blok Podzim

Kapitola představuje tematický blok Podzim. Tento blok nebyl realizován autorkou s ohledem na rozsah sborníku a předpoklad, že výsledky ověření budou obdobné pro celý sborník, jehož všechny čtyři části jsou postaveny na práci v centrech aktivit, kooperaci, spolupráci a vychází z individualizace ve vzdělání.

Tematický blok Podzim obsahuje činnosti do center Ateliér, Divadlo, Dílna, Domácnost, Hudba, Knihy písmena a čísla, Kostky a stavebnice, Manipulace, Pohyb, Pokusy a objevy a Voda a písek. Činnosti tematického bloku jsou propojeny společnou motivací a navazují na klíčové kompetence, vzdělávací oblasti, dílčí vzdělávací cíle a rozličné typy inteligencí.

CENTRA AKTIVIT	ČINNOSTI a AKTIVITY
	<p style="text-align: center;">LESNÍ SKŘÍTEK</p> <p style="text-align: center;">Téma: PODZIM: „ Změny v přírodě a ve společnosti“</p> <p>Podzimní sborník činností navazuje na změny v přírodě, které pozorujeme v období podzimu. Děti se seznámí s hlavními znaky podzimního času v návaznosti na zvířata, podzimní plody a přípravy přírody na zimu. Děti skrze aktivity rozvíjí elementárního povědomí o širším přírodním prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách. Aktivním zapojením do činností je u dětí rozvíjena schopnost kooperace a spolupráce.</p> <p style="text-align: center;">Motivace:</p> <p>Dostáváme se do prostředí lesa, kde žije Lesní skřítek, který v centrech aktivit dětem ukáže, jak se příroda s příchodem podzimu mění. Seznámí děti s podzimními plody a s lesními zvířaty, která se pomalu chystají na příchod zimy.</p>
	<p>Název činnosti: Kabátek Lesního skřítky</p> <p>Věk: 4–6 let</p>

ATELIÉR	Počet dětí: 4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: Předkreslený obrys kabátku, temperové barvy, štětce, listy
	Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, přírodní inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět,
	Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj a užívání všech smyslů ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností jemné motoriky ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu ❖ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
Instrukce pro děti: Lesní skřítek pozoruje zvířata, která s nástupem podzimního počasí, začínají na sebe brát hustější kožíšky, aby jim bylo teplo. i Lesní skřítek, by potřeboval teplejší oblečení a rád by si obléknul svůj podzimní kabátek. Vyzdobte Lesnímu skřítkovi jeho kabátek otiskem listů, na které použijete temperové barvy. Pro otiskování vyberte barvy podzimu, jaké to jsou? Pro výběr barev děti čerpají ze	

	zkušenosti s podzimním obdobím, zbarvováním listů a měnící se přírodou.
DIVADLO	Název činnosti: Pohádka o Budce
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 5
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: Zvířecí čepičky (myška, žába, zajíček, liška, medvěd)
	Rozvoj typu inteligence: interpersonální inteligence, intrapersonální inteligence, tělesně kinetická inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět
Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ uvědomění si vlastního těla ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé, ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit ❖ rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání ❖ získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>V lese, kde bydlí Lesní skřítek, je palouček, na kterém stojí chaloupka, stejná jako v pohádce o Boudě, budce. Pamatujete si, jaká zvířátka v pohádce vystupují? Vzpomeňte si pomocí obrázků na pohádku o boudě budce a pohádku zahrajte. Potom zkuste přemýšlet o medvědovi, který boudu zvířátkům rozbil. Co by mohla zvířátka udělat, aby i medvěd s nimi mohl bydlet?</p>
DÍLNA	Název činnosti: Výroba dešťové hole
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2
	Časová dotace: 20–30 minut
	<p>Pomůcky:</p> <p>Papírová role, kladívko, hřebíky, svěrák, tavná pistole, rýže</p>
	<p>Rozvoj typu inteligence:</p> <p>prostorová inteligence, přírodní inteligence, tělesně-kinetická inteligence, interpersonální inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí:</p> <p>kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti:</p> <p>Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět</p>
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj tvořivosti ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ❖ rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Nad lesem Lesního skřítky se stahují velké mraky a začíná pršet. Kapičky se pomalu kutálí po listech stromů a padají na mech a kapradí. Všechna zvířátka se schovala do svých domečků a poslouchají, jak déšť bubnuje na lístky. Chcete ten zvuk taky slyšet? Vytvořte si z papírové role dešťovou hůl, která bude připomínat zvuk kutálejících se dešťových kapiček.</p>
DOMÁCNOST	Název činnosti: Čaj pro Lesního skřítky
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: měkké a zralé ovoce: jablka, hrušky, švestky, citron, kráječ na jablka, plastový kulatý nůž, kuchyňské prkénko, lžice, plech, zástěra, naběračka, hrníčky
	Rozvoj typu inteligence: tělesně kinetická inteligence, logicko-matematická inteligence, přírodní inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a ten druhý, Dítě a svět
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ❖ rozvoj a užívání všech smyslů

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Lesní skřítek sedí ve své chaloupce a poslouchá, jak silně fouká vítr a přemýšlí, jak by se mohl zahřát. Nejlépe by ho zahřál teplý čaj. V tu chvíli dostal Lesní skřítek výborný nápad, že by si čaj mohl doma připravit. Kousek od lesa bydlí sadař, se kterým se Lesní skřítek dlouhá léta přátelí. Sadař přinesl Lesnímu skřítkovi košíček načesaného ovoce a právě na ovocný čaj má skřítek náramnou chuť. Připravte pro Lesního skřítku pečený čaj, tak že nakrájíte omyté ovoce, které dáte na plech a osladíte medem. Pak už jen poproste paní učitelku, aby plech dala do trouby. Po upečení, čaj společně s dětmi a lesním Skřítkem ochutnejte. Děti ovoce omyjí v nádobě s čistou vodou a osuší do utěrky. Po té si vezmou kuchyňské prkénko, zástěru a kulatý nůž. Děti budou ovoce krájet na malé kousky a dávat na plech. Ovoce by mělo být dobře zralé, aby dětem šlo ukrojit. Na jablka děti mohou použít kráječ na jablíčka. Na závěr děti ovoce smíchají s medem a dáme plech péct do trouby. Důležitý je poznatek, že používáme do pečeného čaje zdravé suroviny plné vitamínů. Cukr jsme nahradili medem od včeliček a tak, když bude čaj sladký, budeme si ho užívat jako zdravé mlsání. (Plech do trouby dává paní učitelka, nebo paní kuchařka). Jakmile bude čaj upečený, přidá se po lžících do konvice s teplou vodou. Při reflexi centra děti uspořádají čajovou ochutnávku a nalijí do hrníčku svým kamarádům čaj na zahřátí.</p>
HUDBA	<p>Název činnosti: Písnička podzimního počasí</p> <p>Věk: 4–6 let</p> <p>Počet dětí: 3</p> <p>Časová dotace: 20–30 minut</p>

	<p>Pomůcky: Orffovy nástroje, dešťová hůl, zmačkané noviny, igelitové sáčky, obrázek znárodnující počasí: kapky, déšť, bouřku, váněk, vítr, vichřici (lze využít demonstrační obrázky používané v mateřské škole)</p>
	<p>Rozvoj typu inteligence: hudební inteligence, intrapersonální inteligence, interpersonální inteligence, přírodní inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět</p>
	<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj a užívání všech smyslů ❖ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (hudební) ❖ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí
	<p>Instrukce pro děti: Na podzim se v lese Lesního skřítka ozývají různé zvuky. Jsou to zvuky měnícího se počasí. Jaké zvuky můžeme slyšet? Šustění listí, bubnování kapiček o zem, silný déšť nebo kvílející vítr. Zahrajte na hudební nástroje a poslechněte si, jak zní. Jaký hudební nástroj vám připomíná zvuk kapek, deště, bouřky, slabého vánku, větru, vichřice?</p>

	K hudebním nástrojům přiřaďte obrázky počasí. Obrázky poskládejte do řady a vymyslete tak svoji vlastní skladbu a tu si pak zkuste zahrát.
KNIHY, PÍSMENA A ČÍSLA	Název činnosti: Podzimní plakát
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 2
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: dětské časopisy, tiskátka, papír velikosti A3, pastelky, nůžky, lepidlo
	Rozvoj typu inteligence: verbální inteligence, interpersonální inteligence, přírodní inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět
	Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky ❖ osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla) ❖ vytváření základů pro práci s informacemi ❖ osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) ❖ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
Instrukce pro děti:	

	<p>Jak to na podzim v lese Lesního skřítků vypadá? Les hraje všemi podzimními barvami, zvířátka si hledají potravu mezi podzimními plody a fouká vítr, který sebou nese spadlé listy. Vytvořte Lesnímu skřítkovi plakát, kde budou obrázky jeho lesa na podzim. Prohlédněte si časopisy a najděte obrázky s podzimem, zvířátka a podzimními plody. Obrázky nalepte na plakát a vyzdobte nápis les.</p>
KOSTKY/ STAVEBNICE	Název činnosti: Doupátko pro Ježka
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: textilní pytlíky, malé dřevěné kostky, velké dřevěné kostky
	Rozvoj typu inteligence: prostorová inteligence, logicko-matematická inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět
Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ❖ rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ rozvoj kooperativních dovedností 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) ❖ vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí <p>Instrukce pro děti: Lesní skřítek obchází les a zdraví všechny své kamarády, kteří si pilně připravují doupátka na přečkání zimy. Pouze ježek, ještě doupátko nemá, protože neví, jak na to. Pomůžete ježkovi pelíšek postavit? Promyslete si, jak bude doupě vypadat, a ježkovi pelíšek vytvořte. Nakonec ježka do pelíšku uložte.</p>
MANIPULACE	Název činnosti: Kaštanové obrázky
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: nasbírané kaštany
	Rozvoj typu inteligence: logicko-matematická inteligence, přírodní inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a svět, Dítě a ten druhý
	Dílčí vzdělávací cíle: <ul style="list-style-type: none"> ❖ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky ❖ rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí ❖ rozvoj kooperativních dovedností
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>U chaloupky lesního skřítky roste velký starý strom, který se jmenuje jírovec maďal neboli kaštan. Právě na tomto stromě rostou podzimní plody, které se jmenují kaštany a na podzim padají ze stromu na zem. Lesní skřítek kaštany nasbíral. Vytvořte z kaštanů obrázky listů, stromu nebo zvířátek z lesa.</p>
POHYB	Název činnosti: Cesta lesními močály
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 4
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: ortopedická podlaha, kaštany, žaludy, ořechy, lžice
	Rozvoj typu inteligence: tělesně-kinetická inteligence, prostorová inteligence, intrapersonální inteligence, interpersonální inteligence
	Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý
<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí ❖ rozvoj fyzické i psychické zdatnosti ❖ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti) ❖ osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj kooperativních dovedností
	<p>Instrukce pro děti:</p> <p>Lesní skřítek by rád pozval zvířecí kamarády z lesa k sobě do chaloupky na návštěvu. Přemýšlí však, co by jim mohl nabídnout k snědku. Vydal se tedy hledat podzimní plody, které zvířátkům chutnají. Cesta ke starému jírovci a vysokému dubu, pod kterými by skřítek mohl nasbírat kaštany a žaludy však vede přes lesní močál, skrze který vede úzká cestička. Zdolejte cestičku (ortopedická podlaha) přes močály a posbírejte a roztrďte lesní plody.</p>
POKUSY a OBJEVY	<p>Název činnosti: Poznávání stop zvířat</p>
	<p>Věk: 4–6 let</p>
	<p>Počet dětí: 2–3</p>
	<p>Časová dotace: 20–30 minut</p>
	<p>Pomůcky: krabičky od sirek s obrázkem zvířete, obrázky stop</p>
	<p>Rozvoj typu inteligence: přírodní inteligence, interpersonální inteligence</p>
	<p>Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí:</p> <p>kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence</p>
	<p>Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět</p>
<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení ❖ vytváření základů pro práci s informacemi ❖ rozvoj kooperativních dovedností ❖ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním prostředí o jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
	<p>Instrukce pro děti: Podzimní období doprovází deštivé počasí. V lese se strhnul silný liják, který podmáčel půdu, voda se nasákla do hlíny a vytvořila z hlíny bahno. Zvířátkům z lesa to však nevádí, jakmile déšť polevil, procházely se po bahnitě půdě a nechávali za sebou v bahně stopy. Poznáš, jaké stopy patří k danému zvířátku? Spolupracujte ve skupině a přiřaďte krabičku se zvířátkem ke správné stopě. Pokud si nebudete vědět rady, Lesní skřítek vám připravil nápovědu uvnitř krabičky.</p>
VODA a PÍSEK	Název činnosti: Procházka Lesního skřítků
	Věk: 4–6 let
	Počet dětí: 3
	Časová dotace: 20–30 minut
	Pomůcky: pískovnička, přírodniny (kaštiny, žaludy, šišky, ořechy, listy, mech, kůra ze stromu), šátek
	Rozvoj typu inteligence: přírodní inteligence, prostorová inteligence, verbální inteligence, interpersonální inteligence
	Přispívá k rozvoji klíčových kompetencí: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, činnostní a občanské kompetence
	Vzdělávací oblasti: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a svět
<p>Dílčí vzdělávací cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj a užívání všech smyslů ❖ rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) ❖ rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření) ❖ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) ❖ seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu ❖ rozvoj kooperativních dovedností
	<p>Instrukce pro děti: Lesní skřítek se dnes rozhodl, že si udělá procházku po svém krásném a sluníčkem zbarveném podzimním lese. Vydal se na mnohá místa obdivovat krásu přírody a přinesl si sebou do své chaloupky mnoho pokladů, které cestou našel. Nikomu však, ale neřekl, jaký poklad se mu vlastně podařilo přinést. Pokus se to zjistit. Hledejte v písku přírodniny, co najdete, pojmenujte a společně vymyslete, pod jakými stromy Lesní skřítek poklady našel. Přírodniny pak rozdělte ke zvířeti, které danou přírodninu má rádo.</p>

13 Závěrečná evaluace Sborníku činností pro práci v centrech aktivit

Sborník činností do center aktivit v mateřské škole byl vytvořen s cílem sestavit takový typ sborníku, který bude vyhovovat požadavkům na vzdělávání 21. století, bude naplňovat rámcové i dílčí cíle RVP PV a bude aplikovatelný pro mateřské školy, které pracují s programem Začít spolu či vzdělávací nabídku plánují do center aktivit. Činnosti ve sborníku jsou plánovány s ohledem na individualizaci ve vzdělání, vychází z kooperativního učení a přenechávají hlavní iniciativu dětem, přičemž pedagog se dostává do role průvodce a rádce.

Sborník činností do center aktivit naplnil svým charakterem a realizací stanovená kritéria, která jsou popsány v kapitole Zdůvodnění tématu a stanovení kritérií. Organizace činností do center aktivit, možnost samostatného rozdělení do center, přenechání vlastní zodpovědnosti za svá rozhodnutí, rozvíjelo iniciativu dětí a umožnilo aktivní účast dětí na vlastním vzdělávání. Nabídnuté činnosti vycházejí z RVP PV a navazují na vytyčené dílčí cíle a klíčové kompetence. Činnosti byly vytvořeny s ohledem na individuální schopnosti a zájmy dětí v návaznosti na odlišné typy inteligence, respektem k vlastnímu rozhodnutí a kooperaci a spolupráci na skupinové i třídní úrovni. Vzhledem k rozsahu práce, byly realizovány dvě části sborníku Zima a Jaro s předpokladem obdobného průběhu i zbylých dvou částí.

Při realizaci části sborníku Zima se děti seznámily s motivační postavou Ledové královny, která je uvedla do Sněhové říše, ve které děti pracovaly v centrech aktivit a pomáhaly Ledové královně řešit situace spojené s příběhem její vlády. Skrze zimní sborník činností se dětem naskytla možnost poznat zimní období, prostřednictvím badání, experimentování se sněhem, ledem a mrazem. Děti při aktivním zapojení do činností rozvíjely cit pro objevování, při realizaci pokusů ověřovaly své hypotézy a přicházely na přírodní zákonitosti spojené se změnou teplot a skupenství

V části Jaro se děti prostřednictvím motivační postavy Víly Jarnilky, seznámily se změnami okolo nás, které přináší přechod z ročního období zima k ročnímu období jaro. Děti se aktivně podílely na získání zkušeností, informací a zážitků spojenými s probouzením přírody, poznáváním prvních jarních květin a nahlédly do tajů klíčení a růstu rostlin. Prožitkovým a kooperativním učením rozvíjely cit pro ochranu přírody a její poznávání.

Letní část sborníku činností do center aktivit je motivována postavou Hastrmánka Bublínky, jehož prostřednictvím se děti seznamují s ekosystémem rybníka zasazeného do prostředí českého systému vodstva. Skrze činnosti se děti mohou dovědět o některých specifikách daného ekosystému, seznámit se s rostlinami a živočichy žijícími u rybníka a rozvinout vztah k přírodě. Děti skrze letní sborník činností poznávají místo kde žijí,

prohlubují si sociální cítění v souvislosti s kooperativní výukou a nachází sounáležitost s ostatními lidmi a planetou Zemí.

Závěrečná část sborníku do center aktivit s názvem Podzim děti uvádí do prostředí Lesa, kterým děti provází postava Lesního skřítky. Tato část sborníku je zaměřena na ekosystém lesa.

Děti pozorují změny v přírodě v období podzimu a seznamují se s hlavními znaky podzimního času v návaznosti na zvířata, podzimní plody a přípravy přírody na zimu. Podzimní část sborníku u dětí podporuje elementární povědomí o širším přírodním prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách.

Z vyplývajících závěrů, které byly nabyté plánováním, realizací a vyhodnocením Sborníku činností do center aktivit, jsou zpracovány doporučení pro pedagogy, kteří by v budoucnu se sborníkem měli zájem pracovat.

Sborník činností byl v rámci ověřovací fáze poskytnut učitelce mateřské školy, Bc. Martině Zýkové, která sborník činností využila při aktivní práci s dětmi ve své třídě. Vyjádření ke sborníku činností této pedagožky je dispozici v příloze (Příloha 7).

14 Doporučení

Níže uvedená doporučení vychází z plánování, realizace a hodnocení Sborníku činností pro práci v centrech aktivit v mateřské škole. Doporučení obsahují rady, postřehy a postupy, které se mi při plánování a realizaci sborníku osvědčily.

- V komunitním kruhu před centry představit všechny aktivity, stručně a jasně popsat, jaké činnosti děti v centru čekají.
- Požádat děti, aby si vyslechly celou nabídku, sdělíme jim proč je to důležité (viz podkapitola Jaro – Popis činností a reflexe autorky sborníku).
- Nastavit kapacitu centra dle možností, které nám centrum dovoluje z hlediska velikosti, vybavenosti atd. Počet míst, která jsou dětem k dispozici, oznámíme v komunitním kruhu před rozdělením do center.
- V případě, že děti nestihnou dokončit práci v centru, dáme dětem čas pro dokončení činnosti po reflexi center, například v rámci volné hry.
- Připravit pomůcky jednodušší i náročnější vzhledem k věkovému rozdílu či odlišných schopností.
- Mít připravenou doplňkovou činnost, která se vztahuje k tématu i zaměření centra pro případ, že by děti byly z činností hotoví dříve než ostatní děti.
- Plánovat činnosti do centra Hudba s ohledem na přenechání iniciativy dětem a vedení dětí ke kooperaci bez řízení činností pedagogem.
- Využívat inovativních metod a pomůcek např. využití pomůcek pro badatelskou výchovu, pokusy a objevy, využití tabletu, interaktivní tabule, robotických hraček.
- Stavět činnosti na praktičnosti a využitelnosti pro život.
- Dát dětem možnost vybrat si pomůcky, které pro činnost využijí.
- vést děti k vlastnímu rozdělení rolí při činnosti, využití potenciálu každého dítěte.
- Metodu závěrečného hodnocení volit dle věkové skupiny a vyspělosti dětí. Dobré zkušenosti mám s názorovými škálami, které jsou dobře využitelné jak pro mladší, tak i starší děti mateřské školy.
- Metodu závěrečného hodnocení nestavět pouze na protipólech, tedy jen na kladném a záporném hodnocení, ale přidávat mezistupně. Počet mezistupňů přizpůsobujeme úrovni schopností dětí jim porozumět a rozeznat je.
- V reflexích je žádoucí se vracet k postupu práce.

- Vést děti k samostatnému vyjadřování, správné formulaci věty, vyjádření názoru a pohledu na řešení problému.
- Nevynášet soudy při hodnocení dětí, použít formativního hodnocení.
- Přenechat iniciativu dětem při rozdělování do center dle jejich zájmu.
- Prohlubovat spolupráci mezi třídními skupinami. Najít možnost, jak propojit děti napříč třídami, aby se jim dostala možnost spolupracovat i s dětmi, se kterými se nepotkávají každý den ve své třídě a tím poznat a navázat nový druh spolupráce a sociálních vztahů.
- Pokud máme pro děti připravenou novou inovativní pomůcku, se kterou se pracuje systematicky, představíme ji dětem v komunitním kruhu před rozdělením do center a názorně ukážeme dětem, jak je možné s pomůckou pracovat.
- V případě, kdy se dítě nedostane do centra, které je jeho prioritou, je dobré motivovat dítě, aby činnost vyzkoušelo. Dítě tak může poznat nový typ aktivity, který ho baví, nebo naopak se utvrdí, že tento typ činnosti dítěti nejde, nebo ho nebaví. Poznává tak nejen své silné, ale také své slabé stránky.
- Pedagog vstupuje do role průvodce, ponechává dětem prostor samostatnosti a vlastní organizaci činností.

Závěr

Diplomová práce měla za cíl naplánovat a vytvořit sborník činností pro práci v mateřské škole, který je postaven na práci v centrech aktivit, část sborníku ověřit a následně reflektovat a evaluovat. Sborník činností byl vytvořen s cílem podpory kooperace, spolupráce, iniciativy dětí za využití individualizace ve vzdělání. Činnosti ve sborníku byly plánovány s ohledem na RVP PV přičemž vychází ze vzdělávacích oblastí, rámcových i dílčích vzdělávacích cílů a podporují klíčové kompetence předškolních dětí.

První část práce obsahuje informace o vzdělávacím programu Začít spolu v návaznosti na jeho teoretická východiska a principy, jakožto důležitost komunikace, spolupráci s rodinou a komunitou, uznávání demokratických hodnot ve vzdělávání nebo přikládání významu vhodné volbě vzdělávacích strategií a poskytnutí zpětné vazby. Práce se v souvislosti s principy Začít spolu věnovala profesnímu rámci kvality kompetencí učitele. Pro plánování vzdělávací nabídky do center aktivit, byla využita Teorie mnohačetných inteligencí, pro podporu rozmanitých typů inteligence dětí a rozvoj jejich zájmů v mateřské škole. Vzhledem k zaměření práce na centra aktivit, diplomová práce charakterizuje jednotlivá centra a nabízí možnosti, jak je materiálně vybavení.

Sborník činností byl naplánován do čtyř tematických bloků, které vychází z přirozeného střídání ročních dob a s ním spojenými tématy. Zvolená témata tematických bloků dala dětem možnost poznat čtyři odlišné druhy ekosystému, získat poznatky pramenící z přírodních zákonitostí, prohloubit vztah k přírodě a planetě Zemi a rozvinout environmentální kompetence. Tematické bloky byly propojeny motivační postavami a jejich příběhy. Děti se skrze ně učily postavit k řešení problémů, nalezení společného východiska za využití konstruktivisticky pojaté výuky, zohlednění rozmanitých druhů inteligence a stylů učení. Sborník činností u dětí rozvinul kooperativní dovednosti, schopnost spolupráce a komunikace a přinesl dětem radost z uskutečněného prožitku.

Tematické bloky byly průběžně evaluovány, přičemž evaluace vycházela z předem zadaných kritérií. Výsledky průběžné evaluace byly vystiženy a popsány a na závěr shrnuty v závěrečné evaluaci Sborníku činností pro v centrech aktivit v mateřské škole. Z procesu plánování, realizace a hodnocení sborníku činností byly vypracována doporučení pro pedagogy, kteří by se sborníkem do center aktivit pracovat.

Pro svou tematickou univerzálnost může být sborník činností využit v široké škále mateřských škol. Sborník činností pro práci v centrech aktivit byl vytvořen s předpokladem volného použití pedagogy, kteří pracují s programem Začít spolu, využívají jeho prvky nebo

zařazují či zvažují organizaci činností do center aktivit. Sborník tak může sloužit učitelkám a učitelům mateřských škol pro jejich práci a stát se určitým zdrojem inspirace.

Použitá literatura

ARMSTRONG, Thomas (2011). *Každý je na něco chytrý. Jak odhalit a rozvíjet různé druhy inteligence*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0019-2.

BABANOVÁ, Anna (2022). *Centra aktivit. Cesta ke smysluplnému učení*. Praha: Step by Step ČR. ISBN 978-80-907802-2-4.

CAKIRPALOGLU, Panajotis (2012). *Úvod do psychologie osobnosti*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4033-1.

ČINČERA, Jan (2007). *Práce s hrou pro profesionály*. Praha: Grada. ISBN 978-80-47-6189-

DANĚK, Alois. *Jaké možnosti nabízí koncept mnohočetné inteligence současnému školství?*. Metodický portál: Články [online]. 16. 03. 2021, [cit. 2023-04-15]. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/22615/JAKE-MOZNOSTI-NABIZI-KONCEPT-MNOHOCETNE-INTELIGENCE-SOUCASNEMU-SKOLSTVI.html>. ISSN 1802-4785.

DUJKOVÁ, Lenka, GARDOŠOVÁ, Juliana a kol. (2012). *Vzdělávací program Začít spolu: metodický průvodce pro předškolní vzdělávání*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0106-9

DVOŘÁKOVÁ, Markéta, KOLÁŘ, Zdeněk, TVRZOVÁ, Ivana, VÁŇOVÁ, Růžena (2015). *Základní učebnice pedagogiky*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5039-2.

FRÝBOVÁ, Ivana. *Jak mohou různé inteligence „Multiple Intelligenzen“ pomoci při výuce německého jazyka*. Metodický portál: Články [online]. 31. 05. 2017, [cit. 2023-04-15]. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/21173/JAK-MOHOU-RUZNE-INTELIGENCE-MULTIPLE-INTELLIGENZEN-POMOCI-PRI-VYUCE-NEMECKEHO-JAZYKA.html>. ISSN 1802-4785.

GARDNER, Howard (2018). *Dimenze myšlení. Teorie rozmanitých inteligencí*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1303-1. GARDNER, Howard (2020). *Of human potential: a 40-year saga*. Journal for the Education of the Gifted, 43(1), 12–18. <https://doi.org/10.1177/0162353219894406>

HÁJKOVÁ, Vanda, STRNADOVÁ, Iva (2010). *Inkluzivní vzdělávání*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3070-7.

HAVIGEROVÁ, Marie, Jana (2011). *Pět pohledů na nadání*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3857-4.

JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Přírodovědná inteligence, její diagnostika a podpora*. Metodický portál: Články [online]. 01. 02. 2011, [cit. 2023-04-15]. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/8851/PRIRODOVEDNA-INTELIGENCE-JEJI-DIAGNOSTIKA-A-PODPORA.html>. ISSN 1802-4785.

JUVOVÁ, Alena, CHUDÝ, Štefan, NEUMAISTER Pavel, PLISCHKE, Jitka, KVINTOVÁ, Jana (2015). Reflection of Constructivist Theories in Current Educational Practice. Faculty of Education, Palacky University in Olomouc. Universal Journal of Educational Resear. [cit. 2023-05-03]. Dostupné z (PDF) Reflection of Constructivist Theories in Current Educational Practice (researchgate.net)

KARGEROVÁ, Jana, MAŇOUROVÁ, Zuzana (2013). Individualizace ve výchově a vzdělávání: Část I. Step by Step ČR, o. s.

KOLEKTIV AUTORŮ (2011). *Kompetentní učitel 21. století: Mezinárodní profesní rámec kvality ISSA*. Praha: Step by Step ČR o.p.s. [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z <https://www.zacitspolu.eu/wp/wp-content/uploads/2019/10/kompetentni-ucitel-21.-stoleti.pdf>.

KOLEKTIV AUTORŮ (2020). *Předškolní vzdělávání orientované na dítě*. Praha: Step by Step ČR o.p.s. ISBN 978-80-907802-0-0.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa (2014). *Dítě a mateřská škola. Co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4435-3.

KOVALIK, Susan (1995). *Integrovaná tematická výuka: Model*. Kroměříž: Spirála. ISBN 80-901873-1-5.

KREJČOVÁ, Věra (2022). *Začít spolu v kostce. Vzdělávací program pro 21. století*. Step by Step ČR, o.p.s. ISBN 978-80-907802-3-1.

KREJČOVÁ, Věra, KARGEROVÁ, Jana, SYSLOVÁ, Zora (2015). *Individualizace v mateřské škole*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0812-9.

KRETKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení v prostředí mateřské školy*. Metodický portál: Články [online]. 29. 01. 2007, [cit. 2023-04-21]. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/1112/KOOPERATIVNI-UCENI-V-PROSTREDI-MATERSKE-SKOLY.html>. ISSN 1802-4785.

KŘOVÁČKOVÁ, Blanka, SKUTIL, Martin a kol. (2014). *Pedagogický a psychologický slovník: terminologický slovník zaměřený na primární a preprimární vzdělávání*. Univerzita Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-513-4.

LAŽOVÁ, Ladislava (2013). *Mateřská škola komunikuje s rodiči. Výměna informací, řešení problémů*. Praha: Portál. ISBN 98-80-262-0378-0.

MATEŘSKÁ ŠKOLA KAMPAHOVA (2023). *Školní vzdělávací program veřejná část*. Hradec Králové.

MERTIN, Václav (2016). *Abeceda pro učitelky mateřských škol*. Praha: Wolters Kluwer, a. s. ISBN 978-80-7478-923-6.

MŠMT ČR (2020). *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z https://www.msmt.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf.

MŠMT ČR (2021). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z https://www.msmt.cz/file/56051_1_1/.

PANIAGUA, Alejandro, ISTANCE, David (2018). *Teachers as designers of Learning Enviroments: The Importance of Innovative Pedagogies. Educational Research and Innovation*. Paris: OECD Publishing. ISSN 2076-9679. [online]. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z <https://doi.org/10.1787/9789264085374-en>.

PECHÁČKOVÁ, Yveta, VÁCLAVÍK, Vladimír (2014). *Alternativní edukační koncepce v současné pedagogické praxi*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-501-1.

PIVARČ, Jakub (2020). *Na cestě k inkluzi: proměny pedagogických procesů ve vzdělávání a jejich pojetí učiteli a zástupci vedení ZŠ*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7603-206-4.

PODZEMNÁ, Jana (2017). *Výtvarný inspiromat. Pestré tvoření po celý rok. Výtvarné techniky a náměty pro děti*. Brno: vlastním nákladem Jana Podzemná. ISBN 978-80-260-9477-7.

POCHE KARGEROVÁ, Jana, CHALUPOVÁ, Radka, KREISLOVÁ, Zdena (2019). *Spolupráce s rodinou a komunitou v programu Začít spolu*. Praha: Pasparta Publishing. ISBN 978-80-88290-27-8.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří (2013). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9

SKUTIL, Martin, KŘOVÁČKOVÁ, Blanka, MANĚNOVÁ, Martina (2014). *Psaní odborných textů a tvorba elektronických prezentací ve společenských vědách*. Univerzita Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-503-5.

SYSLOVÁ, Zora (2013). *Profesní kompetence učitele mateřské školy*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4309-7.

ŠKARDOVÁ, Miroslava (2020). *Plánujeme spolu. Průvodce plánováním s respektem k potřebám každého dítěte v mateřské škole*. Praha: Step by Step ČR o.p.s. ISBN 978-80-907802-1-7

VALIŠOVÁ, Alena, KASÍKOVÁ, Hana (2011). *Pedagogika pro učitele: 2., rozšířené a aktualizované vydání*. Praha: Grada. ISBN 98-80-247-3357-9.

Seznam zkratk

ISSA – International Step by Step Association

MŠMT – Ministerstvo školství a tělovýchovy

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

RVP PV – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

ZaS – Začít spolu

Seznam obrázků

Obrázek 1 <i>Rozmístění center aktivit ve třídě mateřské školy (Krejčová, 2022, s. 17)</i>	27
Obrázek 2 <i>Ukázka centra Ateliér</i>	29
Obrázek 3 <i>Ukázka centra Dílna</i>	30
Obrázek 4 <i>Ukázka centra Divadlo</i>	31
Obrázek 5 <i>Ukázka centra Domácnost</i>	32
Obrázek 6 <i>Ukázka centra Hudba</i>	33
Obrázek 7 <i>Ukázka centra Knihy, písmena a čísla</i>	34
Obrázek 8 <i>Ukázka centra Stavebnic a centrum Kostek</i>	35
Obrázek 9 <i>Ukázka centra Manipulační a stolní hry</i>	36
Obrázek 10 <i>Ukázka centra Pokusy a objevy</i>	37
Obrázek 11 <i>Ukázka centra pohyb</i>	38
Obrázek 12 <i>Ukázka centra Voda a písek</i>	39
Obrázek 13 <i>Myšlenková mapa</i>	50
Obrázek 14 <i>Malování ledem 1</i>	66
Obrázek 15 <i>Malování ledem 2</i>	66
Obrázek 16 <i>Zimní šperkovnice 1</i>	67
Obrázek 17 <i>Zimní šperkovnice 2</i>	67
Obrázek 18 <i>Drahokamy Ledové královny 2</i>	68
Obrázek 19 <i>Drahokamy Ledové královny 1</i>	68
Obrázek 20 <i>Hra na rampouchy 2</i>	69
Obrázek 21 <i>Hra na rampouchy 1</i>	69
Obrázek 22 <i>Ledový zámek 2</i>	70
Obrázek 23 <i>Ledový zámek 1</i>	70
Obrázek 24 <i>Sněhové kuličky 2</i>	71
Obrázek 25 <i>Sněhové kuličky 1</i>	71
Obrázek 26 <i>Ledové sochy 2</i>	72
Obrázek 27 <i>Ledové sochy 1</i>	72
Obrázek 28 <i>Záhada šumícího ledu 2</i>	73
Obrázek 29 <i>Záhada šumícího ledu 1</i>	73
Obrázek 30 <i>Cestičky ve sněhu 2</i>	74
Obrázek 31 <i>Cestičky ve sněhu 1</i>	74

Obrázek 32 <i>Zvířátka v Říši Ledové královny 2</i>	75
Obrázek 33 <i>Zvířátka v Říši Ledové královny 1</i>	75
Obrázek 34 <i>Tanec vloček 1</i>	76
Obrázek 35 <i>Tanec vloček 2</i>	76
Obrázek 36 <i>Reflexe dětí 2</i>	79
Obrázek 37 <i>Reflexe dětí 1</i>	79
Obrázek 38 <i>Prezentace výkresu v hodnotícím kruhu</i>	95
Obrázek 39 <i>Jarní zahrada</i>	95
Obrázek 40 <i>Květinové vyšívání 1</i>	96
Obrázek 41 <i>Květinové vyšívání 2</i>	96
Obrázek 42 <i>Od kořínku po kvítek 1</i>	97
Obrázek 43 <i>Od kořínku po kvítek 2</i>	97
Obrázek 44 <i>Písnička víly Jarnilky 2</i>	98
Obrázek 45 <i>Písnička víly Jarnilky 1</i>	98
Obrázek 46 <i>Barevné záhony 2</i>	99
Obrázek 47 <i>Barevné záhony 1</i>	99
Obrázek 48 <i>Jarnilky k jaru klíč- Petrklíč 1</i>	100
Obrázek 49 <i>Jarnilky k jaru klíč- Petrklíč 2</i>	100
Obrázek 50 <i>Zdobení květiny 1</i>	101
Obrázek 51 <i>Zdobení květiny 2</i>	101
Obrázek 52 <i>Zahradní poklady</i>	102
Obrázek 53 <i>Reflexe centra Pokusy a objevy</i>	102
Obrázek 54 <i>Studánka v zahradě 1</i>	103
Obrázek 55 <i>Studánka v zahradě 2</i>	103
Obrázek 56 <i>Kudy chodí jaro?</i>	105
Obrázek 57 <i>Kudy chodí jaro?</i>	105
Obrázek 58 <i>Komunitní kruh před centry aktivit</i>	108
Obrázek 59 <i>Reflexe centra domácnost</i>	108
Obrázek 60 <i>Hodnotící kruh po centrech aktivit</i>	108
Obrázek 61 <i>Názorová škála</i>	108

Seznam Příloh

Příloha 1: Možnosti vybavení center

Příloha 2: Vzor tiskopisu pro souhlas s pořizováním fotografií

Příloha 3: Karty s grafomotorickými cviky

Příloha 4: Obrázky znázorňující píseň Kudy chodí jaro

Příloha 5: Obrázky k laminaci

Příloha 6: Hrací pláněk

Příloha 7: Vyjádření učitelky mateřské školy ke sborníku činností

Přílohy

Příloha 1

Možnosti vybavení center aktivit

Ateliér

- barvy (vodové, tempery, barvy na sklo, barvy na textil, prstové barvy)
- papíry o různé gramáži (čtvrtky, barevné papíry, hedvábné papíry, balicí papíry, krepové papíry)
- štětce (kulaté, ploché)
- pastelky, barevné suché pastely, rudky, barevné křídly, úhel, voskovky, olejové pastely
- ořezávátka
- lepidla, lepicí pásky
- klovatina
- kulaté nůžky
- inkoust, tiskařská barva
- špejle, dřívka od nanuků
- noviny
- provázky, bavlnky, stuhy
- houbičky, molitany
- tiskátka
- plastová a papírová brčka

Divadlo

- loutky, javajky, maňásci
- šaty, kostýmy, čepičky, klobouky
- divadelní scéna
- barevné šátky
- látky

- tematické rekvizity a vybavení pro námětovou hru (telefon, pokladna, panenky, kočárek, lékařský kufr, dětské peníze, košík)
- kartony pro výrobu kulis
- barvy, štětce
- hlediště: lavička, deky
- pohádkové kartičky s časovou posloupností
- obrázky nálad a emocí
- CD přehrávač

Dílna

- dílenský pracovní stůl
- svěrák
- pilka na dřevo
- šroubovák
- kladívko
- různé druhy kleští
- ruční vrták
- skládací metr, pásmo
- šroubky, matice, hřebíky
- pilník, smirkový papír
- vodováha
- rydlo
- svorky
- nůžky
- provázky

- klíče a zámky
- lopatka a smetáček
- lepidla, různé druhy lepicích pásek: transparentní lepicí páska, barevné lepicí pásy, elektrikářská páska, kobercová páska
- různé druhy materiálů: měkké dřevo, dřevěné odřezky, plastové láhve, polyester, korkové špunty, víčka, větvičky, drátky, zbytky textilií, kobercové odřezky, zbytky linolea
- ochranné pomůcky: ochranné brýle, rukavice, helma
- pomůcky pro zahradničení: přesazovací lopatka, rýč, trojnožka, hrábě, lopata, konev, květináč, sazenice

Domácnost

- vybavení kuchyňky: odměrka, válec na těsto, krájecí deska, hrnec, pánve, vařečka, kvedlačka, naběračka, hrníčky, konvička, talířky, lžíce, příbory, kelímky, plechy na pečení, pečicí papír, stěrka, struhadlo, škrabka, mísa, misky, mašlovačka, rádýlko, vykrajovátko
- ruční šlehač
- dřez s vodou
- prostírání
- suché suroviny: mouka, sůl, cukr, koření, rýže, těstoviny, luštěniny

- obrázkové recepty
- časopisy o vaření
- kuchařka
- kuchyňská zástěra, rukavice, čepice
- kuchyňská váha
- kuchyňská utěrka
- kuchyňská houbička
- sušák na prádlo s kolíčky (popř. šňůra na prádlo)
- dětská žehlička
- vanička, ručník, panenka, oblečení
- zapínací rámy
- smeták, smetáček, lopatka, kbelík, hadr

Hudba

- malé perkusové nástroje (ozvučná dřívka, dřevěné rytmické vejce, dřevěné rytmické zátky, drhlo, řehtačka, rytmický blok, dřevěné agogo, dřevěná mini píšťalka, rumba koule, bubínky, tamburína, tamburína s blánou, triangel, vajíčkové shakery, kastaněty, xylofon, zvonečky, rolničky, činely, prstové činely, triangel)
- dřevěná káča
- dešťová hůl
- cajon, buben, djembe
- klavír, flétna, kytara, ukulele
- boomwhackers
- domácí kapela: dřevěné vařečky, pokličky, lžíce, plechové hrníčky,

naplněné nádobky různými druhy luštěnin, rýží, pískem, knoflíky, korálky, kamínky

- etnické hudební nástroje
- barevná notová osnova ke xylofonu, klavíru
- knihy pro děti s hudební tematikou
- hudební zvukové pexeso
- CD přehrávač
- CD s nahrávkami zvuků zvířat, přírody, hudebních nástrojů, hluky ulice, populární hudba pro děti, klasická hudba

Knihy, písmena a čísla

- knihovna vybavená dětskou literaturu, časopisy, brožurkami, obrázky
- relaxační prostor pro čtení: sedací vaky, polštářky, gauč, žíněnka, paravan
- papíry, nůžky, lepidla, tužky, pastelky
- magnetická tabule + magnety (písmena, čísla, obrázky)
- stírací tabulky, stírací folie
- fixy na tabuli
- záložky do knihy
- dřevěné obrázkové kostky
- obrázky s dějem známých pohádek
- pískovnička, popř. krabice s moukou či krupicí
- albi tužka + knihy

- tiskátka
- smirková hmatová abeceda
- roto abeceda
- logico piccolo
- psací stroj
- děrovačka
- provázek

Kostky

- různé druhy stavebnic
- dřevěné kostky
- papírové kostky
- molitanové kostky
- dřevěné tvary
- kolejnice s vláčky
- autíčka
- figurky a panáčci
- malé textilní pytlíky
- koberečky
- silnice
- papíry
- pastelky
- podložky
- domečky
- plastová zvířátka
- garáže
- látky

Manipulace

- velké dřevěné korále
- malé korálky různých barev a tvarů

- tkanice na navlékání
- bavlnky
- kamínky
- bužírky
- stuhy
- puzzle
- nůžky
- papíry

Pohyb

- míče
- míčky
- stuhy
- šátky
- švihadla
- kroužky
- obruče
- drátěnky
- noviny
- žíněnka
- švédská bedna
- lano
- overbally
- lavička
- tunel
- říční kameny
- kartičky s obrázky cviků popř. jógové kartičky pro děti
- papírové ruličky
- textilní pytlíky naplněné rýží
- PET víčka

- dětské chůdy
- guma na skákání
- koberečky
- kuželky
- psychomotorický padák
- branka pro míčové hry
- překážky
- velké molitanové kostky
- balanční deska
- podložky na cvičení
- deka
- senzorická podložka, ortopedická podlaha

Pokusy a objevy

- váhy a závaží
- lupa (lze využít klasická lupa se zvětšovacím sklem či lupa digitální)
- pinzeta
- pomůcky k měření (různé druhy metrů, krejčovský metr, svinovací metr, skládací metr, pravítka)
- kapátka, pipety
- zkumavky
- stojan na zkumavky
- odměrné válce s různým obsahem
- vzorky hmyzu k pozorování
- knihy pro děti od 3 do 6 let týkající se objevování, bádání, vesmíru, přírody, encyklopedie
- obrázkové návody k pokusům

- přírodniny (luštěniny, kůra ze stromů, peříčka, kaštiny, žaludy)
- globus, mapy
- modely lidského těla
- magnety
- přesýpací hodiny, stopky
- fotoaparát
- mikroskop

Voda a písek

- nádoby na vodu s různým obsahem
- nádoba na písek nebo pískovnička
- odměrné válce
- pipety, kapátka
- potravinové barvivo
- sítko
- roury více rozměrů
- kamínky
- mušličky

- kinetický písek
- nálevka
- odměrka
- tvořítko na led
- rozprašovač
- houby a žínky
- bábovky
- lopatky
- hrabičky
- formičky
- kbelíky
- drobné předměty, které by mohly být zájmem archeologického bádání (drobné figurky, drobné nádoby, zkameněliny, odlitky)
- štěteček na oprašování
- utěrka
- smetáček a lopatka

Příloha 2

Vzor tiskopisu pro souhlas s pořizováním fotografií

MATEŘSKÁ ŠKOLA , HRADEC KRÁLOVÉ, KAMPANOVA 1488

Udělení souhlasu

Jméno a příjmení dítěte: .....

Datum narození: .....

Jméno a příjmení zákonného zástupce dítěte: .....

V souladu se zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

- **souhlasím s pořizováním, použitím a rozšiřováním písemností osobní povahy, podobizen, obrazových a zvukových záznamů týkajících se uvedeného dítěte** nebo jeho projevů osobní povahy, zejména pro prezentaci a propagaci školy, informování o aktivitách školy a pro potřebu poskytování ostatním dětem, zákonným zástupcům a zaměstnancům školy (jedná se např. o CD/DVD nosiče – záznamy z výletů, koncertů, výstav, akcí školy atd.).
- **souhlasím se zpracováním osobních údajů dítěte** za účelem organizace školních a mimoškolních akcí (zájezdy, soutěže apod.)
- **souhlasím s užitím autorských děl vytvořených uvedeným dítětem** za účelem propagace činnosti školy.

Dále souhlasím, že uvedené dítě může:

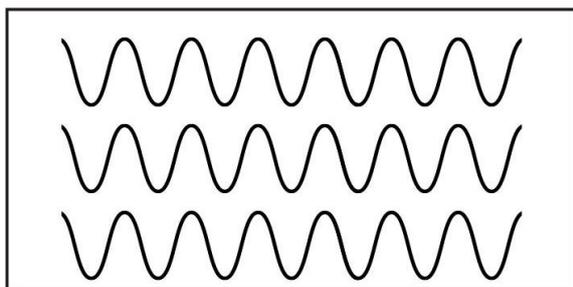
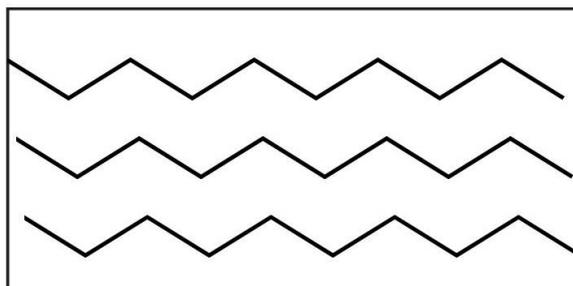
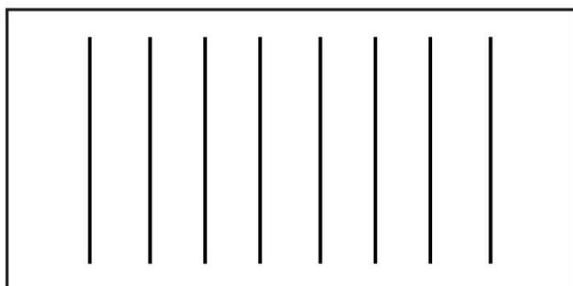
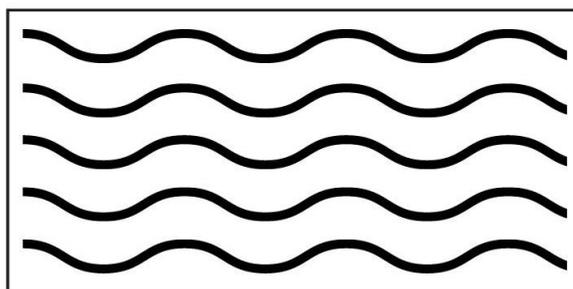
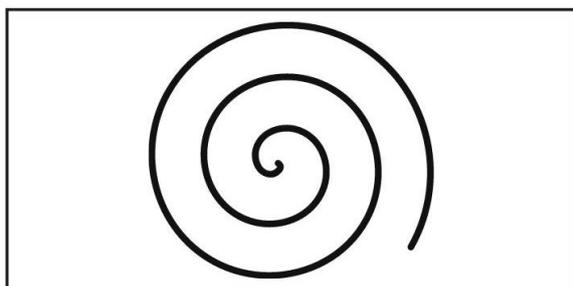
- dostávat sladkosti /bonbóny, čokoládu, zmrzlinu, dorty při oslavě narozenin/ **ANO – NE**
- jezdit MHD s doprovodem učitelky **ANO – NE**
- účastnit se divadelních představení, vycházek a výletů mimo MŠ **ANO – NE**
- účastnit se veřejných vystoupení **ANO – NE**
- sprchovat se v plavkách **ANO – NE**

V Hradci Králové dne 1.9.2022 .....

Podpis zákonného zástupce .....

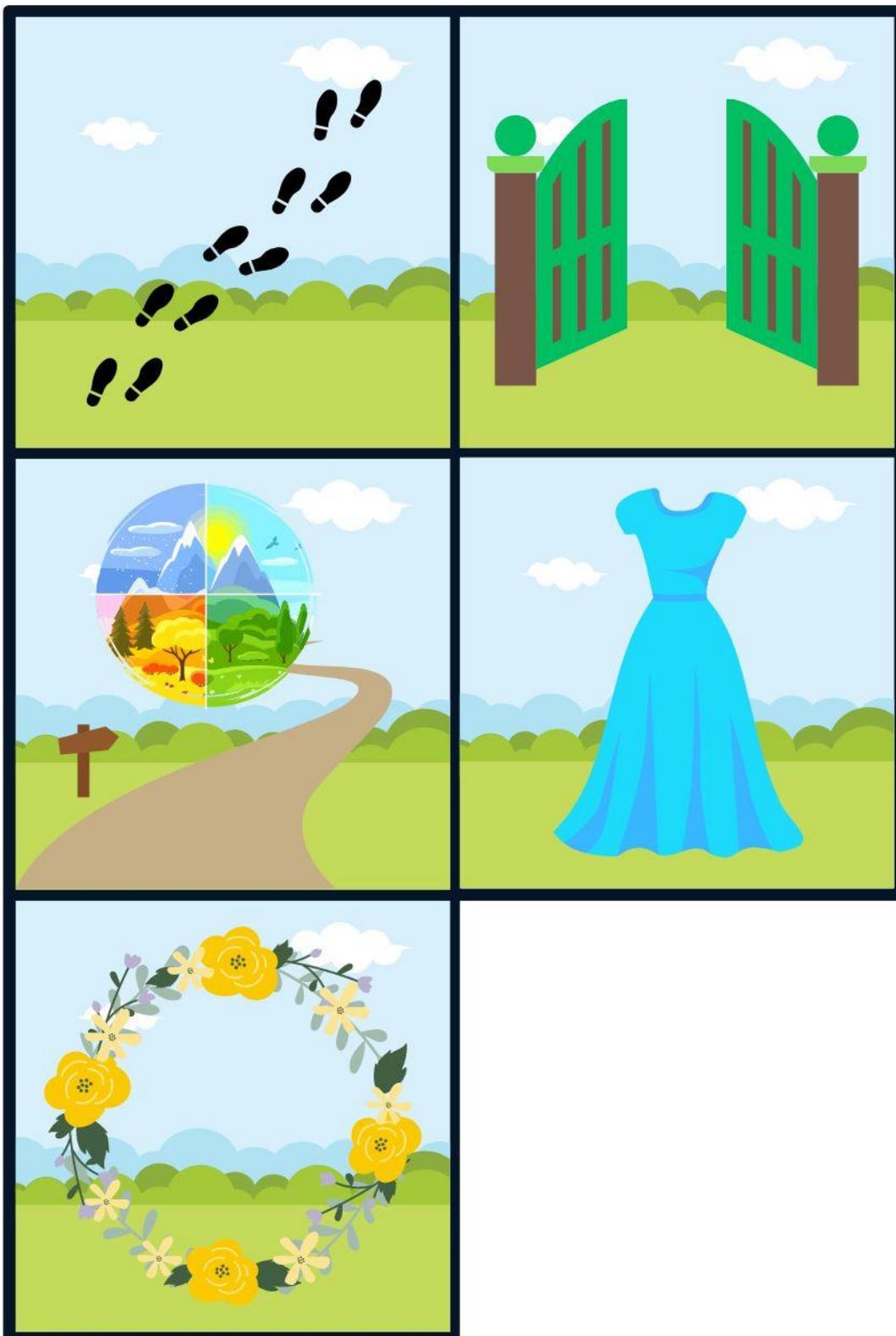
Příloha 3

Karty s grafomotorickými cviky

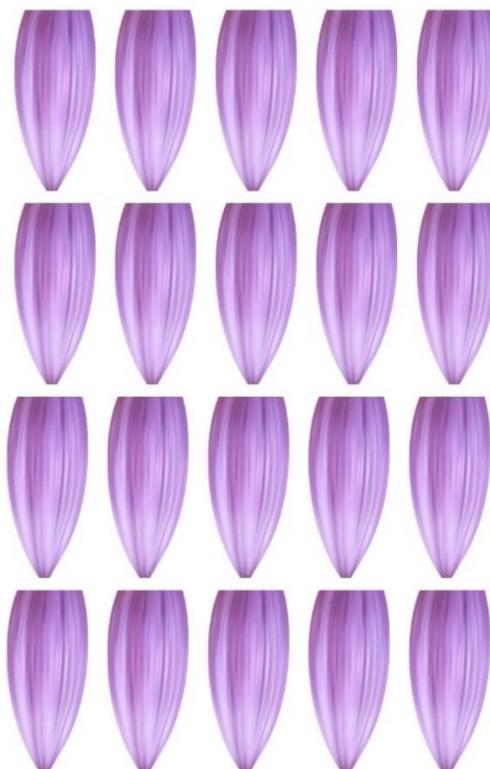
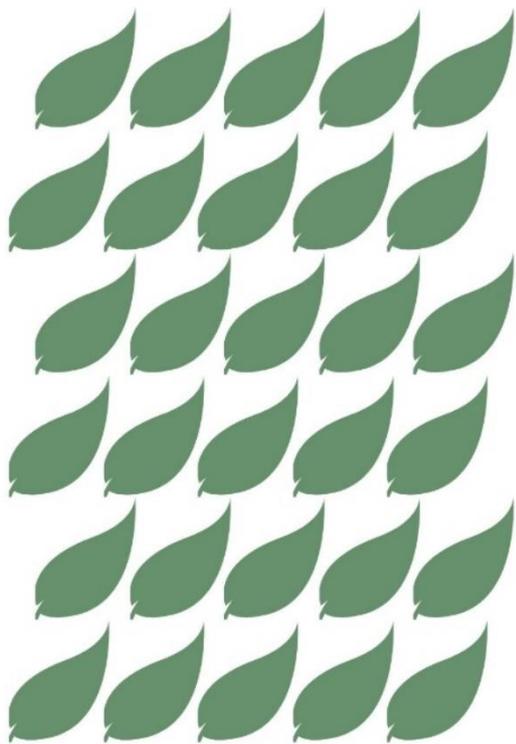
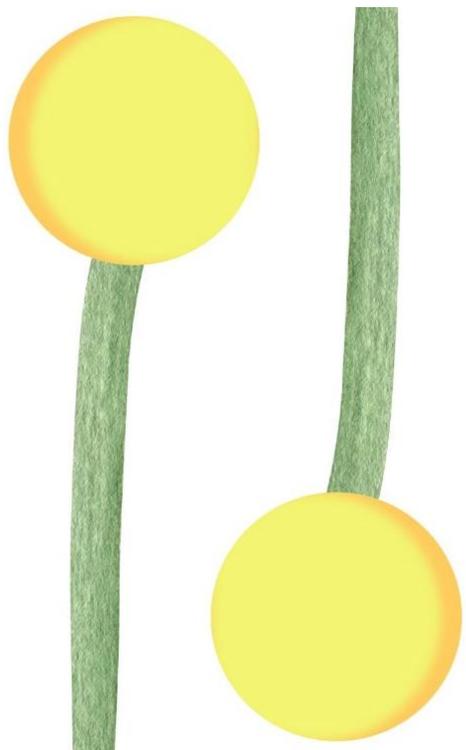
Příloha 4

Obrázky znázorňující píseň Kudy chodí jaro

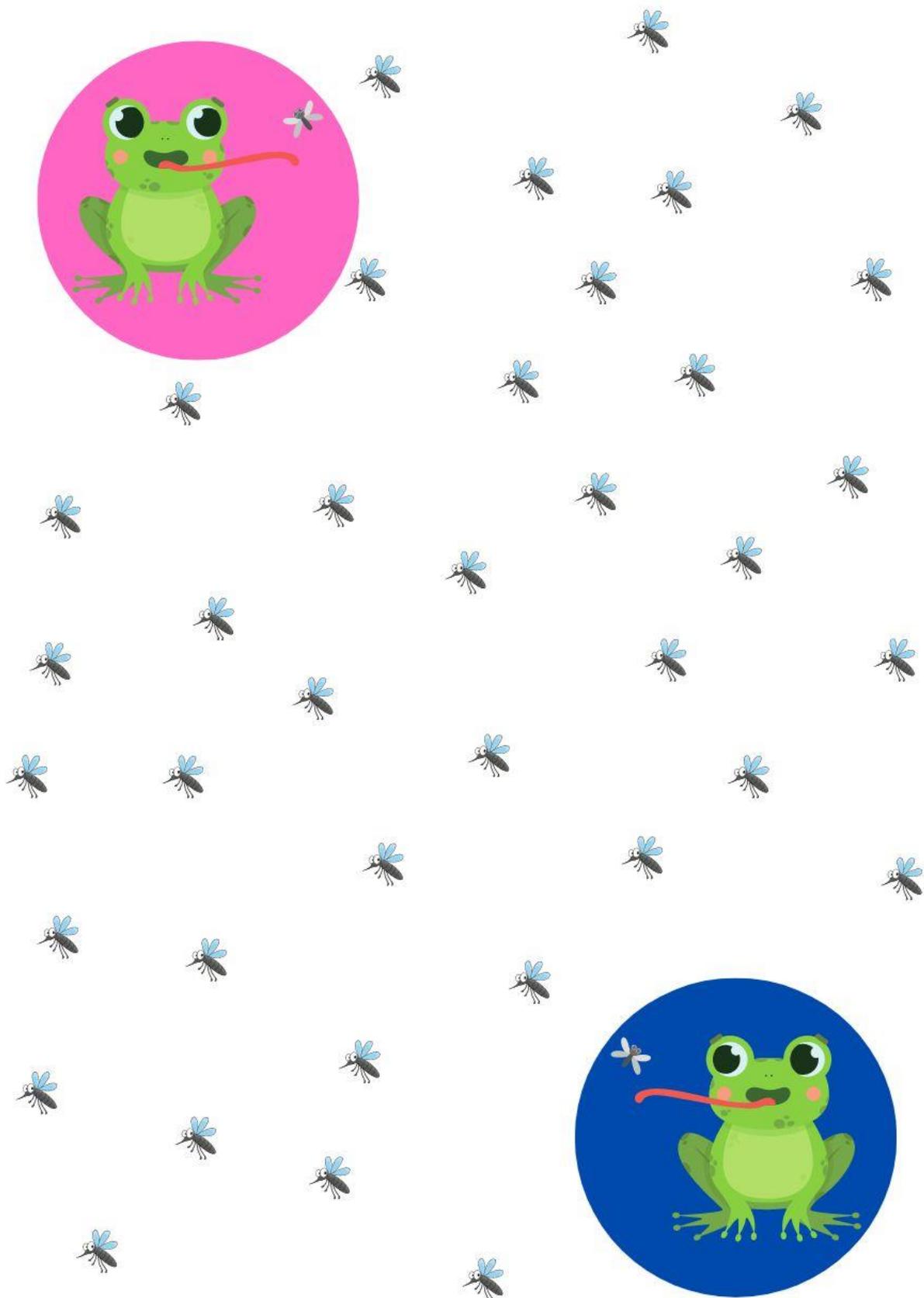

Příloha 5

Obrázky k laminaci

Příloha 6
Hrací pláněk

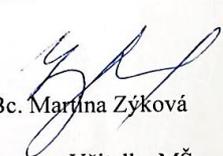

Příloha 7

Vyjádření učitelky mateřské školy ke sborníku činností

Sborník činností do center aktivit, který mi poskytla k nahlédnutí a vyzkoušení Bc. Miroslava Masařová, mě na první pohled velice zaujal. Během své praxe jsem prozatím nenarazila na publikaci, která by byla takto podrobně zpracovaná. Všechny potřebné informace lze najít u každé činnosti, včetně klíčových kompetencí a dílčích vzdělávacích cílů. Nejvíce mě potěšila zpracovaná motivace ke každému bloku, což jistě ocení začínající paní učitelky a studentky vykonávající praxi v MŠ. Rozhodla jsem se vyzkoušet aktivity ze sborníku činností na téma Jaro. Chtěla jsem s dětmi nahlédnout do všech koutků a oblastí, proto jsem zvolila intenzivní týdenní projekt. Vzhledem k menšímu počtu dětí ve třídě jsem každý den zvolila 4 centra a jednou 3. V pondělí jsme si udělali společný vhléd do tématu, děti si hrály s obrázky květin a seznamovaly se s vílou Jarnilkou. Během dalších tří dnů probíhala centra aktivit a v pátek jsme se společně s vílou Jarnilkou rozloučili. Při přípravě center aktivit jsem ocenila vypsání pomůcky, příprava byla snazší. Instrukce pro děti jsou ve sborníku napsané takovým způsobem, že je děti bez problémů pochopí. Do aktivit se děti zapojovaly velmi aktivně a s nadšením. Líbila se jim motivace víly Jarnilky. V centru aktivit Hudba (Písnička víly Jarnilky) měly děti potíže pro ně neznámou píseň zazpívat. Využily jsme však obrázky děje písničky a děti je seřadily ve správném pořadí. Víle Jarnilce děti slíbily, že se písničku naučí, protože se jim moc líbila. Všechny další aktivity děti zvládly bez větších potíží. Každý den se těšily na vílu Jarnilku a její květinové hry. Sborník činností do center aktivit mi velice usnadnil mou přípravu k tématu květiny. Příště bych si na téma vyčlenila více času, některé děti chtěly vyzkoušet více center a někdy se nestihly podívat. Nabídka činností je určitě větší než na jeden týden. SBORNÍK ČINNOSTÍ DO CENTER AKTIVIT OD Bc. Miroslavy Masařové bych doporučila všem začínajícím učitelkám či studentkám vykonávající praxi v mateřské škole. Pro svou přehlednost a nápaditost ale určitě zaujme i zkušenější kolegyně. Já moc děkuji za možnost si sborník vyzkoušet.

V Hradci Králové dne 2.5. 2023

Bc. Martina Zýková

Učitelka MŠ